

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 34 · 14. desember
Sesjonen 2020–2021

Møte mandag den 14. desember 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 34):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i domstol-loven (Lovvedtak 33 (2020–2021), jf. Innst. 134 L (2020–2021) og Prop. 11 L (2020–2021))
2. Stortingets vedtak til lov om endringer i tvisteloven (halvering av skrivesalæret for forliksklager i inkasosaker) (Lovvedtak 34 (2020–2021), jf. Innst. 125 L (2020–2021) og Prop. 18 L (2020–2021))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i arveloven (landbrukseiendommer i dødsbo mv.) (Lovvedtak 35 (2020–2021), jf. Innst. 133 L (2020–2021) og Prop. 21 L (2020–2021))
4. Stortingets vedtak til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (Lovvedtak 36 (2020–2021), jf. Innst. 119 L (2020–2021) og Prop. 31 L (2020–2021))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i EØS-arbeidstakarlova (Lovvedtak 37 (2020–2021), jf. Innst. 108 L (2020–2021) og Prop. 141 LS (2019–2020))
6. Stortingets vedtak til lov om økonomisk støtte til mediene (mediestøtteloven) (Lovvedtak 38 (2020–2021), jf. Innst. 137 L (2020–2021) og Prop. 138 L (2019–2020))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (nye etterlatteytelser) (Lovvedtak 39 (2020–2021), jf. Innst. 128 L (2020–2021) og Prop. 13 L (2020–2021))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon) (Lovvedtak 40 (2020–2021), jf. Innst. 127 L (2020–2021) og Prop. 15 L (2020–2021))
9. Stortingets vedtak til lov om endringer i sosialtjenesteloven (vilkår om norskopplæring for stønad til livsopphold) (Lovvedtak 41 (2020–2021), jf. Innst. 135 L (2020–2021) og Prop. 24 L (2020–2021))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 42 (2020–2021), jf. Innst. 141 L (2020–2021) og Prop. 27 L (2020–2021))
11. Stortingets vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvisten mellom Den norske legeforening og KS i forbindelse med hovedtariffoppgjøret 2020 (Lovvedtak 43 (2020–2021), jf. Innst. 124 L (2020–2021) og Prop. 32 L (2020–2021))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (sammenslåing av egenandelstak 1 og 2) (Lovvedtak 44 (2020–2021), jf. Innst. 129 L (2020–2021) og Prop. 16 L (2020–2021))
13. Stortingets vedtak til lov om midlertidige endringer i helseberedskapsloven (forlengelse av midlertidige endringer for å avhjelpe negative konsekvenser av utbrudd av covid-19) (Lovvedtak 45 (2020–2021), jf. Innst. 123 L (2020–2021) og Prop. 28 L (2020–2021))
14. Stortingets vedtak til midlertidig lov om endring i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på listeforslag) (Lovvedtak 46 (2020–2021), jf. Innst. 153 L (2020–2021) og Prop. 52 L (2020–2021))
15. Stortingets vedtak til midlertidig lov om endringer i straffegjennomføringsloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19) (Lovvedtak 47 (2020–2021), jf. Innst. 130 L (2020–2021) og Prop. 36 L (2020–2021))
16. Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyr for utleggsbegjæringer) (Lovvedtak 48 (2020–2021), jf. Innst. 118 L (2020–2021) og Prop. 34 L (2020–2021))
17. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitlene under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
18. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 169 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021) unntatt kap. 1429 og 1473)
19. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Olje- og energidepartementet (Innst. 170 S (2020–2021), jf. Prop. 50 S (2020–2021))
20. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))
21. Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet, Endringer i statsbud-

sjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet

(Innst. 154 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021) kap. 1137, Prop. 44 S (2020–2021) unntatt kap. 291, 292, 3291 og 3292 og romertall III og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 923, 926 og 3926, samt romertall III)

22. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Representanten Une *Bastholm*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møter denne uken, og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Svein Harberg og Kari Henriksen. Andre forslag foreligger ikke, og Svein Harberg og Kari Henriksen anses enstemmig valgt som settepresidenter for denne ukens møter.

Representanten Bjørnar Moxnes vil fremsette et representantforslag.

Bjørnar Moxnes (R) [10:00:52]: Rødt fremmer forslag om å hindre Wizz Air i å fly innenriks i Norge så lenge de aktivt motarbeider fagorganisering og kollektive forhandlinger og driver sosial dumping.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet i dag fortsetter utover kl. 16.

Sakene nr. 1–16 gjelder andre gangs behandling av lovsaker, og presidenten vil foreslå at sakene behandles under ett.

Sak nr. 1 [10:01:21]

Stortingets vedtak til lov om endringer i domstoloven (Lovvedtak 33 (2020–2021), jf. Innst. 134 L (2020–2021) og Prop. 11 L (2020–2021))

Sak nr. 2 [10:01:22]

Stortingets vedtak til lov om endringer i tvisteloven (halvering av skrivesalæret for forlikklager i inkassosaker) (Lovvedtak 34 (2020–2021), jf. Innst. 125 L (2020–2021) og Prop. 18 L (2020–2021))

Sak nr. 3 [10:01:23]

Stortingets vedtak til lov om endringer i arveloven (landbrukseiendommer i dødsbo mv.) (Lovvedtak 35 (2020–2021), jf. Innst. 133 L (2020–2021) og Prop. 21 L (2020–2021))

Sak nr. 4 [10:01:24]

Stortingets vedtak til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall etter august 2020 (Lovvedtak 36 (2020–2021), jf. Innst. 119 L (2020–2021) og Prop. 31 L (2020–2021))

Sak nr. 5 [10:01:25]

Stortingets vedtak til lov om endringer i EØS-arbeidstakarlova (Lovvedtak 37 (2020–2021), jf. Innst. 108 L (2020–2021) og Prop. 141 LS (2019–2020))

Sak nr. 6 [10:01:26]

Stortingets vedtak til lov om økonomisk støtte til mediene (mediestøtteloven) (Lovvedtak 38 (2020–2021), jf. Innst. 137 L (2020–2021) og Prop. 138 L (2019–2020))

Sak nr. 7 [10:01:27]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (nye etterlatteytelser) (Lovvedtak 39 (2020–2021), jf. Innst. 128 L (2020–2021) og Prop. 13 L (2020–2021))

Sak nr. 8 [10:01:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (utfasing av forsørgingstillegg til alderspensjon) (Lovvedtak 40 (2020–2021), jf. Innst. 127 L (2020–2021) og Prop. 15 L (2020–2021))

Sak nr. 9 [10:01:29]

Stortingets vedtak til lov om endringer i sosialtjenesteloven (vilkår om norskopplæring for stønad til livsopphold) (Lovvedtak 41 (2020–2021), jf. Innst. 135 L (2020–2021) og Prop. 24 L (2020–2021))

Sak nr. 10 [10:01:30]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover (Lovvedtak 42 (2020–2021), jf. Innst. 141 L (2020–2021) og Prop. 27 L (2020–2021))

Sak nr. 11 [10:01:31]

Stortingets vedtak til lov om lønnsnemndbehandling av arbeidstvistene mellom Den norske legeforening og KS i forbindelse med hovedtariffoppgjøret 2020 (Lovvedtak 43 (2020–2021), jf. Innst. 124 L (2020–2021) og Prop. 32 L (2020–2021))

Sak nr. 12 [10:01:32]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (sammenslåing av egenandelstak 1 og 2) (Lovvedtak 44 (2020–2021), jf. Innst. 129 L (2020–2021) og Prop. 16 L (2020–2021))

Sak nr. 13 [10:01:33]

Stortingets vedtak til lov om midlertidige endringer i helseberedskapsloven (forlengelse av midlertidige endringer for å avhjelpe negative konsekvenser av utbrudd av covid-19) (Lovvedtak 45 (2020–2021), jf. Innst. 123 L (2020–2021) og Prop. 28 L (2020–2021))

Sak nr. 14 [10:01:34]

Stortingets vedtak til midlertidig lov om endring i sameloven for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19 (adgang til elektroniske underskrifter på liste-forslag) (Lovvedtak 46 (2020–2021), jf. Innst. 153 L (2020–2021) og Prop. 52 L (2020–2021))

Sak nr. 15 [10:01:35]

Stortingets vedtak til midlertidig lov om endringer i straffegjennomføringsloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19) (Lovvedtak 47 (2020–2021), jf. Innst. 130 L (2020–2021) og Prop. 36 L (2020–2021))

Sak nr. 16 [10:01:36]

Stortingets vedtak til lov om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyr for utleggsbegjæringer) (Lovvedtak 48 (2020–2021), jf. Innst. 118 L (2020–2021) og Prop. 34 L (2020–2021))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 1–16.

Sak nr. 17 [10:01:37]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitlene under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartemen-

tet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og sju replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Ketil Kjenseth (V) [10:02:32] (komiteens leder): Vår komité skulle være blant de siste som skulle ha budsjettdebatt, men vi ble den første. Det er viktige områder vi skal debattere her i dag. Det gjelder Olje- og energidepartementets og Klima- og miljødepartementets budsjett. Det er store og viktige poster.

Jeg velger å starte på fotballspråket. Mange av oss kjenner til FIFA-rankingen, hvor verdens land rangeres etter resultater. Etter høsten ligger Norges herrelandslag fortsatt på 44. plass. På verdens klimarangering, Climate Change Performance Index, som gjennomføres hvert år, har Norge rykket opp fire plasser i år, til en sjuendeplass. Foran oss er Sverige, Danmark og Storbritannia. Finland er rett bak, etter at vi passerte dem i år. Indeksen måler på fire områder: Det er utslipp av drivhusgasser, fornybar energi, energibruk og klimapolitikk. Norge gjør det bra særlig på fornybar energi og utslipp, inkludert et skjerpet utslippsmål.

Helt siden dagens flertall overtok styringen høsten 2013, har klimagassutslippene i Norge først stabilisert seg og de siste fire årene falt. Særlig i fjor falt det markant, og klimamålet for 2020 er innen rekkevidde. SSBs endelige tall for norske klimagassutslipp i 2019 viste at utslippene gikk ned 3,4 pst., eller 1,7 millioner tonn. Kutter vi like mye i 2020, vil utslippene lande på 48,6 millioner tonn. Legg merke til 48,6 – det er på desimalen det Stortinget vedtok i sine klimaforlik i 2008 og 2012. Det er uten at det er korrigert for koronaeffekter, som kan gi ytterligere kutt.

Jeg må faktisk bare si det, men klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn fra Venstre blir svært sannsynlig historisk som den første norske miljøministeren som når et klimamål, 30 år etter Kyotoavtalen. Det er viktig å score mål i klima- og miljøpolitikken, men jeg vil også peke på at det må gjøres en jobb over hele banen. Det er en hel regjering som leverer.

I budsjettet for 2021 finner vi plass til 2,7 mrd. kr for å gå i gang for fullt med fangst, lagring og transport av karbon/CO₂, eller CCS, som vi pleier å forkorte det.

Det er et nytt kapittel i norsk industribygging, men ikke minst et viktig klimatiltak. I beste fall kan vi lykkes med å ta CO₂ ut av atmosfæren i stor skala. Verden trenger det for å nå sine klimamål. I tillegg kan vi i Norge skape eksportmuligheter for norsk leverandørindustri.

Så vil jeg også si at det ikke er så mange som vet det, men i disse dager ferdigstilles faktisk Norges første mikro-CCS, en biokullfabrikk på Rudshøgda i Innlandet. Den fanger også CO₂ fra piper på Norturas anlegg. Dette biokullet, som er restproduktet fra pyrolyse, har mange bruksmuligheter: jordforbedring, vannfordrøyning og tilsetning i dyrefôr, for å nevne noe.

Jeg tar med dette eksempelet selvfølgelig også fordi biokull kom inn i Granavolden-plattformen i 2018. Det viser hvor raskt omstillingen og hastigheten er i det grønne skiftet som nå skjer i Norge, men det viser også bredden i de norske tiltakene og ikke minst i norsk næringsliv. Det er stor vilje til å bidra, ikke bare for miljøet, men også fordi det gir en konkurransekraft.

Grønn plattform er enda en nyvinning i 2020, med 1 mrd. kr ekstra til grønn omstilling. Det er administrert av Næringsdepartementet, men forvaltet av Innovasjon Norge, Siva, Forskningsrådet og Enova. 100 mill. kr til hydrogen er nytt av året, og en satsing på sirkulærøkonomi er også en viktig del av dette. Vi ser det innenfor grønn skipsfart, hvor raskt det nå går, og hvor staten også bruker sin innkjøpsmakt. Det er mange virkemidler å spille på.

Norge er heldig stilt som har store naturressurser å høste av. Vindkraft har vært en stor debatt det siste året. Jeg er glad for at vi har landet et nytt regime på det. Men også innenfor natur har vi store utfordringer. Vi har levert mye gjennom de siste åtte årene også på natur. Det er nok å nevne jordvern og skogvern, hvor det er blitt mange flere utvalgte kulturlandskap, og økologisk grunnkart, som ble lansert i forrige uke. Det leveres altså både klima- og naturresultater innenfor en stor bredde, noe som tar Norge videre oppover på de internasjonale rankingene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Aukrust (A) [10:07:47]: Først en kommentar til at Ketil Kjenseth sier at klimamålet for 2020 vil bli nådd. Vel, nå viser jo kalenderen 14. desember 2020, og det er ingenting som tyder på at det blir nådd. Det er ikke mine ord, det står i skrevet fra departementet, hvor det står at klimamålet for 2020 ikke vil bli nådd. Det er det som står i statsbudsjettet.

Men jeg har et spørsmål om framtiden: Nå har vi jo fått forsterket mål for 2030. Det er bra, selv om Arbeiderpartiet mener at vi bør gjøre det samme som i EU, og si minst 55; jeg ser at Erna Solberg har avvist det og sagt at det ikke er aktuelt for dagens regjering. Men i min

naivitet trodde jeg at når vi oppjusterer målene, skulle det få noe å si for våre nasjonale kutt også. Men i statsbudsjettet står det fortsatt at man ser for seg et kutt på 45 pst., og at man fortsatt åpner for kvotekjøp for å gjøre noe med de nasjonale utslippene.

Mitt spørsmål er: Er det slik at Venstre virkelig mener at de oppjusterte målene ikke skal få noe å si for nasjonale utslippstall?

Ketil Kjenseth (V) [10:08:42]: Nå har vi kuttet utslipp de siste fire årene, 1,7 millioner tonn i 2019. Kutter vi like mye i 2020, som er veldig sannsynlig, kommer vi under 50 millioner tonn. Så det er viktig å holde fokuset på å kutte utslipp og gjøre jobben fra dag til dag, fra år til år, for å redusere utslippene.

I Granavolden-plattformen står det at vi skal kutte 45 pst. i ikke-kvotepiktig sektor. Så har Norge som et av de første landene meldt inn at vi skal kutte 50–55 pst. i forhold til Parisavtalen, og vi oppjusterer også disse målene nå i takt med landene rundt oss, og for å nå de ulike målene, enten det er sammenlignet med 1990 eller 2005-målene. Det er klart at det har en konsekvens. Vi kutter utslipp, og vi har mer ambisiøse mål enn vi hadde i 2018 og i 2019.

Terje Halleland (FrP) [10:09:49]: Marin forsøpling er et av de store problemene vi ser, kanskje et av de største, og regjeringen har tatt til orde for å bekjempe plast i havet. Da Fremskrittspartiet var i regjering, hadde vi et eget bistandsprogram mot marin forsøpling, og vi prioriterte hjelp til land som hadde problemer med sin avfallshåndtering. Denne posten er nå blitt kraftig redusert.

Hvordan kan Venstre mene at bekjempelse av plast i havet er høyt prioritert når summen til dette formålet er barbert så kraftig?

Ketil Kjenseth (V) [10:10:33]: Takk for spørsmålet. Jeg er veldig glad for at Fremskrittspartiet var med på å øke bevilgningene til plastforsøpling i de årene de satt i regjering. Vi har gjort en stor innsats på dette området, som er en av de nyere avfalls-, miljø- og klimautfordringene vi har. Vi må gjøre en stor innsats for det. Norge har gjort mye for å samle opp langs kysten vår – Fishing for Litter er ett eksempel, der fiskere f.eks. kan levere det de fanger opp – men den internasjonale aktiviteten her er også viktig. Vi hadde jo en stor tv-aksjon nå i høst som viste innsatsen som må til.

Norge har også gått i bresjen i FN for å gjøre en innsats i havene. Det gjelder havforsuring, men det gjelder også plast. Her må mange land bidra, og det er viktig at vi fortsetter å gjøre den innsatsen som skal til, sammen med andre land, som har et stort ansvar for den plasten som beveger seg langs norskekysten, og som ikke nødvendigvis kommer fra Norge.

Sandra Borch (Sp) [10:11:55]: Denne høsten har vi gått og ventet på at klimameldingen skulle komme. Nå er det varslet at den ikke kommer før over nyttår, men regjeringen har utarbeidet Klimakur, som et grunnlag for det vi kan vente oss i klimameldingen. Ett av forslagene går ut på å redusere antall husdyr dramatisk, som følge av at vi skal over på et mer plantebasert kosthold.

Mitt spørsmål er om Venstre mener at f.eks. kubonde André N. Skjelstad utgjør den største trusselen for klimaet.

Ketil Kjenseth (V) [10:12:33]: Takk for spørsmålet.

Nå har staten og landbruket inngått en avtale. Det er den første sektoren som har skrevet en avtale om å kutte utslipp, og det er på litt over 5 millioner tonn fram til 2030, så jeg berømmer landbruket for å ha en offensiv inngang til klimautfordringene.

Det står ingenting der om at det er kua som skal ofres først i klimaplanen. Det er mange andre utslipp å ta av i landbruket. Blant annet svette metanen som er i avføringen fra kua, i mange møkkakjellere. Det er mulig å legge mye solpanel på taket, det er mulig å putte mye fornybart drivstoff på tanken på traktorer og andre kjøretøy, og vi skal over til et presisjonslandbruk. Det skjer en storstilt elektrifisering også i landbruket. Så det er mange andre muligheter før vi ofrer dyrene, men det gjøres også en stor innsats i Norge for å redusere utslipp gjennom genforskning og annen tilpasning av artene, sånn at utslippene blir mindre. Vi retter innsatsen dit først.

Lars Haltbrekken (SV) [10:13:46]: Jeg registrerer at representanten Kjenseth sier at dagens klima- og miljøminister Rotevatn kan bli historisk og være den første som innfrir en internasjonal klimaavtale for Norges del. Vel, det betyr i tilfelle at dagens regjering har gjort seg skyldig i å bryte Kyotoprotokollen. La nå det ligge.

Spørsmålet mitt går på at et samlet storting bestemte at alle nye personbiler som selges i 2025, skal være nullutslippsbiler. Det blir i dette statsbudsjettet innført en egen trafikkforsikringsavgift for elbilister. Klima- og miljøministeren forsvarte trafikkforsikringsavgiften med at man samtidig økte prisen på de forurensende bilene, men i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet har man fjernet denne prisøkningen på fossilbilene. Mener virkelig Venstre at når vi skal ha hundre prosent salg av nullutslippsbiler i 2025, er veien å gå å gjøre det dyrere å eie elbil og billigere å kjøpe fossilbil?

Ketil Kjenseth (V) [10:15:01]: For det første vil jeg si at jeg er lei meg for at SV satt i en regjering som stoppet all norsk biodrivstoffproduksjon, så vi har hatt mye å ta igjen for å få 25 pst. biodrivstoff på tanken, som det vil

bli neste år. Og fortsatt vil det framover, helt fram til 2030, være mange fossilbiler på norske veier, og da er det også viktig å redusere utslippene fra dem.

Når det gjelder trafikkavgiften, er det en type veibruksavgift. Vi har ingen ambisjoner om at det skal være gratis for elbilister i framtida. Det var staten som krevde inn den veibruksavgiften før, nå er det overført til forsikringsselskapene å kreve den inn, og det har vært lignende avgifter på elbiler tidligere. Dette er en overgang til å utjevne noen av avgiftene vi krever inn fra bilistene. Det viktige er at det er store avgiftslettelser på å kjøpe elbil. Det er det fortsatt, og bare i november var andelen elbiler og nullutslippsbiler som ble solgt, på godt over 50 pst., så vi er på god tur til å nå målet i 2025.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Espen Barth Eide (A) [10:16:32]: Vi er inne i et tiår, 2020-årene, som kommer til å bli helt avgjørende for både Norge og verden for øvrig. Jeg vil derfor begynne med verden der ute og hva det som skjer der, betyr for oss.

I helgen var Parisavtalen fem år. Et eget toppmøte på web understreket grunnleggende sett to ting, for det første at vi ikke er i rute med de målene vi satte oss, noen av oss, for det andre at alvoret har gått opp for stadig flere, og at tiltakene nå for alvor begynner å komme.

Det skjer en rekke ting i disse dager. EU kom rett før helgen i mål med sine gjenoppbyggingsplaner, som gjør at EUs grønne giv nå kommer til å ruller ut for fullt, med stor kraft. Det er en målrettet strategi, ikke bare for hva man skal slutte med, men kanskje aller mest for hva man skal begynne med, nemlig å skape en fornybar, sirkulær og bærekraftig økonomisk framtid.

I dag utpekes formelt USAs nye president i valgmannskollegiet der – Joe Biden. Da går vi fra en klimafornekter til en klimaaktivist og en amerikansk ledelse som kommer til å sette klimapolitikk helt i sentrum for det de skal drive med, og hvis første embetshandling skal være å melde USA inn igjen i Parisavtalen. I begge tilfeller er man opptatt av at man skal gjøre det som på fint utenlandsk kalles «Build Back Better» – bygg tilbake bedre – altså sørge for at de økonomiske tiltakene som må til for å komme ut av koronakrisen, også setter kursen mot en bærekraftig framtid.

I Asia ser vi at også der har de ledende industrinasjonene satt seg tilsvarende ambisiøse mål, netto null karbonnøytralitet innen 2050 – altså ikke flere utslipp enn det man selv kan fange opp, har allerede Sør-Korea, Japan og flere andre sagt. Kina sier det samme, riktignok innen 2060. Nå er det altså slik at et stort flertall av verdens store økonomier allerede har lagt seg på et svært ambisiøst mål.

Norge bør nå selv bli tydelig på 55 pst. Vi sier 50 til 55 pst. Det er ingen himmelstormende forskjell, men jeg tror det er naturlig at vi raskest mulig sier at også vi strever mot det samme målet som nå er i ferd med å bli den nye normalen for land som oss. Det er ikke lenger et spørsmål om at Norge må gå foran. Hvem har vel ikke hørt argumentet: Hva kan lille Norge med sin lille økonomi gjøre, når ingen andre gjør noe? Det problemet er løst, de andre gjør noe – mange av dem gjør faktisk akkurat nå mer enn oss. Vi må være med og henge med på ferden, og det målet fra norsk side må være et mål for hele økonomien, alle klimagasser, alle sektorer, altså for summen av det vi driver med i Norge – 55 pst. kutt, et nasjonalt mål som Arbeiderpartiet går inn for.

Men denne endringen i verden, som er gledelig for klimaet, bærer også noen viktige budskap til Norge. Det blir stadig tydeligere at det vi har levd godt på fram til nå, kommer det til å bli mindre av. Verden skal bort fra en karbondrevet økonomi, men samtidig kommer mye av det vi kan drive mer med, til å vokse mye raskere enn vi kanskje trodde. Den omstillingen vi alle har visst om lenge, skjer nå betydelig fortere og krever mye tydeligere og mer radikale grep for at vi skal kunne henge med i svingene. Vi må rett og slett, som alle andre sammenlignbare land, sette oss noen overordnede mål som henger sammen, for næringspolitikken, industripolitikken og klimapolitikken, og som sørger for at vi løfter hele nye verdikjeder, karbonfangst og -lagring, som både kan skape arbeidsplasser og kutte utslipp og bevare mange av de jobbene vi har i dag, kanskje også forlenge gassalderen, en gassalder som ellers vil være truet av at EU vil bort fra karbonutslipp.

Det betyr at vi må ta tydelige og sterke grep på sirkulærøkonomi, og vi har foreslått i vårt alternative budsjett en såkalt Pilot-S for et kraftig sirkulærøkonomisk løft. Vi mener at Enova også må kunne støtte tiltak i kvotepliktig sektor, siden dette gamle skillet mellom kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor i stadig mindre grad er relevant i andre land enn Norge – det er på en måte særlig vi som dyrker det. Vi mener at vi må gripe de mulighetene som ligger i å omstille seg tidlig, til det vi uansett må gjøre sent.

Men det aller viktigste er at vi lykkes med å gjøre dette på en måte som er rettferdig, som sørger for at vi tar hele landet i bruk, som motvirker de sosiale ulikhetene som ellers ville kunne oppstå. Derfor trenger vi en politikk for å kutte utslipp, skape jobber og for å sørge for at folk er med, og at alle som kan bidra, får lov til å være involvert i prosessen. Vi kommer tilbake i løpet av debatten med våre konkrete forslag i så måte.

Jeg vil gjerne ta opp de forslagene som vi har lagt fram, og som vi er en del av.

Presidenten: Da har representanten Espen Barth Eide tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Lene Westgaard-Halle (H) [10:22:02]: Arbeiderpartiet har gjort seg litt høye og mørke på bekostning av regjeringen i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet. Det er for så vidt opposisjonens rolle, men de har særlig trukket fram CCS, med oppslag som «Arbeiderpartiet ber regjeringen bla opp for CO₂-rensing». Som representanten Espen Barth Eide selv sa i saken om det:

«For å få til dette (...) trenger vi en investeringsbeslutning allerede i neste års statsbudsjett om to fullskala CCS-anlegg».

I Arbeiderpartiets eget budsjett setter de derimot av penger til kun ett. Hva har skjedd den siste måneden som har gjort at Arbeiderpartiet har valgt å finansiere kun ett anlegg?

Espen Barth Eide (A) [10:22:41]: Vi mener fortsatt det er svært viktig at vi får to fullskala anlegg, både Norcem i Brevik og Klemetsrud, og at Klemetsrud-anlegget for øvrig kan bli grunnlaget for karbonfangst også ved andre avfallsanlegg i Norge. Vi har fulgt med på den prosessen som har skjedd i løpet av året. Det er sendt en søknad til EUs innovasjonsfond. Vi har i dialog med dem som står bak Klemetsrud-anlegget, gått inn for en modell der vi øker tilsagnet fra norsk side med 1,5 mrd. kr, slik at vi reduserer søknadssummen tilsvarende. Det inntrykket vi har, er at det vil øke sannsynligheten for at man får disse pengene fra EU, for det er jo ikke en dårlig idé å få penger utenfra også. Det vi må sikre oss, er at vi til slutt blir stående med to anlegg. Hvis det sporet ikke virker, vil vi komme tilbake med en alternativ finansiering, for vi ønsker at også Klemetsrud skal bli bygd.

Terje Halleland (FrP) [10:23:50]: Som representanten var innom i sitt innlegg, er det et regelverk som skiller mellom kvotepliktig sektor og ikke-kvotepliktig sektor. Det er et system som gjør at de mindre bedriftene, gjerne lokale bedrifter, er pålagt å betale en CO₂-avgift i tilknytning til sine utslipp, mens store, litt mer internasjonale konsern er i kvotepliktig sektor og betaler en varierende kvotepris. Selv om kvoteprisen har gjort et byks de siste dagene, ligger den på 250–300 kr per tonn. Industribedrifter i kvotepliktig sektor i Norge blir nå pålagt en økning i CO₂-avgiften utover prisjusteringen på 5 pst., noe som tilsvarer en avgift som nærmer seg 600 kr. Vi pålegger altså mindre bedrifter en avgift som er dobbelt så høy. Arbeiderpartiets svar på dette er å øke den enda mer.

Mitt spørsmål til representanten er: Hvor mange arbeidsplasser vil Arbeiderpartiet være villig til å ofre for å nå sine mål?

Espen Barth Eide (A) [10:24:55]: Hele vår klima-, industri- og næringspolitikk er innrettet mot å skape og opprettholde arbeidsplasser, ikke å fjerne dem. Vi innser at de markedene vi eksporterer til – en svært stor del av norsk økonomi er jo vareeksport til utlandet – etterspør nettopp en renere produksjon. Det betyr at alle stimuli som gjør at man tidlig griper de nye teknologiene, som gjør at man kan produsere mer med mindre utslipp, etter hvert vil belønnes i markedet. Så dette er egentlig en investering i å opprettholde norske arbeidsplasser.

Så er jeg enig med representanten Halleland i at kvoteprisen er for lav, og det er veldig viktig at vi nå støtter opp om alle de tiltakene som skjer ikke minst i EU, for at ETS-kvoten, altså det europeiske kvotesystemet, nå virkelig begynner å bite, for da vil kvoteprisen etter hvert følge etter det som ligger på ikke-kvotepliktig sektor.

Men la meg understreke at der jeg tror Halleland og jeg kan være enige, er i at det nå er viktig å få til mer likhet mellom kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor og i stadig større grad se økonomien som en helhet.

Sandra Borch (Sp) [10:26:11]: En liten oppfølging av det som representanten Westgaard-Halle spurte Arbeiderpartiet om: Arbeiderpartiet har, i likhet med Senterpartiet, vært opptatt av å få realisert to fullskala fangst- og lagringsanlegg for CO₂. Et enkelt spørsmål: Står Arbeiderpartiet fortsatt fast på den målsettingen?

Espen Barth Eide (A) [10:26:33]: Jeg takker for spørsmålet, og svaret er definitivt ja. Vi ønsker minst to fullskalaanlegg. Vi må ha to fullskalaanlegg i nær fremtid, slik at dette kan spre seg til både prosessindustri for øvrig, fra Brevik, og avfallsforbrenning for øvrig, fra Klemetsrud. Det målet står fast, og jeg er glad for at det er noe Senterpartiet og Arbeiderpartiet kan jobbe nært sammen om.

Så har vi lagt til grunn at når det nå er sendt en søknad til EUs innovasjonsfond – det var ikke der vi begynte denne diskusjonen – skal vi avvente utfallet av den. Vi har da økt sannsynligheten for at det slår til ved å redusere søknadssummen, slik at den norske søknaden blir en mindre andel av det samlede støttebeløpet som er tilgjengelig. Det er det sporet vi forfølger fram til vi vet utfallet av det. Går ikke det, må vi finne andre måter å sørge for to avfallsanlegg på, altså både Norcem i Brevik og Klemetsrud i Oslo øst.

Lars Haltbrekken (SV) [10:27:44]: Det var gledelig å høre at Arbeiderpartiet nærmer seg SVs klimamål og i

dag slår fast at Norge bør påta seg en utslippsforpliktelse om å kutte utslippene med 55 pst. Da er det bare 5 prosentpoeng som gjenstår før man kommer opp på SVs mål om 60 pst. kutt.

Arbeiderpartiet var for noen år siden kanskje en av de fremste talspersonene for bruk av kvotekjøp i andre land som et virkemiddel for å nå klimamålene. Da vi sist behandlet klima i Stortinget, og avtalen med EU, sto Arbeiderpartiet sammen med SV, Miljøpartiet De Grønne og noen andre om å si at vi skal ta disse kuttene i Norge. Mine spørsmål til Barth Eide er: Vil Arbeiderpartiet også gå inn for at 55 pst.-kuttene skal tas i Norge, og vil Arbeiderpartiet i en eventuell ny regjering sikre at det blir dyrere å forurense?

Espen Barth Eide (A) [10:28:52]: Svaret på de spørsmålene er ja. Vi står sammen med SV og flere andre i opposisjonen om at vi skal ha et nasjonalt mål på 55 pst. for hele økonomien, altså både det vi tradisjonelt har kalt kvotepliktig sektor, og det vi har kalt ikke-kvotepliktig sektor, som er en motsetning som vi har vært særlig glad i i Norge.

Jeg erkjenner gladelig at Arbeiderpartiet var ganske begeistret for det skillet i sin tid, men verden utvikler seg. Vi nærmer oss nå 2030. Da vil det være mange færre kvoter igjen, og vi skal til 2050, hvor Norge skal være karbonnøytralt. Det betyr at alle sektorer må lykkes i å gjøre det de nå gjør, enten det er å produsere varer, tjenester, transport eller mat, på en karbonnøytral måte. Det er en måte å tenke på som har kommet mer inn i det siste. Da er det ingen tid å miste. Det er egentlig ingen gevinst i å kjøpe seg bort fra omstillinger som uansett må skje. Det er bedre å gripe dem nå, investere i dem og så vinne i konkurransen fordi vi var tidlig ute.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Stefan Heggelund (H) [10:30:10]: For tre år siden behandlet vi denne stortingsperiodens første statsbudsjett i energi- og miljøkomiteen. Da kunne vi se at det borgerlige flertallet i den foregående perioden førte en klimapolitikk som virket. Utslippene var på vei ned, og regjeringen kunne vise til klimatiltak på klimatiltak på klimatiltak som fungerte. Så er jeg så glad for at vi fortsatt kan si det samme i det siste budsjettet som behandles i denne perioden. Utslippene går ned og er nå på det laveste nivå siden 1993.

Igen har de fire flertallspartiene vist at det er de som er best egnet til å finne balansepunktet i klimapolitikken. Ja, jeg er så lite diskret på denne flotte desemberdagen. På den ene siden gjør vi det dyrere og mindre attraktivt å forurense. På den andre siden gjør vi det lønnsommere og enklere å velge grønt. I løpet av de siste syv årene har denne regjeringen lagt til rette for en

elbilrevolusjon, lansert grønn skipsfart-program, satset betydelig på kollektivtransport og jernbane, fått til en klimaavtale med jordbruket, sagt ja til verdens mest miljøvennlige og energieffektive aluminiumsproduksjon på Hydro Karmøy, endret regelverket slik at offentlige anskaffelser må vekte miljø og klima i anbud mer, lansert nullutslippsfondet for næringstransporten, innført klimasatsordningen, opprettet Nysnø Klimainvesteringer som bidrar til å redusere klimagassutslippene gjennom lønnsomme investeringer. Vi har doblet støtten til Enova som har ført til satsing på alt fra elektriske busser til verdens største flytende havvindpark, etc., etc., etc. – Jeg kunne stått her i flere timer. Dessverre har jeg bare 3 minutter igjen.

Så jeg må stoppe oppsummeringen der. Poenget er veldig enkelt. I motsetning til venstresidens alternative budsjetter som alltid er fylt med symbolpolitikk og løftebrudd, har regjeringen gjennomført tiltak som fører til reelle utslippskutt, som fører til reell grønn innovasjon, samtidig som vi legger til rette for verdiskaping. Det blir nemlig ikke et grønt skifte med røde tall.

Med dette budsjettet viser vi at vi fortsetter satsingen på klimapolitikk også framover. Vi sjøsetter Langskip, det største klimaprojektet i norsk industri noensinne, et prosjekt hvor myndigheter og industri samarbeider for å kutte utslipp og sikre og skape viktige industriarbeidsplasser. Vi bevilger penger til å følge opp hydrogenstrategien med et veikart for hydrogen hvor man skal se på hvordan vi kan løfte norske hydrogenprosjekter og få en større satsing på dette. Vi legger til rette for lønnsomme investeringer og opprustning av vannkraftverk med kontantstrømskatten. Vi bevilger ytterligere 5 mill. kr fra det regjeringen først foreslo tidligere i høst, til å gjennomføre effektiv og målrettet skogpolitikk for å øke karbonbindingen i Norge. Og så 1 mill. kr ekstra til arbeidet med rydding av marin forsøpling, med å bevilge 1 mill. kr til Oslofjordens Friluftsråd – en liten hilsen hjem fra meg der!

Nei, det er ikke sant, slik venstresiden prøver å framstille det, at framskrivningene av klimagassutslipp er bekmørke, men takket være den borgerlige regjeringen har vi fått informasjonen om hvor mye mer vi må gjøre for at vi skal klare å nå 2030-målet i statsbudsjettet. Det som står i budsjettet, er basert på allerede vedtatt politikk, men så skal vi forsterke klimapolitikken hvert eneste år. Takket være våre to flotte statsråder bl.a., Tina Bru og Sveinung Rotevatn, har vi denne informasjonen i budsjettet. Til det sier vi til Lars Haltbrekken: Vær så god.

Etter den julen som kommer nå, skal vi behandle Klimakur. Klimameldingen basert på kunnskapsgrunnlaget Klimakur, som denne regjeringen bestilte, er det verktøyet vi da får, som sørger for at vi når 2030-

målene, som sørger for at vi får en klimapolitikk for alle sektorer i Norge. Det er noe nytt i norsk klimapolitikk, og det var jammen meg bra det var vi som gjorde det, for ellers hadde det bare vært reguleringer og moralisme, og man hadde glemt verdiskapingen. Korona har vist oss at stenger man samfunnet ned, kan en kutte utslippene, men den grønne omstillingen havarerer fullstendig. Det er det som faktisk er hovedforskjellen på den borgerlige sidens klimapolitikk og venstresidens klimapolitikk. La oss for all del håpe at det etter valget er vi som fortsetter å styre klimapolitikken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Runar Sjøstad (A) [10:35:25]: Nå vet jeg ikke om jeg ble mest skremt da representanten Heggelund nevnte ordet «revolusjon», eller om jeg ble enda mer skremt da han truet med å tale i flere timer (munterhet i salen).

I hvert fall er det slik at vi i Arbeiderpartiet ønsker å øke satsingen på forebygging av flom og skred. Vi ser at mange som lever og bor i flom- og rasutsatte områder, føler stor grad av usikkerhet og frykt. Det gjelder både lokalsamfunn, enkeltpersoner og bedrifter. Samtidig har NVE levert rapporter allerede i 2016 som viser at med dagens bevilgning og dagens bevilgningstakt vil man ikke kunne gjennomføre alle nødvendige prosjekter.

Så mitt spørsmål til Høyre og Heggelund er: Kan flere, med de pengene som er lagt inn fra regjeringen og i forliket med Fremskrittspartiet, føle seg trygge for at deres verdier og livsgrunnlag ikke går tapt i framtidige ras, flom og skred?

Stefan Heggelund (H) [10:36:26]: Representanten Sjøstad tar opp et veldig viktig spørsmål, for faktum er at vi kan se konsekvenser av værforandringer og klimaforandringer allerede også i Norge. Selv om vårt land er et av de landene som er mest skånet mot slike hendelser, vet vi at det skjer også hos oss. Derfor har satsingen på flom- og skredforebygging vært så utrolig viktig for det borgerlige flertallet. Det er også grunnen til at den satsingen vi har hatt gjennom syv år på våre budsjetter, får de rød-grønnes satsing på flom- og skredforebygging til å se ut som en dårlig vits – kanskje en av de vitene som ikke kom med i Nytt på nytt, og som de måtte klippe bort, eller noe i den dur (munterhet i salen). Vår satsing på dette har alltid vært større enn de rød-grønnes. Også denne gangen foreslås det i overkant av 340 mill. kr til NVEs arbeid med å forebygge flom- og skredsaker, 60 mill. kr til sikringstiltak i Longyearbyen over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett, osv., osv. Til sammen er det over 400 mill. kr, og det er en satsing som hele tiden konsekvent har vært langt større enn Arbeiderpartiets da de styrte.

Jon Georg Dale (FrP) [10:37:39]: Eg er heilt einig med representanten i at det har vore gjort mykje godt for å redusere utsleppa dei siste sju åra. I landbruket ser vi det, i transportsektoren ser vi det – på mange område gjer vi det. Det som er risikoen framover, er jo at fordi vi gjorde mange av våre kutt tidleg – før 1990 og før 2005 – får vi ikkje henta ut verdien av det på same måten som mange andre land kan gjere. Det gjer at for å nå våre klimaambisjonar risikerer vi at vi flyttar arbeidsplassar ut av landet for å hindre innanlandske utslepp.

Spørsmålet er: Basert på den historia vi har gjennom dei siste sju åra, kan representanten garantere for at vi ikkje dei komande åtte åra skal gjennomføre klimatiltak i Noreg dersom dei bidreg til karbonlekkasje eller flyttar arbeidsplassar ut av landet?

Stefan Heggelund (H) [10:38:37]: Også representanten Jon Georg Dale tar opp et veldig viktig spørsmål. Dette er viktig for Høyre i denne sammenhengen, og det vet representanten Jon Georg Dale selvfølgelig godt, i og med at han etter å ha sittet i regjering med oss i mange år kjenner vårt parti som sin egen bukselomme (munterhet i salen), at i klimapolitikken handler det for oss om at vi skal kutte utslippene, ikke utviklingen, og at vi skal kutte utslipp, ikke flytte utslipp.

Og det er helt riktig som representanten Dale sier: I Norge har vi tatt en del av de lavthengende fruktene. Nettopp derfor var det så utrolig viktig at vi fikk et godt kunnskapsgrunnlag for hvordan vi kunne nå det veldig ambisiøse klimamålet som vi har satt oss for 2030. Det kommer da med klimameldingen, basert på Klimakur. Poenget er da at man for det ene må føre en politikk som bidrar til innovasjon, verdiskaping og nye arbeidsplasser, slik at dette bidrar til nye arbeidsplasser også. Det andre er at vi skal omstille oss på en måte som også beskytter vår industri og vårt arbeidsliv.

Presidenten: Presidenten hadde ikke forventet at det skulle bli en så lystig formiddag!

Sandra Borch (Sp) [10:39:57]: Representanten hadde sikkert ønsket seg en replikk om rovdyr, men jeg må dessverre skuffe ham med at det blir det ikke.

Jeg ønsker svar fra Høyre og regjeringen om CO₂-kompensasjonsordningen, som er viktig for mange i industrien. Så langt har ikke regjeringen levert noen garanti for å videreføre CO₂-kompensasjonsordningen, heller ikke i dette budsjettet. Ser ikke Høyre utfordringen dette vil skape for norske industriarbeidsplasser? Hva vil Høyre gjøre for å sikre disse virksomhetene og de norske arbeidsplassene?

Stefan Heggelund (H) [10:40:36]: Jeg har lyst til å takke representanten for spørsmålet. Det er det tredje

veldig viktige spørsmålet jeg får i dag. Hvis presidenten lurer på hvorfor det er så muntert, er det jo fordi man kan være litt mer avslappet og kanskje litt mer seg selv når det kan hende at en ser sin politiske karriere avsluttes samme kvelden (munterhet i salen).

Når det gjelder CO₂-kompensasjonsordning, er det slik at det er litt rart å si at denne regjeringen ikke har vært opptatt av det. Vi har bevilget mer til CO₂-kompensasjon hvert eneste år. Det er en stor satsing, nettopp fordi vi vet hvor viktig det er for å beskytte norske arbeidsplasser.

Så er det slik at vi også driver et intenst lobbyarbeid mot EU, nettopp for at de nye reglene, som ikke er helt klare, men som skal bli klare en gang før nyttår, også skal komme våre bedrifter, vår industri, til gode. Vi opplever at EU er lydhøre overfor oss, men en liten anbefaling til representanten Sandra Borch: Hvis hun vil ha mer innflytelse i EU: Bli medlem!

Une Bastholm (MDG) [10:41:49]: Jeg får takke representanten for et feststemt innlegg i stad. Det manglet i hvert fall ikke på selvtilit, og man kan gjøre mye med performansen og innpakningen hvis man har litt dårlig politikk å legge fram. Det tar jeg med meg.

Jeg merker meg at representanten Heggelund skryter av at regjeringen gjør det dyrere å forurense, noe som absolutt ikke stemmer i den sektoren det er viktigst å få kutte utslippene hurtigst på land, nemlig transporten. Det blir akkurat like billig å forurense med bil men denne regjeringen til neste år, og til og med dyrere å eie elbil – 2 000 kr dyrere i året.

For å bruke litt store ord, i representanten Heggelunds ånd: Hvordan i all verdens land og rike har Høyre blitt med på først i Granavolden-plattformen å forplikte seg til at pumpeprisen skal være lik, altså helt uavhengig av CO₂-avgiften som representanten Heggelund er opptatt av å skryte av hele tiden? Hvorfor i all verden har man fortsatt med å gjennomføre det etter at Fremskrittspartiet har gått ut av regjering, slik at det ikke blir en krone dyrere å forurense på norske veier?

Stefan Heggelund (H) [10:43:04]: Det er en veldig vanlig taktikk av politiske motstandere å si til folk som er i stand til å formulere seg noenlunde engasjerende på en talerstol, at de som gjør det, ikke har noen substans å komme med. Det er noe jeg tror flere av oss har blitt møtt med både eksternt og internt. Men det er ikke sant av den grunn. Grunnen til det ser man bare ved å høre på de innleggene som blir holdt.

Jeg viser til konkrete resultater av regjeringens politikk. Det er vanskelig å kalle det performance, det er vanskelig å kalle det kunst – eller kunst er kanskje regjeringens politikk? Det er i hvert fall de konkrete resultatene.

Så er det slik at vi har et mål om at alle nybiler som blir solgt i 2025, skal være nullutslippsbiler. Jeg vet ikke om representanten Une Bastholm har fått det med seg, men vi er på vei til å nå det målet – uten å være moralistiske og uten å straffe folk mest mulig, men ved heller å bruke positive insentiver.

Legg da merke til at Une Bastholm har lyst til å gå i regjering med et parti som vil skrote elbilfordelene allerede neste år.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jon Georg Dale (FrP) [10:44:28]: Inspirert av bukse-lommevitsane til Stefan Heggelund kunne det ha vore naturleg å starte med å seie at er det éin ting dei siste sju og eit halvt åra har lært oss, er det at det vert iallfall ikkje gjort mykje av å stå med hendene i lomma og forsøkje å finne feil med den politikken som har vore ført.

Når vi ser på dei alternative budsjetta som er til behandling i dag, ser vi kva som skal til for å fortsetje å bygge landet. I Framstegspartiets alternative budsjett er det ein tydeleg profil for ein oljepolitikk for auka produksjon i Noreg. Så lenge det er etterspurnad etter fossil energi, bør Noreg vere ein naturleg produsent. Det betyr at vi må leite meir, kartleggje område, opne nye område, setje i gang ny produksjon. Difor er eg glad for at som ein direkte konsekvens av den avtalen som vi fekk mellom Framstegspartiet og regjeringspartia knytt til iskanten, er f.eks. 25. konsesjonsrunde no ute. Det er eit tydeleg eksempel på at det framleis nyttar å flytte oljepolitikken framover, i aktiv retning.

Vi må leite meir, f.eks. i Barentshavet nord – ikkje fordi det er kommersielt drivverdig i dag, det veit vi alle at det ikkje er, men fordi det kan liggje nye felt der som vert lønsame for norsk næringsliv framover. Og er det éin ting vi har sett i den situasjonen som landet har vore i det siste året, med koronaen, er det at olje- og gassaktiviteten ikkje berre handlar om arbeidsplassane på plattformene i Nordsjøen. Det er store, lange verdikjeder i leverandørindustrien, i maritim sektor og andre stader som vaklar viss oljepolitikken vert for defensiv. Difor gjer vi eit taktskifte, også i budsjettforslaget vårt for 2021.

Men vi må også ha ein klimapolitikk for arbeidsplassar i Noreg, ikkje for utflgging av arbeidsplassar og auka globale utslepp. Det var nesten fascinerande å høyre representanten Espen Barth Eide på talarstolen i dag, der han hylla EU som eit skuleeksempel fordi dei vil gjere det som Noreg har drive med i 50 år, nemleg å produsere fornybar energi og forsyne marknadene sine med det. Vi har eit heilt anna utgangspunkt i Noreg, noko som også gjer at vi må ha ein heilt annan måte å føre politikk på, og ikkje sjå oss blind på talrekning på 50, 55 eller 60 – no går det nok ikkje lenge før Miljøpar-

tiet Dei Grøne er oppe i 65, og då må SV opp igjen i 70. Sånn held dei på i staden for å sjå på kva det er som reelt bidreg til å kutte i globale utslepp, og kva det er som reelt bidreg til å skaffe nye arbeidsplassar i Noreg.

Budsjettforslaget til Framstegspartiet er fullt av det: tiltak som reelt verkar. Påskoging er det beste eksemplet, karbonbinding i jord eit anna. Det er konkrete tiltak som Noreg ikkje nødvendigvis eingong får bokført heile verdien av, viss vi påskogar i tråd med det Framstegspartiet føreslår i sitt alternative budsjett, fordi rekneøvingane set tak på det. Men det bind jo karbon på ein måte som gjer at dei globale utsleppa og bindinga reelt sett vert langt betre enn om ein strør rundt seg med politiske symbol. Men då stoppar politikken opp i Noreg, fordi Arbeidarpartiet, SV og andre er meir opptekne av teoretiske skrivebordsberekningar.

Det er det vi må bruke 2021 til å kome oss vekk frå, når den nye klimameldinga kjem frå regjeringa. Vi må få ein klimapolitikk som kuttar utslepp, i Noreg og globalt, til mest mogleg kutt for kvar investerte krone: ein effektiv klimapolitikk, ein klimapolitikk som tryggjar jobbar og skapar nye, ikkje flyttar dei ut.

Det er verd å minne oss sjølve om det i ei tid då altfor mykje av denne debatten handlar om politiske symbol. Difor er eg også glad for at mykje av dette er teke med i det budsjettforliket som vi til slutt har inngått med regjeringspartia. Det vitnar om at vi kan klare å ta viktige, nye steg også neste år.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Else-May Norderhus (A) [10:49:39]: Representanten Dale er selvfølgelig fornøyd med det man har fått til i budsjettforhandlingene, og tar helt sikkert æren for det gode. Men jeg har lyst til å utfordre litt når man snakker om at det er viktig med næringsutvikling og å skape arbeidsplasser. Vi har ett tema som har blitt ganske stemoderlig behandlet i budsjettet og ikke minst i forhandlingene som Fremskrittspartiet har vært med på, og det går på sirkulærøkonomi. Etter samarbeidet som har vært mellom regjeringen og Fremskrittspartiet, har man kuttet 10 mill. kr i den satsingen. Så jeg er interessert i høre hva slags ansvar Dale tar for det kuttet, og hvordan man ønsker å få dette rigget for fremtiden. Er det ikke viktig for Fremskrittspartiet med sirkulærøkonomisk satsing politisk?

Jon Georg Dale (FrP) [10:50:40]: Det som er fantastisk, er at eg tek ansvar for alt som eg er med på, også dette. Det kan eg jo med glede gjere når det gjeld dette spørsmålet, for kven var det som la fram desse bioøkonomiske strategiane, som faktisk rulla dette ut med ei breidde som ingen før hadde sett i norsk politikk? Jo, Framstegspartiet i regjering. Det er rett at det er litt

mindre satsing i den budsjettavtalen no enn det var i regjeringas opphavelige forslag, men det er framleis ein vekst i løyvingane. Men også her er vi opptekne av mest mogleg igjen for kvar investerte krone.

Det som er spørsmålet til Arbeidarpartiet, er tvert imot kva anna enn å lage bioøkonomistrategiar og å løyve pengar skal ein gjere? Kva slags grep vil ein ta for å auke påskoginga, karbonbindingar i jord, hindre at raudt kjøt vert effektivt avgiftsbehandla, f.eks.? Det er jo dei svara vi framleis etterspør frå Arbeidarpartiet. Vi står på trygg grunn.

Lars Haltbrekken (SV) [10:51:58]: Vi hører representanten Dale snakke om kostnadseffektiv klimapolitikk. Da er det merkelig at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjett foreslår å halvere bevilgningene til noe av det som er svært kostnadseffektivt, og som også er en del av Norges viktigste bidrag i klimakampen, nemlig å ta vare på regnskogen.

Men la nå det ligge. Representanten Dale var selv inne på den kommende klimameldingen. Samtidig hører vi mange lovord om den såkalte klimavennligheten i norsk olje- og gassproduksjon. Så mitt spørsmål til representanten Dale er: Hva vil være Fremskrittspartiets viktigste krav til regjeringens klimamelding? Er det å øke norsk olje- og gassproduksjon av hensyn til klimaet?

Jon Georg Dale (FrP) [10:53:00]: Det har ikkje slått meg før, men det var jaggu eit godt forslag, så det skal eg iallfall ta med til dei diskusjonane når dei startar opp. Det er heilt avgjerande at Noreg, vi med vår leverandørindustri, med vår effektive måte å produsere olje og gass på, med relativt sett – samanlikna med veldig mange andre olje- og gassproduksjonar – låge utslipp per produsert eining, har ein aktiv politikk for utvikling i olje- og gassindustrien. Men det kjem også fleire andre krav frå Framstegspartiet, nemleg at vi fører ein politikk basert på

1. at utslipp vert kutta, ikkje flytte,
2. at vi ikkje straffar norske arbeidsplassar, og
3. at vi først gjennomfører dei tiltaka som er mest effektive, i staden for å kaste pengar etter dyre prosjekt, som SV f.eks. er tilhengar av, elektrifisering av norsk sokkel til 8 000 kr per tonn.

Sandra Borch (Sp) [10:54:15]: Absolutt alle partier utenom Fremskrittspartiet peker i dette budsjettet på viktigheten av biodrivstoff som en løsning for å kutte utslippene i transportsektoren. Så mitt spørsmål er: Hvorfor ønsker ikke Fremskrittspartiet å være med på å legge forholdene til rette for industriutvikling, arbeidsplasser og økt produksjon av fornybart drivstoff i Norge?

Jon Georg Dale (FrP) [10:54:43]: Det kan godt hende vi kan få ein lønsam aktivitet også bl.a. basert på skogressursen, på biodrivstoff, men realiteten per dato er at det er eit kjempedyrt klimatiltak. Dersom ein ser til Klimakur, er det i den dyraste kategorien. Det er med andre ord ikkje eit effektivt tiltak dersom ein skal redusere utslipp. I motsetning til Senterpartiet tek Framstegspartiet inn over seg at vi ikkje kan tru at vi får utslppsreduksjonar dersom vi først brukar pengane på dei dyraste tiltaka, vi må først bruke dei der det er billigast, så vi kjem lengst mogleg først og best. Det er det som er heile problemet til Senterpartiet og alle dei andre partia på venstresida i norsk politikk, ein tek ikkje inn over seg at med dei kostnadene som ein del av klimatiltaka dei peikar på, har – enten det er som Senterpartiet vil, elektrifisere norsk sokkel basert på tusenvis av nye vindmøller på land, eller det er ein biodrivstoffpolitikk til eit par tusen kroner per tonn – vil ein ikkje nå målsetjingane. Og då endar vi opp med at dette vert å gå rundt seg sjølv. Det er ikkje ein effektiv klimapolitikk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ole André Myhrvold (Sp) [10:56:22]: Pandemien har bidratt til noe godt: Den har gitt oss et dytt i mer klimavennlig retning. Den har gitt oss et lite pusterom. Klimautslippene har gått kraftig ned som følge av mindre aktivitet, særlig knyttet til utslipp fra transportsektoren. Det betyr at vi kanskje har en unik mulighet til omstilling når vi nå forhåpentligvis ser enden på covid-19-pandemien.

Senterpartiet stiller seg klart bak Parisavtalens mål. Det er det sentrale verktøyet for klimaomstilling, både internasjonalt og her hjemme. Vi mener at Norge må følge opp sine forpliktelser i avtalen, øke våre egne klimaambisjoner og arbeide for å få andre land til å gjøre det samme. Alle sektorer i samfunnet må bidra og sørge for effektive klimakutt og -tiltak. Samtidig er det vesentlig for Senterpartiet at vi ikke skal innføre tiltak som kun flytter utslipp til andre land, eller som fører til større utslipp i sum.

Senterpartiet mener at det er et grunnleggende prinsipp at vi sikrer klimapolitikken bred oppslutning. Da må vi sørge for at hele befolkningen får ta del i omstillingen, og at vi gir en trygghet for at det går riktig vei. Vi må forene klimatiltak, verdiskaping og rettferdighet. Klimapolitikken må utformes sånn at den også ivaretar andre viktige samfunnshensyn, som industriell utvikling, matproduksjon, sosial utjamning og bosetting i hele landet.

Senterpartiet mener det er en nasjonal oppgave å bidra til å skape flere lønnsomme grønne arbeidsplasser i årene som kommer. Det må arbeides strategisk med

hvordan skjerpede miljøkrav kan bidra til utvikling av ny kompetanse, teknologi, industri og arbeidsplasser.

Med det utgangspunktet ønsker Senterpartiet en klimapolitikk som stimulerer ny teknologi og ny industri. Norge må bruke sin kompetanse og sin kapital til å kutte utslipp og skape nye arbeidsplasser. Satsing på fangst og lagring av CO₂ er et godt eksempel på det, som vil bidra til å skape nye eksportmuligheter, sikre viktige kompetansmiljøer og bygge ny industri. Havvind er et annet eksempel der vi står helt i startgropa. Og alt dette er basert på den kompetansen og de verdier som olje- og gassnæringen har gitt oss, og fortsatt gir oss. I så måte er det brobygging fra olje og gass til fornybarindustrien. Det handler altså om at vi må tenke to tanker på en gang. Vi må viderefordre den industrien vi har, og bidra til at den sørger for omstillingen og broen over til den andre, grønne siden.

I tillegg er Senterpartiet opptatt av at vi i mye større grad må ta naturen i bruk for å nå klimamålene. Ikke bare er naturen sitt eget karbonfangst- og lagringsverktøy, satsing på bionæringer gir også mulighet til klimomstilling og skaper nye arbeidsplasser, nye produkter og gir ny verdiskaping. Her har ikke Norge kommet langt nok. Vi trenger nye kraftfulle verktøy og klare strategier.

Både bioøkonomiordningen, Enova og Nysnø er slike verktøy, men det er klart at vi trenger kraftigere verktøy og mer langsiktig redskap, både for å etablere ny og for å omstille den eksisterende industrien som baserer seg på biologiske ressurser. Den norske skogen er f.eks. et enestående verktøy for både å nå klimamålene og å gi økt verdiskaping. Dessverre er vi i ferd med å kvitte oss med den kompetansen vi har, og gjøre oss selv til en råvareeksporterende nasjon i takt med at den tradisjonelle papir- og treindustrien sakte forvitrer. Vi må heller sette disse fabrikkene og denne industrien i stand til å produsere nye varer basert på skogen, sånn at tømmertogene til Sverige ikke blir lengre, men kortere, og sånn at antall sysselsatte basert på skog- og treressurser blir større, ikke mindre. Senterpartiet har derfor foreslått et grønt investeringsfond på 10 mrd. kr som skal bidra med langsiktig finansiering, omstilling og nyetableringer basert på det grønne karbonet.

For å realisere dette potensialet trenger vi også en plan for kraftig økning av det langsiktige opptaket av karbon i norske skoger. Planen må etter Senterpartiets syn vurdere skogplanting på nye arealer og ikke minst utrede hvilke verdiskapingstiltak og konkrete klimatiltak som fører til at skogen kan være det effektive og gode klimatiltaket den har potensial til å være.

Inntil vi når målene i Parisavtalen, vil været og klimaet i Norge fortsette å forandre seg. Vi må derfor ruste landet vårt for et våtere, varmere og villere klima. Dess-

verre har vi så langt ikke sett nok vilje til det hos regjeringen. Både KS, NVE og andre fagetater har over flere år påpekt behovet for økte bevilgninger for både å forebygge og reparere skader etter flom, ras og andre ødeleggelser. Senterpartiet har over flere år foreslått å styrke denne bevilgningen og gjør det også i år.

Med det tar jeg opp Senterpartiets forslag og de forslagene vi er en del av.

Presidenten: Da har representanten Ole André Myhrvold tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Espen Barth Eide (A) [11:01:30]: Representanten Myhrvold og Senterpartiet er i likhet med Arbeiderpartiet svært opptatt av at vi skal ta hele landet i bruk, og at vi skal sørge for at den nødvendige omleggingen vi skal igjennom, er rettferdig både sosialt og ikke minst geografisk. Det var mange gode signaler om det i Myhrvolds innlegg.

Jeg har lyst til å ta opp en problemstilling i det offentlige ordskiftet som bekymrer meg litt, og det er at det av og til skapes en by-land-motsetning når det gjelder mulighetene i det grønne skiftet, at det av og til kan gis inntrykk av at klimapolitikk er noe som drives av folk i byene, og som i mindre grad angår folk i distriktene. Men som representanten Myhrvold nettopp har sagt, er det kanskje i distriktsnæringene at de største mulighetene ligger. Hva vil Myhrvold og Senterpartiet gjøre for at vi kan få en samtale om dette, der distriktene krever å få gå i front når det gjelder mulighetene i det grønne skiftet, snarere enn å bekymre seg over at dette er noe som pålegges dem fra hovedstaden?

Ole André Myhrvold (Sp) [11:02:44]: Jeg takker for spørsmålet fra representanten Barth Eide.

Senterpartiet ser ikke noen motsetning mellom by og land i klimapolitikken, og det er, som representanten Barth Eide sa, at det kanskje er i distriktene dette merkes mest, særlig i primærnæringene – både skogbruket og landbruket. Det er altså ingen motsetning. For å ta et eksempel fra mitt eget fylke som viser hvor viktig denne sammenhengen i verdikjedene er: Vi har Norske Skog Saugbrugs, som er avhengig av en god klimapolitikk, men de er også avhengige av en god tømmerpolitikk. For å få verdiskaping i byene trenger vi infrastruktur som får trevirke inn til byen – for å skape arbeidsplasser. Da trenger også Saugbrugs omstillingsmidler. Nå har de stengt papirkapasiteten på 25 pst., og de har ikke kapital til å omstille til ny produksjonslinje på kompositter. Derfor har Senterpartiet foreslått dette etableringsfondet på 10 mrd. kr, som kan bidra til at typiske distriktsnæringer får levert råvarene til industri i byen.

Liv Kari Eskeland (H) [11:04:07]: Me har vore igjenom ein veldig spennande haust, og vindkraft har vore eitt av temaa me har debattert. Ei melding om korleis konsesjonsregelverket om vindkraft no skal vera på land, er nettopp landa. Eg trur det var stor semje om dei tiltaka som vart vedtekne, sjølv om eg registrerte at Senterpartiet la ut nokre snubletrådar for korleis me skal sikra industriarbeidsplassar nok fornybar straum framover – men nok om det.

Det eg gjerne vil retta merksemda mot, er den storstilte satsinga på havvind som Senterpartiet snakkar varmt om gjennom merknader i budsjettet, og som òg vart løfta fram i innlegget her. Likevel undrar eg meg når eg les Senterpartiets budsjett: Kvar vert det av denne storstilte satsinga på havvind? Ser ein at ei satsing utan midlar vil vera utilstrekkelig for det som ein meiner er ei storstilt satsing?

Ole André Myhrvold (Sp) [11:05:00]: Jeg takker for spørsmålet.

Senterpartiet er som Høyre opptatt av at Norge er et land basert på fornybar industri. Det har vært et av våre viktigste fortrinn. Vi kommer til å trenge mer fornybar energi også i framtiden, og det er riktig at det var en spennende behandling av konsesjonsvilkårene for vindkraft.

Når det gjelder havvind, har Senterpartiet lenge etterlyst en strategi fra regjeringen som kunne satt fart i denne utviklingen. Den strategien mener vi fortsatt ikke foreligger, og vi ønsker fortsatt å få den på bordet så vi kan få en havvindsatsing som det er rom for.

Så er Senterpartiet åpne for også å se på investeringsløsninger for å få fart på denne industrien. Vi tror at skal vi både elektrifisere sokkelen og skape ny norsk industri, trenger vi også mer ren energi. Havvind vil være med på å løse en del av den utfordringen.

Jon Georg Dale (FrP) [11:06:09]: Eg kom over ei søkjeside som heiter Google, i stad, og så søkte eg på «Senterpartiet Veidnes ilandføring». Det dukka opp treff frå NRK, Aftenposten, E24, Altaposten, iFinmark og ein drøss av andre oppslag. Så gjorde eg det same søket i budsjettinnstillinga for 2021, og det var fullstendig tomt. Det er ikkje samsvar mellom det ein seier, og det ein gjer. Vil representanten no beklage til alle innbyggjarane i Finnmark, spesielt til dei som har hatt forventningar om ilandføring på Veidnes, for at Senterpartiet heile denne tida, gjennom alle desse oppslaga, ikkje har gjort anna enn å kaste blå i auga på folk? Dei hadde aldri tenkt å følgje det opp i praktisk politikk.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:07:03]: Senterpartiet er helt klare på at ilandføring på Veidnes har vært en forutsetning for en godt forankret olje- og gasspolitikk.

Den norske olje- og gasspolitikken har hele tiden bygd på forutsetningene om at den skal skape sysselsetting og verdiskaping på land. Det må også gjelde i Nord-Norge og ikke bare langs vestlandskysten, der Dale har sitt rotfeste. Senterpartiet kommer til å fortsette å jobbe for at de ressursene som finnes i Barentshavet, skal komme befolkningen i Finnmark og Troms til del.

Ketil Kjenseth (V) [11:07:47]: Representanten nevner et grønt investeringsfond som Senterpartiet vil etablere og putte på 10 mrd. kr til. Jeg vil si at det har regjeringa oppnevnt i forbindelse med Nysnø, som allerede har 1 mrd. kr., og som er godt i gang med å finne kandidater til å bidra.

Representanten er også opptatt av skogbruket, og jeg ser i budsjettforslaget at det er et ønske om å plante mer skog. Representanten snakker også om natur. En del av det skiftet vi står i, er at vi er nødt til å ta vare på mer natur. Vi har erfaring med å plante ut sitkagran i Norge. Det har ført til at mange arter har gått tapt. Spørsmålet er egentlig om en ønsker å nå ett mål ved å ødelegge et annet – å ha en storstilt sitkagranutplanting og ta livet av ganske mange arter i nye områder?

Ole André Myhrvold (Sp) [11:08:49]: Det Senterpartiet ikke kan forstå, er at regjeringen ikke legger fram en storstilt plan for satsing på skogen som klimatiltak. Da hadde vi også fått en kunnskapsbasert debatt rundt det å ta inn nye plantearter som sitkagran som et klimatiltak. Per i dag foreligger det ingen sann plan, og det til tross for at karbonopptaket i skogen går ned framover. Det bekymrer oss kraftig. Den norske skogen har potensial til å ta opp rundt 2,5 millioner tonn CO₂ hvert år hvis vi setter i gang tiltak som planting, gjødsling og skjøtsel av skogen i en mer planmessig form enn det regjeringen har lagt opp til. Hvorfor regjeringen ikke griper denne klimamuligheten, er for oss helt uforståelig, og vi etterlyser nok en gang en plan for skogen som klimatiltak.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lars Haltbrekken (SV) [11:10:00]: I helgen kunne vi feire femårsdagen for Parisavtalen. Jeg husker godt gleden i Paris den lørdagen for fem år siden: Endelig skulle det lykkes for verdenssamfunnet å få på plass en avtale om store utslippskutt, utslippskutt som skulle holde verden godt under en 2-graders oppvarming, ja helst under 1,5 grader.

Til VG den gangen sa Venstres Ola Elvestuen, den 12. desember 2015, at Parisavtalen betyr at det ikke blir ny norsk oljeproduksjon i nordområdene:

«Når 195 land samler seg om å sette så ambisiøse mål for hvordan vi skal få ned klimagassutslippe-

ne, kan ikke Norge snu ryggen til og fortsette som før. Hvis vi skal nå målet om at temperaturen skal godt under to grader og mot 1,5 grader i fremtiden, vil det få store konsekvenser for norsk olje- og gassvirksomhet.»

Det var godt sagt. Men det er nettopp det motsatte som har skjedd: Norge har snudd ryggen til verden og fortsatt som før. Etter seiersfesten i Paris gikk regjeringen tilbake til sitt gamle spor. Siden Parisavtalen ble vedtatt i desember 2015, har dagens regjering gitt oljeselskapene over 300 nye blokker hvor de kan lete etter fossil energi.

Verdens land planlegger en produksjon av fossil energi som er over dobbelt så stor i 2030 som det vi kan hente opp dersom vi skal nå 1,5-gradersmålet. Dette viser FN-rapporten «The Production Gap», som kom i høst. En annen rapport, «Oil, Gas and The Climate», som kom i fjor, viser at Norge har verdens femte mest aggressive planer for oljeboring de neste årene.

Ikke lenge etter at Parisavtalen ble sagt å sette en stopper for ny norsk oljeproduksjon i nordområdene, var bl.a. Venstre med på å tillate masse ny oljevirkosomhet i nordområdene, stikk i strid med absolutt all miljøfaglig ekspertise, nå før sommeren. Senest i høst ble det lyst ut rekordmange oljefelt gjennom den 25. konsepsjonsrunden. For å bruke tidligere klima- og miljøminister Ola Elvestuens ord: Regjeringen snur ryggen til Parisavtalen og resten av verden.

Det som trengs, er en kraftfull innsats for å kutte utslipp, skape arbeidsplasser og fordele byrder og goder på en rettferdig måte. Vi trenger en grønn ny deal, en satsing på miljøløsningene, på den industrien som gir oss teknologien, utslippskuttene, arbeidsplassene og den framtidige velferden. Her satser SV i sitt alternative budsjett på oppbygging av denne typen industri gjennom en grønn ny deal. Vi trenger bl.a. satsing på karbonfangst og -lagring – ikke bare ett prosjekt, som regjeringen vil forplikte seg til, men minst to – og vi må sette i gang karbonfangst på mange andre anlegg rundt omkring i Norge også, som avfallsanleggene i Trondheim, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Fredrikstad. Da kan Norge bli en ledende stormakt i det som må være en viktig del av klimaløsningen for fremtiden.

Vi kan alle ha godt av å lese teksten i Parisavtalen om igjen. Vi kan alle ha godt av å tenke over hva det faktisk betyr å holde temperaturøkningen på under 1,5 grader. Da holder det ikke, som regjeringen planlegger i statsbudsjettet, å nå klimamålene for 2030 først 20 år senere, i 2050.

SV har lagt fram et klimabudsjett som viser hvordan Norge kan kutte utslippene med litt over 60 pst. fram mot 2030 sammenlignet med 1990. Det er å ta ansvar, det er å lytte til de klimastreikende elevenes

krav, det er å høre klimabrølet som var foran Stortinget i fjor.

Med dette tar jeg opp forslagene fra SV og forslagene fra Miljøpartiet de Grønne og SV.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ruth Grung (A) [11:15:27]: Det blir krevende å erstatte de inntektene vi i dag har fra olje og gass, etter hvert som de fases ut. Samtidig ser vi at vi mangler tilstrekkelig fornybar kraft for både å realisere ny industri og redusere klimaavtrykket på eksisterende industri og arbeidsplasser.

Så spørsmålet er: Hvilke tiltak på kort sikt vil SV prioritere for å sikre mer fornybar energi?

Lars Haltbrekken (SV) [11:15:58]: Det er et viktig spørsmål representanten Grung tar opp, men det er også et utfordrende spørsmål, et vanskelig spørsmål. Det har vi sett gjennom den siste tids vindkraftdebatt. Men det er ikke noen tvil om at Norge trenger mer fornybar energi dersom vi skal kutte utslipp, og dersom vi skal klare å skape de arbeidsplassene vi er nødt til å skape til erstatning for dem som er på norsk sokkel. Noe av det første SV ønsker å prioritere, og som jeg også tror vi står sammen med Arbeiderpartiet om, er en storstilt satsing på energieffektivisering for å frigjøre energi, bl.a. i den norske bygningsmassen, som kan brukes både til industri og til utslippskutt. Dernest har vi i vårt alternative budsjett en kraftig satsing på bl.a. flytende havvind, et område der jeg også tror Arbeiderpartiet vil være med og gi oss støtte.

Lene Westgaard-Halle (H) [11:17:15]: Sosialistisk Venstreparti hevder å være et klimaparti. Samtidig er de imot fornybare energiformer som både vindkraft og vannkraft. Med SVs politikk må vi da enten fortsette å produsere fossil energi eller kutte massivt i energibruken. Vi klarer jo ikke å energieffektivisere 80 TWh – det betyr å slå av lyset. Som om ikke det er nok, ønsker SV heller ikke økonomisk vekst. Det betyr i bunn og grunn et samfunn ganske likt det vi ser i næringslivet nå, i koronatiden. Det betyr at folk mister jobben, bedrifter går konkurs, arbeidsledigheten øker og vi må til med krisepakker. Dette vil altså SV skal skje samtidig som de øker skattene dramatisk både for folk flest og for næringslivet, som jo skaper disse jobbene. Som om ikke det var nok, skal vi heller ikke tjene penger på olje. Alttså: ingen oljeinntekter, økt arbeidsledighet, flere konkurser, færre inntekter fra bedrifter, økte skatter, ingen vindkraft, ingen vannkraft.

Hva mener representanten fra SV vi skal leve av i framtiden, ut over skatteinntekter fra bedrifter som har gått konkurs, og hvordan skal klimapolitikken til SV finansieres?

Lars Haltbrekken (SV) [11:18:18]: Dette er jo en forbilledlig måte å snu ting på hodet på. Skal vi klare å sikre den norske velferden framover, er vi nødt til nå å sette i gang en satsing på en grønn industri som gir oss utslippskutt og trygger framtidige arbeidsplasser. De som gambler med framtiden og med de framtidige inntektene til den norske velferdsstaten, er jo partier som Høyre og deres likesinnede i Fremskrittspartiet, som ønsker fullt kjøp, bonanza, i Barentshavet og gambler på at det fortsatt vil være land som kjøper vår fossile energi når de samtidig skal kutte utslippene og frigjøre seg fra den samme fossile energien.

Hvis representanten ser på SVs alternative budsjett, vil hun også se at SV gir skatteuttak til folk flest, til dem med de laveste lønningene, dem som har lønninger under 600 000 kr.

Terje Halleland (FrP) [11:19:43]: I likhet med representanten Westgaard-Halle er vi bekymret for hva slags samfunn vi vil få hvis representanten Haltbrekken og Sosialistisk Venstreparti kommer til makten.

Men litt av det samme: Vi ser altså at SV protesterer mot enhver etablering av aktivitet i den norske naturen, det være seg vindkraft- eller vannkraftanlegg. Det er selvfølgelig samme protester mot aktiviteter på norsk sokkel, som utvinning av olje og gass. Kjernekraft trenger jeg sikkert ikke å spørre om engang.

Mitt spørsmål vil ikke gå på hvordan en vil kunne finansiere et samfunn med SVs politikk. Det er det nok ingen som kan svare på. Men mitt spørsmål til kamerat Haltbrekken er: Hvilken kraftproduksjon er det som vil gi samfunnet den nødvendige energi som skal drive det sosialistiske samfunnet videre?

Lars Haltbrekken (SV) [11:20:38]: Som jeg sa i et av mine tidligere svar, trengs det mer fornybar energiproduksjon også i Norge. En av de tingene som jeg ikke rakk å få med i det svaret, var at vi bl.a. trenger en oppgradering av eksisterende vannkraftverk. Det er nok begrenset hvor mye vi klarer å få ut av en ren oppgradering av vannkraftverk, men det kan være mulig også å se på om det er noen utvidelsesprosjekter som kan gjennomføres uten altfor store miljøkonsekvenser.

I diskusjonen om utbygging av energi er vi nødt til å erkjenne at all energiproduksjon har en eller annen form for miljøkonsekvens, det være seg fossile utslipp, CO₂, det være seg inngrep, eller det være seg produksjon av avfall. Det som man er nødt til å gjøre, er å sørge for å avveie disse tingene og få en miks av de fornybare

energikildene som gjør at man klarer å kutte utslipp, skape arbeidsplasser og sikre velferden.

Ketil Kjenseth (V) [11:22:00]: Representanten Haltbrekken er ikke snau når han snur ting på hodet. Jeg vil hevde at vi faktisk har drevet en storstilt miljøsanering fra Venstre i regjering de siste årene, for å rydde opp etter SV i regjering. Representanten var selv inne på oljeleting i Barentshavet, og det var jo SV i regjering som åpnet Barentshavet sørøst. Nå har vi flyttet iskanten 140 km sørover. Vi kan ta opp en månelanding på Mongstad som ble fryktelig dyr og havarerte – ikke spesielt vellykket. Og vi har en biodrivstoffproduksjon som ikke førte til noen produksjon i Norge.

Men det jeg lurer på, er: I budsjettet til SV står det at de vil bruke 10 mrd. kr på en ny bank. Banker har vi nok av i Norge, og penger har vi også nok av. Det andre land også er i ferd med å få mye av, er pensjonsmidler. Hvorfor ikke legge til rette for at en får de investeringene inn i Norge heller enn å skulle bruke 10 mrd. kr på enda en bank, som vi ikke trenger i Norge?

Lars Haltbrekken (SV) [11:22:55]: Jeg må først bare en snarbart innom Barentshavet, for når representanten Kjenseth sier at man nærmest har satt begrensninger, store begrensninger, på oljeproduksjonen der, er jo resultatet av de forhandlingene som Venstre var med på i regjering før sommeren, helt i tråd med oljeindustriens ønsker. De fikk lagt de såkalte begrensningene for oljeproduksjon akkurat der de ønsket. Det ser vi gjennom 25. konsesjonsrunde, der det utlyses rekordmange nye olje- og gassfelt.

Så til spørsmålet om opprettelse av en bank: Ja, vi mener at vi trenger en grønn statlig bank for å sikre investeringer i miljøløsningene framover, for å sikre investeringer i industri og arbeidsplasser som skal være med og sikre vår velferd i årene framover.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Tore Storehaug (KrF) [11:24:15]: Det er ein lystig tone når energi- og miljøkomiteen har sine debattar om statsbudsjettet for 2020, men bakteppet her er jo ganske alvorleg. Vi har eit bakteppe der landet har vore igjennom ei stor krise og ein stor pandemi, og vi har eit bakteppe som er at temperaturen globalt har gått oppover, og at vi har ein periode bak oss der det internasjonale leiarskapet på klima ikkje har levert dei resultatane som vi treng i dei internasjonale samarbeidsforumane, fordi stormaktene ikkje har følgd opp.

Det gode i det mørke bakteppet er at Noreg har vist veg, at Noreg som fyrste land heva ambisjonane sine i Parisavtalen, at vi har klart å handtere virusutbrotet, og at vi har klart å gjere det på ein måte der vi fortset den

grøne omstillinga som fleirtalet som no har laga budsjettet, har stått på. Det betyr òg at etter at vi fekk eit nytt fleirtal på Stortinget i 2013, så har klimagassut-sleppa stabilisert seg, dei har begynt å gå nedover, og for inneverande år ser det ut til at dei kan gå mykje nedover. Det følgjer av at ein har fått til ein politikk som fungerer, der ein har makta å prioritere, og der ein har sett berekraft og grøn omstilling som den viktige retninga som Noreg skal ta.

Når vi no skal vedta statsbudsjettet før Stortinget tek ferie og feirar jul, kjem vi òg på plass med ei løyving og ein oppstart av karbonfangst og -lagring og Langskip. Det kjem til å sørge for berekraft – dette er ein potensielt stor teknologi som kan skape masse arbeidsplassar i Noreg, og det er ikkje minst ei teknologiutvikling som igjen viser veg for resten av verda. Noreg tek på seg leiartrøya, og vi går føre. Det er bra.

Før meg i debatten i dag er det fleire som har ramsa opp mange av dei gode tiltaka. Det som er viktig med den lista, er at det òg er mange punkt som høyrer heime i debattane i andre fagkomitear. Altså: Vi har plussa på og auka løyvingane til Nysnø. Det betyr at det er meir midlar til å investere i ein del av dei gode klimatiltaka. Løyvingane til togsatsinga har ikkje vore større før. Noko av det viktigaste når vi skal lage ei grøn framtid der vi ikkje lenger er avhengige av dei fossile energikjeldene, er den grønne omstillinga som skjer langs kysten vår. Og i motsetnad til elbilfordelane er det norske verft, norske arbeidarar og norske ingeniørar som leverer løysingane når vi får til grøn omstilling, og ferjene våre går på nullutsleppsløysingar.

I det budsjettet som vi skal vedta no, får vi òg til forbetringar i kraftskatten, slik at vi får ei kontantstrømskattlegging av vasskrafta. Det kjem til å gje fleire investeringar, det kjem til å gje meir grøn fornybar kraft, som kjem norsk næringsliv og norske forbrukarar til gode. Og ikkje berre det: Når vi gjer det, gjer vi det òg med å få på plass igjen ei løyving som tek vekk nokre av kutta, litt på dei høgaste nettleigene til 37 000 kundar. Denne regjeringa – og dette fleirtalet – fortset eit grønt skatteskifte, og vi gjer det på ein måte som sørger for at det er aktivitet i heile landet, at det er eit reelt skifte, og at vi gjer det på ein måte som sørger for sosial inkludering.

Så eg er heilt sikker på at Stortinget skal få mange gode debattar over nyttår. Då kjem klimameldinga. Klimakur har hatt ei grundig høyring, og ein skal òg vise veg for at Noreg skal oppfylle dei måla vi har sett oss, og dei klimaambisjonane vi må nå, med dei tiltaka vi skal setje i verk. Då ser eg fram til eit godt samarbeid, og eg håpar den muntre tonen i komiteen òg kan vinne fram då.

Det eg håpar ikkje vinn fram då, er det spriket som ein ser i nokre av dei aller viktigaste bjelkane som eg

har gått igjennom no, når ein ser på kva opposisjonen føreslår i sine alternative budsjett, og kva politikk dei har stått for dei siste åra. Der dette fleirtalet har levert ein klimaavtale med EU, som kanskje er den viktigaste berebelken for at vi skal nå klimamåla våre – og som byggjer på eit godt prinsipp som Ivar Aasen fann då han gjekk igjennom gamle ordtak, at ein skal gjere sjølv det ein kan gjere sjølv, det skal ein ikkje be andre om – så sprikjer opposisjonen i denne saka. Når dette fleirtalet har klart å finne verkemiddel som gjer at vi ikkje lenger brukar regnskogødeleggjande biodrivstoff på norske tankar, ja, så ser ein i Senterpartiet sitt alternative statsbudsjett at dei er imot dei tiltaka – utan å fremje nokon nye. Når vi ser at dette fleirtalet legg opp til nye investeringar som kan sørge for meir kraftutbygging på norske vasskraftressursar, til gode for norske forbrukarar og norsk industri, ja, så protesterer jo SV på innretninga – og kjem ikkje med gode forslag som svarar på kva ein skal gjere.

Det fleirtalet vi har no, har vist ei god retning, og eg håpar den retninga får lov til å halde fram.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ruth Grung (A) [11:29:39]: Klima rammer spesielt utviklingsland, og Norge har et fortrinn i utvikling av fornybar energi. Energi er kanskje noe av det viktigste man trenger i utviklingsland, både som konkurransefortrinn og som forebygging og utvikling i forbindelse med klimautfordringer, som også henger sammen med migrasjon, i hvert fall i vår del av budsjettet. Men så ser vi at regjeringen foreslår å kutte i investeringene i fornybar energi i utviklingsland med 73 mill. kr, samtidig som man tidligere har sagt i utviklingsmeldingen at målet var å øke eller fordoble innsatsen innen fornybar energi.

Så spørsmålet er: Er Kristelig Folkeparti fornøyd med den måten man nå tilrettelegger og bruker norsk kunnskap på innen ett av de områdene hvor vi virkelig kunne bidra, når man kutter i budsjettforslaget?

Tore Storehaug (KrF) [11:30:37]: Svaret på det er ja. Eg er veldig fornøgd med at vi har ei regjering som har teke strukturelle grep for at Noreg jobbar betre i utviklingspolitikken for å bidra til grøn omstilling i resten av verda, og ikkje minst at vi har ei regjering som både klarer å tenkje på den klimaomstillinga som skal skje, og som klarer å bidra til klimatilpassing. Som representanten er inne på, bur dei menneska som blir ramma hardest av at klimagassutsleppa går opp og temperaturen går opp, i mindre privilegerte delar av verda. Difor har f.eks. løyvingane til klimaomstilling innanfor landbruk vore ei viktig prioritering, som også ligg fast i dette budsjettet.

I disse budsjettdebattane er det ofte slik at Stortinget blir sitjande her og diskutere kven det er som løyver mest til inneverande budsjett, og er det eit lite kutt, trur ein at det er ei stor strukturell endring. Men det er jo ikkje det. Dette er eit bistandsbudsjett som skal tilpasse seg ein situasjon der verda står overfor den verste pandemien vi har hatt på årevis. Det bør visast igjen i det bistandsbudsjettet vi har. Det forklarar nokre av dei kortsiktige nedtrekka som representanten stiller spørsmål om.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Sandra Borch (Sp) [11:32:02]: Regjeringen med Kristelig Folkeparti i spissen har valgt å kutte dramatisk i overføringene til friluftsmål i dette budsjettet. I den tiden vi er inne i nå, mener Senterpartiet at det trengs økt støtte for bl.a. å få folk ut i naturen. Det jeg lurer på, er: Hva er det som gjør at Kristelig Folkeparti ikke vil prioritere penger til gode miljø- og folkehelseiltak, som de har valgt å kutte dramatisk i sitt budsjett?

Tore Storehaug (KrF) [11:32:37]: Representanten Borch har rett i ein ting, og det er at denne regjeringa har Kristeleg Folkeparti i spissen. Det ho tek feil i, er at dei omprioriteringane som ligg i inneverande budsjett, betyr lågare ambisjonar på vegner av norsk friluftsliv. Det eg set mest pris på med norsk natur, er at han er gratis, og at han ligg der tilgjengeleg for alle. Det har vore grunnen til at når Kristeleg Folkeparti har forhandla, med bakgrunn i at opposisjonen skal forhandle med regjeringa, har dette vore ei viktig prioritering for oss å løfte opp.

I det inneverande budsjettet har vi gjort nokre omdisponeringar der ein har teke ned satsane for nokre friluftsmåla. Andre friluftsmål har ein teke opp. Deriblant ligg det inne 2 mill. kr, slik at ut.no skal kunne fortsetje si digitalisering, som fleire har brukt under pandemien, og som har vore eit viktig tiltak for å få fleire ut og for å forstå at det ikkje er noko ein gjer berre fordi ein meiner det er eit tiltak som blir finansiert av andre, men nettopp fordi det er gratis, god folkehelse og noko som fleire burde gjere meir.

Une Bastholm (MDG) [11:33:51]: Jeg har vært ganske skuffet over Kristelig Folkeparti i regjering når det gjelder klima. Dette er en regjering som har gassen i bunn for oljeutvinning og nye letetillatelser. Det er en regjering som øker investeringene hele tiden til motorveier vi ikke trenger, når vi trenger å rassikre fylkesveiene og gjøre det billigere med kollektivtransport. Det er en regjering som ikke gjør det dyrere å forurense, og det er en regjering som underleverer noe helt grassat på

klimabistanden som Norge burde stilt opp med til fattige land, både for å kutte utslipp og for å sørge for klimatilpasning, slik at barn i fattige familier i Afrika får rent vann når man sliter på grunn av tørke.

Mitt spørsmål til Kristelig Folkeparti er: Hva mener representanten Storehaug er Norges rettmessige andel av klimabistanden som trengs i verden, med bakteppe i at organisasjonen Kirkens Nødhjelp har vært tydelig på at den er minst 60 pst., og at Norge burde stille med 65 mrd. kr i året til FNs grønne klimafond og annen klimabistand?

Tore Storehaug (KrF) [11:34:58]: Premissa i spørsmåla til representanten Bastholm er heilt feil. Dette er ei regjering som har utvida, og som har ført ein politikk vernar dei mest sårbare områda i oljepolitikken. Dette er ei regjering som la fram eit balansert opplegg då vi f.eks. diskuterte oljeskattepakka. Det var Stortinget som kom og sa at her treng vi ein politikk som er meir ekspansiv. Dette er ei regjering som har løyvd rekordstore midlar til både kollektiv og jernbane. Det er ei regjering som har auka og også endra måten vi jobbar på strukturelt for å sørgje for at Noreg bidreg til den grønne omstillinga også i resten av verda.

Til det konkrete spørsmålet om kva som er Noreg sin rettmessige del: Der meiner eg at det denne regjeringa har gjort når ein for det første hevar Noreg sitt klimamål som det første vestlege landet i Parisavtalen, er eit svar på det spørsmålet. Det andre svaret på det spørsmålet er at Noreg per innbyggjar gjev mest i klimafinansiering til dei fonda som representanten var oppteken av. Det viser at dette ikkje berre er ord, men det er også handling.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Une Bastholm (MDG) [11:36:21]: Klima- og naturkrisen er den største urettferdigheten i vår tid. Når vi ødelegger for miljøet, ødelegger vi for oss selv. Det har veldig mange forstått. Til tross for at Norge nå står midt i en pandemi, er det flere undersøkelser i år som har vist at nordmenn mener at klimaet er den politisk sett viktigste saken i vår tid. Folk er faktisk enda mer bekymret for klimaendringer i år enn i fjor, da året startet, på våren, med at 40 000 ungdommer skolestreiket rundt omkring i Norge for en annen og bedre klimapolitikk.

Vi er nå mange som ønsker endring, som savner at det blir lettere å velge miljøvennlig. Men det regjeringen gjør, er det motsatte. I neste års statsbudsjett sørger de og Fremskrittspartiet for å fryse prisene på utslippsbiler, mens de øker den årlige avgiften på elbiler med 2 000 kr. Det betyr at det blir dyrere å ha elbil og ikke én krone dyrere med bensin- og dieselbil. Det er fire år før

vi skal ha sluttet å selge nye fossilbaserte biler i Norge, og ni år før vi minst skal ha halvert utslippene i Norge.

Det er slike uforståelige, klimafiendtlige grep som gjør at regjeringens vedtatte politikk bare tar oss til i overkant av 20 pst. kutt innen 2030, mens målet altså er å halvere utslippene. Klimameldingen, som var lovet i år, er utsatt til 2021, helt i siste liten før regjeringen er på valg igjen. Hvis det blir et regjeringsskifte, som vi håper å bidra til med tøffe krav om klima og natur, vil befolkningen likevel aldri få vite hva Solberg-regjeringen faktisk ville ha gjennomført i forbindelse med sin egen klimamelding. Det er ganske smart hvis man helst ønsker å snakke om hva man kan gjøre, i stedet for hva man faktisk gjør.

I Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett viser vi hvordan vi kan ta vare på klima og natur samtidig som vi gjør samfunnet mer rettferdig og trygt å vokse opp i. Vi gjør det lett å velge rett, vi gjør det billigere å reise og spise miljøvennlig, vi kutter prisen på reparasjoner og gjenbruk og finansierer kjøp av elsykkel, ladestasjoner i borettslag og energisparing hjemme, samtidig som vi gjør det dyrere å forurense. Og vi kutter nok utslipp: Vi viser hvordan utslippene i Norge kan reduseres med 60 pst. – faktisk mer enn det – i løpet av de neste ni årene ved å fase ut utslipp fra olje, industri og transport.

Vi sørger også for grønne jobber til alle. Vi legger en plan for et Norge etter oljen, å skape grønne jobber i alle sektorer. Vi satser særlig på maritim sektor. Vi setter av bl.a. 1 mrd. kr til en storstilt havvindsatsing, 500 mill. kr til utslippsfrie hurtigbåter, og vi setter av nok penger til å realisere karbonfangstanlegget ved avfallsforbrenningen på Klemetsrud. I tillegg styrker vi både sirkulærøkonomien og den nye bioøkonomien.

Vi setter i gang et taktskifte for naturpolitikken. Vi bruker 3,5 mrd. kr mer på naturtiltak enn regjeringen i vårt alternative statsbudsjett. Vi styrker miljøkartleggingen og miljøovervåkingen. Vi finansierer miljørådgivere i alle norske kommuner, og vi oppretter et eget program for naturrestaurering og styrker skogvernet kraftig.

Blant mange andre forslag vi er med på fremme i dag, har jeg lyst å trekke fram fem:

- Vi foreslår et forbud mot salg av nye fossilbiler fra 2025 hvis målet ikke nås uten et slikt virkemiddel.
- Vi ber regjeringen sikre at skip i havner må være utslippsfrie eller koblet til landstrøm.
- Vi ber regjeringen doble Enovas støtte til energitiltak i husholdningene, inkludert solenergi.
- Vi ber regjeringen sikre at borettslag og sameier blir en egen målgruppe i Enovas program.
- Vi ønsker å avvikle leterefusjonsordningen. Her er ordlyden i forslaget, forslag nr. 29, fra SV og Miljø-

partiet De Grønne, noe endret, slik at det nå lyder: Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med et forslag om avvikle leterefusjonsordningen senest innen 1. mars 2021.

Miljøpartiet De Grønne vil bygge et Norge med jobber som er trygge også i fremtiden, der luften vi puster i, er ren og havet vi lever av, er fritt for plast, der vi reiser både effektivt, behagelig og utslippsfritt, et Norge der vi bruker vår fremste kunnskap til å redde og restaurere tilbake naturen vi har ødelagt – naturen som vi er så glad i og så sårbart avhengige av.

God miljøpolitikk gjør samfunnet bedre å bo i, gate for gate, nabolag for nabolag. Det fordrer at vi tør å omprioritere penger fra olje til fornybart, fra nye motorveier til kollektivtransport og rassikring, og fra billig bensin til ladestasjoner for elbil. Ja, det er mulig, og det er smart, for både mennesker og miljø, men det krever en ny tenkning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Aukrust (A) [11:41:31]: Takk til representanten Une Bastholm for det jeg synes var et godt innlegg. Jeg synes det var spesielt bra at hun trakk fram naturen, som det har vært snakket for lite om i denne debatten, og som det snakkes for lite om i miljødebatter generelt. Naturen blir ikke mindre viktig på grunn av klimaendringene, tvert imot. Det å ta vare på naturen blir mer viktig på grunn av klimaendringene, både fordi naturen selv er et offer for klimaendringer, og fordi naturen er en del av løsningen på klimaendringene. Det er nettopp det jeg ønsker å stille Une Bastholm et spørsmål om: Hva mener hun, og hva er Miljøpartiet De Grønnes syn på hvordan vi kan ta naturen i bruk som en del av klimaløsningen?

Une Bastholm (MDG) [11:42:16]: Det stemmer veldig godt at klimakrisen og naturkrisen henger veldig tett sammen, så jeg har egentlig begynt å snakke om det som den samme krisen. Klimaendringene akselererer naturtap og tap av arter på kloden. Artstapet, særlig i havet, altså det at vi taper levende karbon i havet, gjør at karbon frigjøres, som igjen forsterker klimaendringene. Så her er det terskler som spiller sammen, noe som egentlig er ganske farlig. Akkurat nå er det ganske uoverskuelig også.

Jeg mener at det er veldig viktig å tenke at mye av naturen er vi nok nødt til å verne, at vi er også nødt til å restaurere tilbake mer natur og redusere arealet som menneskene opptar. Men det er jo ikke bare det vi skal gjøre. Det er også veldig lurt å bruke av naturen mer bærekraftig. Så jeg støtter f.eks. all industri og næringsliv som i dag lever av de fornybare, levende naturressursene, men det må reguleres på en måte som gjør at de

samme naturressursene er der for framtidige generasjoner. Det handler om skogbruk. Jeg er for mer verdiskaping i den skogen vi tar ut, men jeg mener også at vi må tørre å verne den som er mest sårbar, og som har arter som er utrydningstruede.

Leif Erik Egaas (H) [11:43:36]: Miljøpartiet De Grønne sier at de vil ha 67 pst. reduksjon i oljeproduksjonen innen 2030. Dette vil ramme jobbskaping og arbeidsfolk i hele landet. Nesten alle norske kommuner har ringvirkninger av Norges viktigste næring. I dag syslesetter olje- og gassnæringen direkte og indirekte 225 000 personer og drar inn godt over 100 mrd. kr til statsbudsjettet. En reduksjon i oljeproduksjonen vil dramatisk ramme Norges inntekter. Det er vanskelig å si hvor statens inntekter skal komme fra i framtiden hvis Miljøpartiet De Grønne skal legge ned olje- og gassproduksjonen i løpet av få år.

Hvor tenker Miljøpartiet De Grønne at framtidige arbeidsplasser og statens inntekter skal komme fra? Er det virkelig slik at Norge skal leve av bare skatter og avgifter?

Une Bastholm (MDG) [11:44:23]: For å ta utgangspunktet først: Vi har en helt annen analyse av framtiden for norsk olje og gass enn flertallet i Stortinget har. Den lener seg mye mer på analyser og den typen verdensanskuelser man har i land utenfor Norge som ikke har på seg de oljebrikkene som vi har. Vi ønsker oss gjerne tilbake til 1900-tallet, da olje og gass hadde det markedet vi håper å ha i dag, men tidene endrer seg. Det betyr f.eks. at biler kommer til å gå mer og mer på elektrisitet. Det betyr at land over hele Europa ønsker å bli selvstendige på fornybar energi. Gass er for dem en veldig kortsiktig overgangsløsning. Så det vi sier nei til, er nye letetillatelser og til å fortsette å satse kapital og arbeidskraft inn i en næring som vi mener helt åpenbart er på hell, noe som hele Stortinget egentlig er enige om, men ikke tør å ha en politisk styring for å avvikle på en bærekraftig måte.

Det er 50 000 som jobber direkte i oljen. Tallet er mye høyere når man regner med veldig mange andre, og da er det inkludert alle som jobber i kantiner, med renhold, og som fint kan jobbe innenfor helt andre sektorer.

Terje Halleland (FrP) [11:45:49]: Representanten fra Miljøpartiet De Røde har vært ute og anklaget regjeringen for å bruke milliarder som fulle sjøfolk. Nå er jeg usikker på hvor mange milliarder fulle sjøfolk drikker opp, men jeg er faktisk mer bekymret for Miljøpartiet De Grønnes pengebruk enn jeg er for norske sjøfolk.

I Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett skal all produksjon av olje og gass opphøre på norsk sokkel

fra 2035. Kan representanten anslå hva det vil koste den norske stat å stenge kun ett eneste felt, f.eks. Johan Sverdrup, om vi bruker det som et eksempel på å stenge feltet fra 2035? Jeg lever veldig godt med et grovt overslag.

Une Bastholm (MDG) [11:46:34]: Takk for enda et spørsmål om olje, som gjør at jeg kan fortsette resonnetet jeg hadde i stad, etter å ha brukt opp tiden min.

Vi har altså en helt annen analyse av framtiden til norsk olje og gass enn det flertallet i Stortinget har. Man må huske at når representanten fra Fremskrittspartiet ønsker at det skal være samme type inntekter framover som vi har hatt på de investeringene vi har gjort hittil innenfor olje og gass, så sier vi at det mener vi er lite realistisk.

Den oljeskattepakken som ble gitt i vår, f.eks., vet vi har utløst mange prosjekter – som til og med Finansdepartementet på forhånd var tydelig på at kan være prosjekter som ellers ville vært ulønnsomme. Det betyr prosjekter som i et markedsperspektiv er helt uten mål og mening. Det er prosjekter som bare på kort sikt skal gi arbeidsplasser – ikke i oljen engang, men på verft, verft som vi kunne gitt andre prosjekter og oppdrag som var direkte grønne.

Den argumentasjonen som finnes i flertallet her i dag om at en trenger å drive og fortsette å gi oljepenger inn i disse verftene for å kunne satse grønt, har ingen troverdighet så lenge man ikke faktisk finner ut hva vi kan få til av arbeidsplasser med å satse mer på havvind, karbonfangst og -lagring og andre tiltak.

Ketil Kjenseth (V) [11:47:54]: Ja, klimagassutslipp er en del av debatten. Fra regjeringspartiene har vi pekt på at utslippene går ned i Norge – det er fakta, SSB har tydelig sagt noe om det – og de går raskt ned.

I Oslo sitter Miljøpartiet De Grønne og styrer i byråd sammen med Arbeiderpartiet og SV, og der går utslippene dessverre opp. Det kan vi ikke la Miljøpartiet De Grønne slippe unna med. Særlig når en hører hvor mye penger en skal bruke, er det litt skremmende. Hva er det de pengene skal brukes til, når en i Oslo ikke får dem til å virke?

Til tross for at en velger å bruke mye penger, synes en i Miljøpartiet De Grønne det blir for dyrt å elektrifisere norsk sokkel. Det betyr at det blir stående igjen over 150 gassturbiner på norsk sokkel som skal spy ut klimagasser de neste årene. Hva er svaret på de gassturbinene? Det er mitt spørsmål til Une Bastholm og Miljøpartiet De Grønne.

Une Bastholm (MDG) [11:48:53]: Først må jeg – i og med at representanten fra Venstre mener jeg ikke kan slippe unna med utslippene i Oslo – få lov til å svare på

det. Det er sånn at de tallene kommer fra 2018. I 2018 var det veldig mange flere kommuner som hadde mye større utslippsøkning, og som var høyrestyrt, enn Oslo kommune. Det som er tydelig når man ser på tallene, og som faktisk gjør at jeg er litt overrasket over at Venstre overhodet tør å snakke om dette, er at i de sektorene som Oslo kommune har kontroll på, hvor Oslo kommune kan sette egne krav, f.eks. anleggsplasser som er kommunale, går utslippene ned. På alt annet, hvor staten har kontroll, har det gått opp. For eksempel er en veldig viktig bidragsyter til at utslippene gikk opp i 2018, de statlige og private anleggsplassene, fordi staten ikke har vært villig til å sette samme type krav om nullutslipp som Oslo kommune gjør for kommunale anleggsplasser. Så fikk jeg sagt det.

Når det gjelder elektrifisering av sokkelen, har vi aldri sagt at vi er mot elektrifiseringen, men vi er ikke enig i at man skal drive og føre kraft fra land og risikere stor nedbygging av natur for å elektrifisere plattformene. Det må i så fall gjøres gjennom havvind.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Tina Bru [11:50:21]: Vi er i ferd med å legge bak oss et år ulikt noe annet i manns minne. Vi har måttet løse oppgaver og har møtt problemstillinger jeg tror de færreste hadde sett for seg. Verden har vært usikker, og den er det fortsatt.

Vi har tatt vanskelige beslutninger i løpet av disse månedene. De vanskeligste har dreid seg om liv og helse, og det mener jeg at regjeringen har gjort på en god måte. Men heller ikke vår norske energibransje har vært upåvirket. Pandemien førte til fallende etterspørsel og stor uro i de globale energimarkedene.

Usikkerheten spredte seg også langt inn i den norske olje- og gassnæringen. Som olje- og energiminister besluttet jeg derfor å kutte i produksjonen på norsk sokkel. Regjeringen la også frem en omfattende pakke med midlertidige skatteendringer for å holde aktiviteten oppe i leverandørindustrien. Jeg er veldig glad for at et bredt flertall i Stortinget stilte seg bak skattepakken med noen endringer. Kraftproduksjon og -forsyning er en samfunnskritisk funksjon og har vist seg å være robust i møtet med pandemien.

Det er mot dette bakteppet at regjeringen la frem statsbudsjettet for 2021. Budsjettarbeidet var nesten ferdig da pandemien traff, og det ble nødvendig med omfattende justeringer. Gjennom krisepakken har vi bidratt til å skape aktivitet og opprettholde tempoet i det grønne skiftet.

Langskip er et av de tydeligste eksemplene på vår vilje til å gjennomføre vår politikk. Langskip er det største klimateknologiprojektet i norsk industri noensinne. Det er en satsing som bygger ny industri på den

gamle, som sikrer industriarbeidsplasser i dag og legger grunnlaget for nye i fremtiden. Ikke minst er det en storstilt satsing på en teknologi som kan kutte utslipp der det ikke finnes alternativer, og som kan få betydning langt utover Norges grenser.

Nettopp det å trygge jobber og skape nye for fremtiden gjennomsyrrer krisepakken vi har lagt frem, og dette budsjettet. Vi ser allerede positive effekter av skattepakken for olje- og gassnæringen. Ett konkret eksempel er Hod-utbyggingen, som regjeringen godkjente utbyggingsplanen for i forrige uke. Det er særdeles viktig for å opprettholde aktivitet og sørge for at vi ikke mister kompetanse vi trenger for å fortsette omstillingen av norsk økonomi.

Vi gjør også flere andre grep. Budsjettet inneholder større og mindre satsinger på hydrogen, havvind og viktige endringer i rammevilkårene for vannkraften vår. Hydrogen vil bidra til å redusere utslipp både lokalt, nasjonalt og globalt og til å skape verdier for norsk næringsliv. Bevilgningene i år på 120 mill. kr til innovasjonsprosjekter samt 2 mrd. kr til Enova som en del av en grønn omstillingspakke, har vært viktig.

For første gang har vi også prioritert en ny post på statsbudsjettet på 100 mill. kr for neste år som skal brukes på helhetlige verdikjeder og hydrogrenknutepunkt. Vi vil også legge frem et nytt veikart for hydrogen som vil bidra til å systematisere satsingen videre som en del av den varslede meldingen til Stortinget om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser.

2020 har ikke bare vært preget av pandemien, men også av folkelig motstand mot utbygging av vindkraft på land. Jeg og regjeringen har tatt dette på alvor, og vi fremmer derfor en rekke forslag til endringer og innstramminger i måten vi tildeler konsesjoner på.

Selv om vindkraft etter hvert er en viktig del av norsk kraftproduksjon, er vannkraften ryggraden i det norske energisystemet. Vannkraften sørger for konkurransedyktige vilkår for norsk industri. Slik skal det fortsette å være. Derfor fremmer også regjeringen forslag om å gjøre endringer i måten staten beskatter investeringer i vannkraft. Endringene er blitt godt mottatt av både bransjen og andre.

Det har vært et utfordrende år å være olje- og energiminister, men også svært givende. I slike krevende tider er samarbeid svært viktig, og jeg er derfor glad for at det gode samarbeidet om dette budsjettet med vår tidligere regjeringspartner Fremskrittspartiet, men også for den brede enigheten vi ofte klarer å samle oss om i viktige saker i Stortinget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Espen Barth Eide (A) [11:54:38]: Når det gjelder norsk eksport av olje og gass, er det flere viktige for-

skjeller mellom de to produktene. En av dem er at olje går til verden og gass går til Europa. Derfor er det spesielt viktig at vi følger med på det som skjer ute i Europa akkurat nå når det gjelder naturgass. Det har vært en massiv energiomstilling i Europa i de siste årene. Kullets andel har gått kraftig ned, og der har både fornybar og gass, ikke minst norsk gass, bidratt til at man har kunnet skyve ut kull, og jeg er helt enig med dem som sier at så lenge Europa trenger gass, kan den godt komme fra Norge.

Men det som skjer nå, er at man ser at flomlyset har begynt å bevege seg mot naturgassen. De siste dagene har vi hørt at i såkalte Projects of Common Interest vil man ikke lenger finansiere dedikert infrastruktur for verken olje eller gass. Man sier at gassetterspørselen regnes å gå ned med 30 pst. i 2030 og ned mot null i 2050. Da må man erstatte gassen med utslippsfrie gasser. Er norsk gasspolitikk i tråd med de signalene som nå kommer fra Europa?

Statsråd Tina Bru [11:55:46]: Det er ingen tvil om at både Norge, verden og ikke minst Europa står foran en veldig stor energiomstilling. Jeg tror Norge er godt rustet til å være med på den omstillingen. Jeg tror det er for tidlig å spå altfor bastant hvordan gassmarkedet kommer til å utvikle seg i Europa, men det er ikke tvil i mitt hode i det hele tatt om at de kommer til både å trenge og ønske å benytte også norsk gass i et fremtidig perspektiv. Men selvfølgelig, vi må følge utviklingen tett, og det gjør vi.

En annen ting som er en fordel for den norske gassen, er at vi har en godt utbygd infrastruktur allerede. Mye av den kan sannsynligvis konverteres til også å eksportere hydrogen. Det vi har gjort nå med å sjøsette Langskip, er et betydelig skritt i den retningen, mot å kunne realisere en slik satsing. Det er ingen tvil om at vi støtter opp om EUs Green Deal, men det gjenstår ganske mange ulike ting med tanke på hva som kommer til å bli det faktiske politikkinholdet i dette. Jeg tror vi skal følge det tett, og vi er godt rustet til å møte det, og vi har mange muligheter, som også ligger her.

Espen Barth Eide (A) [11:56:45]: Jeg er glad for det at vi skal følge dette tett, det tror jeg er veldig klokt, og det tror jeg er klokt at vi alle gjør. For dette utfordrer ikke bare regjeringen, men alle som er opptatt av disse spørsmålene i Norge. Ting endrer seg fort, og det er fornuftig å ha en klok samtale om hvordan dette ser ut.

Mitt spørsmål er basert på at jeg opplever at den norske fortellingen om Europas behov for gass og den europeiske fortellingen om Europas behov for gass stemte overens for inntil cirka ett år siden, men nå har de begynt å avvike ganske kraftig, fordi fokuset nå i mye større grad går på at man skal avkarbonisere også de

sektorene som til nå har brukt gass. Da er spørsmålet: Er vi i rute med å lage erstatningsproduktene? Vi er glade for Langskip og glade for fokuset på hydrogen, men er vi i rute med å sørge for at vi posisjonerer oss for å vinne i konkurransen om det som kommer etter gassen, f.eks. utslippsfrie gasser som hydrogen? Eller har vi kommet litt bakpå i forhold til det som skjer ute i Europa?

Statsråd Tina Bru [11:57:46]: Jeg er enig i intensjonen i representantens spørsmål, altså den bekymringen, og derfor mener jeg at de satsingene vi har, bl.a. i dette statsbudsjettet, er viktige i så måte, ikke minst det løftet vi nå ser på hydrogen. Vi leverte en hydrogenstrategi før sommeren, og vi har sagt at vi kommer til å følge det opp med et veikart i en varslet stortingsmelding. Vi har bevilget 100 mill. kr ekstra bare i dette budsjettet for å utvikle knutepunkt. For på hydrogen handlet det i ganske lang tid om en høna eller egget-situasjon: Hvordan skal man få opp produksjonen? Da må man også ha et sted å levere det til.

Nå har jo regjeringen også sagt at vi ønsker å stille krav om hydrogen på ferjesambandet i Vestfjorden, noe som vil være betydelig, og som også vil kunne understøtte en produksjon. Det er det som er viktig nå, at vi er på ballen og sørger for at vi faktisk utvikler videre de fantastiske ressursene vi allerede har til å kunne møtet det behovet som kommer i fremtiden. Hvis det er én ting vi i hvert fall vet om Europas behov for hydrogen eller gass – eller hva man har lyst til å peke på – så er det at de kommer til å trenge mye av det. De kommer sannsynligvis også til å trenge import i lang tid, tror jeg, av naturgass, men også av ren hydrogen.

Jon Georg Dale (FrP) [11:59:02]: I gjentekne rundar har vi utfordra regjeringa på konsekvensane av elektrifiseringa av norsk sokkel. No har vi sett, basert på Klimakur, at vi kan gjennomføre f.eks. påskoging til 50 kr per tonn, karbonbinding i jord gjennom biokol til under 500 kr per tonn, Langskip til ca. 1 000 kr per tonn eller elektrifisering av sokkelen til 8 000 kr per tonn for dei dyraste prosjekta.

Men når ein skal elektrifisere sokkelen frå land, vil det krevje i anslag – statsråden må gjerne korrigere tala viss dei er feil – 12–15 TWh. Då er spørsmålet: Korleis skal ein kunne klare å gjennomføre det utan ei storstilt utbygging av vindkraft på land, og av kva omfang må eventuelt ei slik vindkraftutbygging vere dersom stortingsfleirtalet skulle få gjennom ei full elektrifisering av norsk sokkel?

Statsråd Tina Bru [11:59:59]: Det er ingen tvil om at vi kommer til å trenge betydelige mengder fornybar kraft i fremtiden, også mer. Per i dag og i den nærmeste fremtiden kommer vi til å ha et overskudd på kraft,

men skal vi få til de målene vi har satt oss for å elektrifisere samfunnet – ikke bare sokkelen, men mange ulike områder – for å nå klimamålene våre, kommer vi til å trenge kraft. Jeg har ikke registrert at Fremskrittspartiet er imot all ny utbygging av vindkraft på land. Jeg mener vi må ha en mer moderat utbygging, men vi skal også kunne ha noe mer vindkraftutbygging i fremtiden, der hvor det er ønsket lokalt, og hvor det også er i tråd med de målene vi har satt for natur.

Jeg tror vi må huske på hva som er poenget med dette. Vi trenger å elektrifisere sokkelen hvis vi skal nå klimamålene våre, og hvis vi skal kunne ha en produksjon i en fremtid som stiller strengere klimakrav, hvor utslippene må ned, ikke bare i Norge, men også globalt. Jeg ønsker jo at vi skal kunne fortsette å levere olje og gass også i det fremtidsbildet. Jeg tror ikke skogplanting kommer til å løse den utfordringen. Da tror jeg vi også må ha tiltak som retter seg særlig inn mot petroleumssektoren.

Jon Georg Dale (FrP) [12:01:03]: Eg registrerer at det heller ikkje denne gongen kjem noko konkret svar på kor mykje vindkraft som må byggjast ut, og grunnen til det er naturlegvis at det er betydeleg. No seier også EU gjennom sitt nye klassifiseringssystem for berekraftig finans at det ikkje vil vere berekraftig med tiltak som f.eks. elektrifisering av sokkelen. Basert på erfaring er det få ting som lettare snur Høgre enn når EU faktisk bestemmer seg for noko. Spørsmålet er kor mykje Framstegspartiet klarer å nå gjennom med denne argumentasjonen. Bidreg EUs nye klassifisering til at regjeringa revurderer denne posisjonen?

Statsråd Tina Bru [12:01:42]: Når det gjelder den klassifiseringen som representanten er innom, har jeg først lyst til å si at det ikke er utarbeidet bærekraftskrav som eksplisitt tilsier at elektrifisering ikke vil være en del av dette. Det gjenstår å se. Det er ingen tvil om at regjeringen følger denne prosessen tett. Det er flere ting som ligger her, som vi har merknader til, ikke minst når det gjelder vannkraft, som jeg antar at representanten er enig i at er bærekraftig og grønn og noe vi skal ha mer av, men også der har vi sett at det er ting vi er nødt til å følge opp fra norsk side for å ivareta norske interesser. Vannkraften er jo ryggraden i systemet vårt, og når representanten er bekymret for utviklingen av produksjonen av kraft, er det i alle fall veldig bra, mener jeg, at regjeringen nå, og med budsjettenigheten vi har fått til sammen, legger til rette for at vi skal kunne investere mer i vannkraft og faktisk utløse de investeringene som er gode, som utvider der det er mulig, og som også oppgraderer, så vi får hentet ut mer kraft.

Vi skal selvfølgelig følge prosessen med EU tett, men per nå er det ingenting som tilsier at dette ikke vil være mulig.

Sandra Borch (Sp) [12:03:01]: Dette statsbudsjettet tar ikke utfordringene rundt flom og skred på alvor. NVE og KS har i mange år advart mot konsekvensen av enda mer ekstremvær. Hva er forklaringen på at regjeringen nekter å ta inn over seg de store utfordringene innenfor dette området? Og hvor mye vil det koste hele tiden å være på etterskudd? Hvorfor vil ikke regjeringen investere i bedre flom- og skredsikring i dette landet?

Statsråd Tina Bru [12:03:37]: Det er ikke riktig at regjeringen ikke vil investere i det. Tvert om gjør vi det. Vi har opprettholdt et høyt nivå på disse bevilgningene i alle årene vi har sittet i regjering, betraktelig høyere enn det som var tilfellet under den rød-grønne regjeringen. Men det er også riktig, som representanten er inne på, at behovet er veldig stort, og vi vet at det kommer til å bli stort og større i fremtiden også. Selvfølgelig er da forebygging mye bedre enn å rette opp skadene etterpå. Så dette har vi et høyt trykk på, men behovet er så stort at en vil aldri klare å løse det over ett enkelt statsbudsjett. NVE har kartlagt sikringstiltak opp mot 4 mrd. kr. Jeg har heller ikke sett det i Senterpartiets alternative budsjett.

Lars Haltbrekken (SV) [12:04:31]: Jeg tror nok både statsråden og jeg er enige om at karbonfangst og -lagring er helt avgjørende for at vi skal unngå de mest katastrofale konsekvensene av klimakrisen. Så har regjeringen lagt fram sin stortingsmelding om Langskip og der lovet å sikre et av de karbonfangstanleggene som har kommet langt i planleggingen, nemlig det som er i Brevik.

Når det gjelder fangstanlegget for Oslo, Fortum, og avfallsanlegget i Oslo, har man gjort det avhengig av støtte fra EU. Vi vet nå at det er veldig mange søknader til EUs innovasjonsfond. Muligheten for støtte er begrenset, og spørsmålet mitt til statsråden er: Hva er beskjeden statsråden har til Oslo og Fortum dersom EU sier nei til søknaden?

Statsråd Tina Bru [12:05:43]: Det er ingen tvil om at også Fortums prosjekt er et godt prosjekt. Det har jeg også sagt flere ganger. Det er også grunnen til at regjeringen faktisk sier at vi vil stille med 3 mrd. kr dersom Fortum skulle få tilslag på bevilgninger fra EU eller andre kilder.

Men det er jo ikke utelukkende pengene dette handler om. Det er en selvstendig verdi i at også EU er med på å finansiere dette prosjektet. I tillegg er det sånn

at læringen for Norges del på denne betydelige satsingen er vel så stor på ett anlegg som det den vil være for to. Da må vi tenke: Hva er det overordnede målet med det norske CCS-prosjektet? Det er jo at det skal få en global effekt, det er jo at andre skal følge etter. Den største risikoen for Langskip er ikke at vi ikke klarer å holde kostnadene eller gjennomføre prosjektet, eller at teknologien ikke er god nok. Det jo at ingen andre land vil. Så at EU er med og også putter penger bak ordene de selv har uttalt om CCS, tror jeg er viktig. Jeg tror Fortum har en god sjanse til å få til det. Det er et modent, godt prosjekt som jeg tror EU også vil se blidt på.

Une Bastholm (MDG) [12:07:01]: Jeg har lyst til å stille statsråden et spørsmål om noe jeg oppriktig lurer på. Vi har nå en regjering som både ideologisk og i hvert fall i praksis er opptatt av å være næringsnøytral, altså at man ikke skal subsidiere og støtte fram enkelt næringer og teknologier, for det skal være opp til markedet. Men så er vi i en situasjon hvor alle vet at oljealderen er på hell. Det har statsministeren også sagt tydelig, men likevel forventer statsministeren inntekter i noen tiår framover.

Men nå har det seg sånn at oljenæringen er vanvittig subsidiert, det vil si at den får enorme skatteletter, og nå har den også fått direkte subsidier – de er vel beregnet til rundt 7 mrd. kr – etter oljeskattepakken i vår, som ble enda heftigere etter forhandlingene med Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Storbritannia er et eksempel på et land som har startet med støtteordninger for havvind, nettopp for å få i gang både arbeidsplasser og industri i havvindsatsingen sin, og de har også stilt krav om at mange av oppdragene skal ha britisk arbeidskraft. Hvorfor er regjeringen så uvillig til å komme med støtteordninger som f.eks. differansekontrakter, slik Storbritannia har gjort for havvind?

Statsråd Tina Bru [12:08:08]: Jeg forstår at representanten oppriktig lurer på det. Men jeg synes vi har diskutert dette såpass mange ganger at jeg fortsatt synes det er rart at representanten lurer på hvorfor jeg mener det er riktig å legge til rette for at en næring som er Norges viktigste og største – og som uten tvil er svært lønnsom for Norge – er noe vi også skal bidra til å holde hjulene i gang på når ting er vanskelige, akkurat som vi har gjort for veldig mange andre næringer. Olje- og gassnæringen er et eksempel på dette. Og det er ikke sånn at det er ulønnsomt: Leting i alle de norske havområdene har vært lønnsomt de siste 20 årene. Så vet jeg at vi går inn i en fremtid som kommer til å se annerledes ut, men norsk sokkel er fortsatt svært robust.

Det er også en vesensforskjell når representanten peker på hvorfor vi ikke gjør som i Storbritannia. Vi har

mengder med fornybar kraft. Vi har ikke det store behovet som en del andre europeiske land har for å produsere mer fornybar energi, for å få ut fossil fra sin kraftmikts. Derfor er det selvfølgelig gunstigere for land som trenger det, å investere i havvind, men i Norge er situasjonen en ganske annen.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:09:33]: Dei norske klimagassutsleppa går nedover. I februar forsterka Noreg sitt klimamål under Parisavtalen som det tredje landet i verda og det første vestlege. På fredag gjorde EU det same.

Sjølv om pandemien pregar både budsjett, mediebildet og den politiske debatten, fortset kampen mot klimaendringane og kampen for å stoppe den langsiktige krisa vi alle står i.

Statsbudsjettet som Stortinget skal vedta, tek oss endå eit steg i riktig retning, med reduserte utslepp og auka verdiskaping. Den største klimasatsinga i budsjettet for 2021 er Langskip. Med denne satsinga på karbonfangst og -lagring går vi i front i verda på ein teknologi som vil vere heilt nødvendig for å nå klimamåla, ikkje minst for at vi globalt skal klare målet om å jobbe for å avgrense temperaturauken til 1,5 grad.

Stortinget gjev også no tilslutning til investeringar i jernbane og kollektiv, som er rekordhøge, meir pengar til store kollektivprosjekt, meir pengar til byvekstavtalar, ein auke på 4,1 mrd. kr til jernbaneinvesteringar. Sånn er klimapolitikken. Det er det veldig store – det er det kostbare prosjektet på ein sementfabrikk som kan kutte 400 000 tonn CO₂. Men det er også det små i kvar dagen som i sum er kjempeviktig – det at ein person i Bergen vel å ta Bybanen i staden for å køyre bil. Summen av det store og det små er det som gjer at vi skal klare å nå klimamåla våre.

Gjennom Enova kuttar vi utslepp i smått og stort. Vi fortset å styrkje Enova – løyver 3,3 mrd. kr i budsjettet for neste år. Det er ein auke på 1,6 mrd. kr frå 2013.

Enova er også ein viktig del av den grøne omstillinga vi skal gjennom på vegen ut av koronakrisa. I fase 3-pakka, som Stortinget behandla tidlegare i år, løyver vi 2 mrd. kr ekstra til dei, målretta for prosjekt og teknologiinvesteringar særleg i industrien. Resultatet av den satsinga som Stortinget slutta opp om, er at det no er over hundre industriprosjekt over heile landet som sidan i sommar har fått tildelt midlar gjennom Enova sine støttetiltak.

Neste år går vi inn i ein ny avtaleperiode med dei. Regjeringa vil spisse Enova som klimaverkemiddel, slik at vi utviklar og fasar ein nullutsleppsteknologi i alle sektorar. Det betyr eit stort fokus på ikkje-kvotepliktige utslepp, ikkje minst i transportsektoren, i tillegg til å

bidra til nødvendige teknologiutviklingar i alle sektorar fram mot 2030.

Vi styrkjer arbeidet med grøn skipsfart. Maritim sektor er eit godt eksempel på det vi treng meir av: klimapolitikk som kuttar utslepp og skaper jobbar. Ambisjonen er klar: Vi skal halvere utsleppa frå innanriks sjøfart og fiske innan 2030. Vi skal stimulere til låg- og nullutsleppløysingar i alle fartøyskategoriar. Derfor foreslår regjeringa å vidareføre ordninga for innfasing av hurtigbåtar i fylkeskommunale samband med 80 mill. kr i 2021. Vi løyver 25 mill. kr til vidareføring av grønt skipsfartsprogram m.m.

Når vi no skal gjennom ei stor omstilling, er det nødvendig at vi prioriterer forskning og innovasjon. Regjeringa foreslår å auke løyvingane kraftig til det, bl.a. innanfor arealbruk, berekraftige byar, låg- og nullutsleppsteknologi etc.

Vi skal ta vare på norsk natur. Regjeringa prioriterer om lag 2,4 mrd. kr årleg for å ta vare på naturmangfaldet. I 2021 aukar vi løyvingane, satsar målretta, og midlane skal gå til tiltak for å betre miljøtilstanden i Noreg. Det omfattar gjennomføring av vår heilskaplege plan for Oslofjorden, skjøtsel i verneområde, auka innsats mot miljøkriminalitet, tilskot til kommunar m.m.

Vi satsar vidare på skogvern, vi satsar vidare på friluftsliv, vi gjennomfører målretta oppryddingsinnsatsar for å gjere opp for gamle synder. For eksempel styrkjer vi arbeidet med å rydde opp i forureina sjøbotn. No er det Hammerfest Havn som står for tur. Massen vil verte fjerna, deponert og danne nye fundament til ny hurtigrutetekai og ny fiskerikvai, som er eit viktig samferdselsprosjekt som gjer at dette er eit ordentleg kindereg.

Så er eg glad for at vi har fått på plass ei rekkje store og små satsingar som er viktige også for klimaomstilling, for beredskap mot ekstremvær, f.eks. at ein no får midlar til ein ny værradar på Finnmarksvidda. Den vil gje overvaking av nedbøren i heile Finnmark. Det er ein viktig reiskap for å varsle ekstremvær og varsle flaum.

Verda står overfor ei klima- og naturkrise. Det er ei global utfordring som rammar oss, og som vi må vere med på å løyse. Norske isbrear smeltar, samtidig som det brenn i regnskogen. Vårt arbeid for regnskogen fortset. Vi løyver 3,1 mrd. kr til det. Og vi tek det ansvaret for klimaet og naturen som Noreg bør ta, både her heime og ute. Med dette statsbudsjettet styrkjer vi innsatsen, slik at vi tek vare på jorda vi bur på, for framtidige generasjonar. Det er eg glad for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Else-May Norderhus (A) [12:14:48]: Jeg synes det var interessant å høre innlegget. Det var også veldig bra at statsråden er opptatt av Enova og satsingen der. Næ-

ringslivet trenger at vi er tydelige når det gjelder bestilling. Arbeiderpartiet har i dette budsjettet lagt inn en ordning for Enova om sirkulærøkonomi, og vi ønsker også utfordre regjeringen på hvordan man skal forholde seg til både den strategien som Stortinget har bedt om, som vi har skjønt har blitt utsatt en del ganger, og hva som kommer konkret. Norge er bare 2,4 pst. resirkulert – Nederland er 24,5 pst. resirkulert. Sverige og Danmark har sine planer for sirkulær økonomi. Vi trenger å bli mye tydeligere på hva slags politikk som skal komme om dette.

Jeg har et konkret spørsmål til statsråden: Hvordan skal Norge forholde seg til de sentrale målsettingene vi er omfattet av gjennom EØS-avtalen, og hvordan skal vi øke gapet mellom Norge og EU med tanke på tempoet på denne satsingen?

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:15:54]: Sirkulær økonomi står heilt sentralt i regjeringa sitt arbeid, og vil gjere det også framover. Vi jobbar med ein strategi for nettopp dette, som er på veg. Det er dessverre riktig at han er noko forsinka, men vi nærmar oss med det arbeidet, og vi har fått eit veldig godt faggrunnlag gjennom dei rapportane vi har fått, og som vi har bestilt gjennom hausten. Det betyr jo ikkje at arbeidet med sirkulær økonomi står stille i påvente av ein meir langsiktig strategi – tvert imot er det løyvd meir midlar til sirkulærøkonomiske tiltak gjennom åra. I dei tidlegare krisepakken er det løyvd midlar til det. Dei pengane er sette i arbeid. Det er bra. Vi foreslår også å løyve pengar til neste år for å følge opp med ei rekkje viktige tiltak.

Så skal det også seiast, og det synest eg er viktig, at sirkulær økonomi handlar ikkje berre om å løyve pengar til ulike program. Det handlar vel så mykje, for ikkje å seie i endå større grad, om å stille krav til produktdesign. Det handlar om å stille krav til resirkulering for gode system, endring av forskrift for gjenbruk av byggmassar m.m. Dette er eit omfattande arbeid, og derfor treng vi ein omfattande strategi.

Else-May Norderhus (A) [12:17:01]: Tusen takk for svaret.

Jeg er opptatt av å se på hele verdikjeden. Når man ser på sirkulærøkonomien og sammenlikner det med det som skjer i budsjettet, har vi nå fått en CO₂-avgift på forbrenningsanleggene. Jeg er veldig enig i at det skal være en pisk når man er med og bidrar til utslipp. Men hvordan skal vi finne rettferdighet i forhold til den verdikjeden vi har? Designerne av og de som lager produktene, bør få stort ansvar når det gjelder forbrenningen som skjer i slutten av produktlivsfasen. Så mitt spørsmål er om regjeringen og statsråd Rotevatn er interessert i å se litt mer på hvordan man kan treffe mer rettferdig når det gjelder denne CO₂-avgiften for fremtiden.

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:17:52]: Eg er glad for at vi frå og med neste år innfører CO₂-avgift også for avfallsforbrenning. Det er ein del av regjeringa sitt systematiske arbeid gjennom fleire år der vi har tetta hol i systemet, der ei rekkje bransjar og sektorar vart unntakne frå å betale for utsleppa sine. Sånn bør det ikkje vere. Derfor har vi tetta dei hola systematisk, f.eks. for fiskeri i fjor og avfallsforbrenning for neste år. Så det er eit positivt grep, som eg håpar Arbeidarpartiet støttar.

Så er jo systemet for avfallshandtering bygd opp slik at ein har eit produsentansvar, avtalar osv. Så det at ein får ein kostnad på slutten av dette, vil også forplante seg i systemet og gjere at det vil lønne seg meir å få ned avfallsmengda, resirkulere meir og handtere dette betre. Samtidig må vi også stille strengare krav, f.eks. til kor mykje eingongsemballasje som vert resirkulert – det er for lite i dag. Der har vi sagt at vi kjem til å auke krava til det framover. I sum gjev det oss ein meir sirkulær økonomi, der alle skal betale for sine utslepp, og der det vil lønne seg å bruke ressursane meir effektivt.

Jon Georg Dale (FrP) [12:19:09]: EU varsla i helga at dei vil auke klimaambisjonen sin til 55 pst. Likevel ser det ut til at dei gjer endringar i måten dei bokfører opptak av skog på. Punkt 1: Kan statsråden bekrefte at det medfører riktighet? Og punkt 2: Kva betyr det eventuelt for Noregs moglegheit til å få godskrive auka opptak av skogane våre, gjennom den felles harmoniseringa vi har med EU?

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:19:45]: Lat meg starte med å seie at eg er veldig glad for at EU på fredag auka klimamålet sitt til 55 pst. Det har vi i regjeringsplattforma at vi er for at ein skal gjere, og det har både underskrivne og statsminister Erna Solberg teke opp i møta våre med folkevalde i EU-systemet fleire gonger gjennom åra. Så vi er glade for at ein gjer det.

Men det er også riktig, som representanten Dale seier, at ein ting er at EU har skjerpa målet sitt frå 40 pst. til 55 pst., men dei har også endra måten dei reknar det på, og dei skal no rekne inn skog og areal i det målet. Det må eg seie at er noko eg i utgangspunktet er meir kritisk til, for det betyr at i realiteten er det målet noko lågare enn 55 pst. Det er også ein av grunnane til at når mange i denne salen har sagt at her må Noreg berre ha det same målet som EU, har eg sagt at vi er nøydde til å studere litt kva dette faktisk betyr, for det er ikkje klart enno nøyaktig korleis EU kjem til å rekne inn skog. Eg har forstått at det vert klart før nyttår, når dei skal melde inn oppdatert NDC. Eg trur vi må få lov til å studere det nøye, for det er ingen tvil om at det er eit mål at vi skal ha tilsvarande klimaambisjonar som EU. Men vi må også unngå ein situasjon der vi eventuelt svekkjer det norske målet, som er eit sterkt mål.

Terje Halleland (FrP) [12:21:03]: Det er gode replikker her nå. Vi skal snart få, eller mer korrekt, muligens få en ny president i USA. Den påtroppende Joe Biden har allerede vært ute og sagt at han ønsker å fremme et forslag om forbud mot oljeboring i Arktis. Arbeiderpartiet og Espen Barth Eide har vært ute og sagt at de vil vurdere dette forslaget. De må først bare finne ut hvor Arktis er.

Mitt spørsmål til Venstre og til regjeringen er: Vil Venstre og regjeringen gå aktivt ut, vise til forvaltningsplanen for Barentshavet og avvise et slikt forslag?

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:21:49]: Eg trur for det første vi får leggje til grunn at Joe Biden vert president i USA ganske snart. For det andre trur eg vi skal vente med å ta stilling til eit eventuelt forslag om kva som skal skje i Arktis, før vi ser kva det forslaget går ut på. Det veit vi fint lite om enno.

Men eg synest det er verdt å minne om at Noreg – i alle fall så vidt eg veit – er det einaste landet som driv med oljeverksemd i Arktis, og som har sett ei grense for kvar det skal skje. Den grensa er ved iskantsona og er flytta sørover under denne regjeringa, nærmare bestemt 55 000 kvadratkilometer lenger sør. Det synest eg er bra.

Så håper eg at Joe Biden og den nye amerikanske administrasjonen fører ein så aktiv klimapolitikk som mogleg, at dei trer inn igjen i Parisavtalen, og at dei leverer eit nytt mål etter Parisavtalen som forhåpentlegvis er ambisiøst. Så får vi ta det derifrå. Eg trur uansett det er veldig positivt at vi får eit USA som er meir på banen i internasjonal klimapolitikk. Det er ein viktig føresetnad for i det heile å få Parisavtalen på plass. Det vil vere viktig framover, saman med det EU gjer, og saman med det Kina og andre store utsleppsnasjonar gjer.

Sandra Borch (Sp) [12:23:13]: Det ser ut som statsråden må omprioritere ganske mye penger i dette statsbudsjettet til å drive og frakte ulv rundt omkring i landet med helikopter. I forrige uke ga Stortinget en instruks til regjeringen om at ulvesonen ikke skal kunne utvides, slik denne regjeringen har gjort for å ivareta den mye omtalte Elgå-ulven. Stortinget ba også om at lisensjakten utenfor sonen skulle komme i gang igjen fra og med 15. desember, altså i morgen. Mitt spørsmål til statsråden er om det i morgen blir åpnet for lisensjakt i det området man har snikutvidet av ulvesonen.

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:23:55]: For det første har Statens naturoppsyn gode budsjett for å handtere sitt viktige arbeid med rovdyr. Dei har til og med no vorte styrkte gjennom komitéarbeidet, slik at dei får meir pengar til neste år. Det trur eg vi alle skal vere gla-

de for. Vi og Stortinget er opptekne av at vi skal føre ein aktiv politikk bl.a. for å ta ut rovdyr effektivt når dei gjer skade.

Når det gjeld det vedtaket det vert vist til, har eg følgt det opp så raskt som det i det heile var mogleg. Førre veke, før helga, gjorde eg to vedtak. Det eine var å omgjere forslaget frå rovviltnemndene om å ha ei skjerm sone, det andre var å flytte dei to ulvane som eg oppfatta veldig tydeleg gjennom debatten i Stortinget at stortingsfleirtalet var opptekte av ikkje skal skytast, og at vi skal ta vare på dei. Eg må forsøkje å gjere begge delar, og det er det godt håp om at vi skal få til.

Så er det mange ting ein statsråd rår over, og nokre ting ein statsråd ikkje rår over, f.eks. kor mykje og kor fort det snør. Det er viktig for i det heile å finne dei ulvane. Men så vidt eg har skjont, har det begynt å snø der oppe no, og det gjev godt håp om gode sporingsforhold og dermed flytting så raskt som det i det heile er mogleg.

Lars Haltbrekken (SV) [12:25:18]: Regjeringens bebudede klimamelding vil komme over nyttår. Når regjeringen i denne perioden skulle ha inngått brede forlik i Stortinget om viktige saker, har de først og fremst henvendt seg til sin tidligere alliansepartner i regjeringen, Fremskrittspartiet.

Vi har i dag i dag hørt et Fremskrittsparti som ikke er spesielt interessert i å sette i verk viktige store kutt i utslippene av norske klimagasser.

Så mitt spørsmål til statsråden er: Vil statsråden ta initiativ til et bredt klimaforlik i Stortinget med de partiene som ønsker en ambisiøs klimapolitikk, eller kommer statsråden og regjeringen først og fremst til å prøve å søke samarbeid med Fremskrittspartiet?

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:26:22]: For det første er eg ikkje heilt einig i historieskildringa her. Når det har vore inngått store, breie einigheiter i Stortinget dei siste åra, f.eks. rundt ein del av krisepakken, er det jo ikkje slik at regjeringa berre har snakka med Framstegspartiet, vi har snakka med mange parti og fått breie einigheiter, og det er bra.

Når det gjeld klimaplanen, vil eg seie det same no som eg eigentleg har svart på gjentekne spørsmål veldig mange gonger, og det er at eg er for så breie fleirtal som mogleg rundt klimapolitikken. Det er kjempebra. Det vesentlege er ambisjonsnivået og at ein er einig om tiltak som tek oss i mål under våre Paris-forpliktingar. Det er målestokken. Det må vi få til.

Då registrerer eg at det blant opposisjonspartia er eit visst strekk i laget i ulike retningar. På rød-grøn side er ein ueinig om ein skal auke CO₂-avgifta eller ikkje, om diesel eller bensin skal verte dyrare eller ikkje, om ein skal ha dyrare elbil eller ikkje, om ein skal nydyrke

myr eller ikkje osv. Framstegspartiet har på si side også ein del standpunkt som eg ikkje alltid er einig med dei i, men no har dei vorte einige med oss om eit budsjett som vil bidra til betydelege utsléppskutt neste år, inkludert den største klimainvesteringa i norsk industri nokon gong, så eg har i sum godt håp om at dette skal verte eit bra rådslag på Stortinget.

Une Bastholm (MDG) [12:27:48]: Organisasjonen Sabima har ikke lagt veldig mye imellom når de har kritisert regjeringens naturpolitikk. Det er et enormt skuffende statsbudsjett som er lagt fram hva gjelder norsk natur, og særlig på naturrestaurering har man all grunn til å være skuffet. Regjeringen har lovt at de skal restaurere tilbake 15 pst. av ødelagt natur i Norge, men har altså ikke levert en eneste krone til det arbeidet i 2021.

Det er litt samme innstilling de har hatt til å redde insektene i Norge. De ber fagetatene om å legge fram tiltak, under forutsetning av at det ikke skal koste en eneste krone mer. Og dette kommer i tillegg til at regjeringen har gjort det lettere for norske kommuner å bygge ned norsk natur, ikke bare vernet natur, som jo regjeringen selv er med på å bygge ned gjennom motorveiprojektene sine, men også strandsonen og matjord.

Så spørsmålet mitt er: Hvordan skal vi klare å restaurere 15 pst. av naturen innen 2025, uten at noen betaler for det?

Statsråd Sveinung Rotevatn [12:28:50]: Fordi nokon betaler for det. Vi har ei god satsing på restaurering av natur, bl.a. av viktige våtmarksområde, i budsjettet for neste år. I sum har vi eit naturbudsjett der vi skal bruke 2,4 mrd. kr på å ta vare på naturen. Det er ikkje småpenngar, og det er eit budsjett som har vorte handtert på ein god måte dei siste åra, og er styrkt i ei rekkje viktige aspekt. For eksempel er løyvingar til skogvern auka med 88 pst., vi har styrkt løyvingar til vassmiljøtiltak, til å ta vare på trua artar og naturtypar, og vi har oppretta nye verneområde i fleng – i sum er det under denne regjeringa oppretta vern på eit område som er større enn gamle Vestfold fylke. Det er viktig: nye nasjonalparkar, nye marine verneområde er dobla, nye skogområde m.m.

Så kunne eg for så vidt som klima- og miljøminister alltid ønskje meg enda større budsjett til å gjere viktig restaureringsarbeid, for myr f.eks. Men eg må innrømme at det budsjettet som ligg her no, er solid. Det vil gjere at vi klarer å handtere dei viktige prosjekta vi skal gjennomføre framover. Det trur eg er bra for regjeringa, men det er først og fremst bra for naturen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Else-May Norderhus (A) [12:30:20]: Etter denne budsjethøsten er det fristende å si at regjeringen skyver EU foran seg for å nå klimamålene. Vi ligger fortsatt bak målene i Parisavtalen, og vi ligger etter egne mål på materialgjenvinning på 50 pst. innen 2020. Vi ligger etter EU når det gjelder sirkulærøkonomien, og vi må satse på at EU støtter karbonfangst og lagringsprosjektet på Klemetsrud. Vi er det landet i OECD som har svakest utvikling knyttet til eksport, og vi mangler et nasjonalt klimabudsjett fordi regjeringen ikke fokuserer på det. Det er en dyster sannhet. Vi må spørre oss hva grunnen er til at et land som Norge henger etter på disse områdene. Det er ikke fordi vi mangler naturressurser eller ikke har kompetanse til å være i front – det er fordi det ikke tas tydelige politiske grep som gir ønsket resultat. Det holder ikke bare å sette seg mål, en må ha handling bak.

Arbeiderpartiet har lagt fram klimabudsjett fire år på rad nå. For 2021 har vi spesielt gått inn i ikke-kvotepiktig sektor. Den omfattes mest av transport, landbruk, avfall og bygg. Det gjeldende målet for ikke-kvotepiktig sektor er et utslippskutt på 40 pst. innen 2030 sammenlignet med 2005-nivået. Hvis det skal skjerpes til 55 pst., slik vi ønsker, må utslippene kuttes med 33 millioner tonn samlet sett over tiårsperioden fra 2021–2030. Det vil Arbeiderpartiet ikke bare oppnå, men overoppfylle.

I utslippsbudsjettet har vi en lang smørbrødtype over ulike tiltak, som skal gi 34,29 millioner tonn i kutt. Vi har lagt inn en egen eksportpakke, som skal løfte satsingen på norsk eksport. Vi må hevde oss bedre ute om vi skal sikre inntekter for å få eget velferdsnivå på samme nivå som vi har nå.

Vi har lagt inn et spesifikt program i Enova til satsing på sirkulærøkonomi. Samtidig som vi skal ha en politikk som ivaretar kloden, skal vi også skape nye arbeidsplasser, trygge arbeidsplasser. Det øker viktigheten av å gå inn i nye segment, hvor vi kan utnytte våre naturressurser på en bærekraftig måte og bygge videre på en industrikompetanse, som vi har bygd opp over 100 år. Vi må nyindustrialisere oss gjennom satsing på sirkulærøkonomi, havvind, karbonfangst og lagring, grønn skipsfart og hydrogen. Og vi må greie å bygge en industriidentitet som gjør det attraktivt for norsk arbeidskraft å jobbe der. Vi må evne å sette politikkenes rammer og budsjett for å få dette til. Det er ganske mye som står på spill. Jeg er helt sikker på at det er veldig mange unge som har lyst til å være med på en industri-satsing som er miljøvennlig, og som kan bidra til at det er interessant å komme ut i distriktene. Det er en viktig satsing for oss.

Liv Kari Eskeland (H) [12:33:46]: Då me starta opp med denne stortingsperioden, var eit av dei første møta

eg hadde, hos NCE Maritime CleanTech, ei klynge som har organisasjonar med utslippsfri skipsfart i sin portefølje. Grøn skipsfart er viktig for klimagassutslepp, for energieffektivisering og for industrien på Vestlandet, og det er viktig for Noreg som nasjon og det renommeet me har som leiande skipsnasjon ute i verda.

Og for ei reise desse tre åra har vore! På møtet vart det skissert vyar, framtidshåp og tru på evna me har til at skipsfarten skal spela ei viktig rolle i det grønne skiftet. Historiebøkene vil om nokre år kunne fortelja at det var i denne stortingsperioden me gjorde kvantesprang både teknologisk, i krava våre til næringa, i bevillingar, i satsingar og ikkje minst hos næringa sjølv i evna og viljen til å vera lagspelarar, der ein forstår at her er det ein fordel å vera først ute.

Regjeringa har lagt fram ei ny maritim stortingsmelding, den første på 16 år. Ho peiker ut ei tydeleg retning for den maritime politikken, som skal bidra til gode og framtidsretta rammevilkår for norsk maritim næring. Regjeringas ambisjonar for grøn skipsfart er høge. Innan 2030 skal me halvera utsleppa frå innanriks sjøfart og fiske. Det krev auka innovasjon og investeringar i heile den maritime verdikjeda og eit forsterka internasjonalt samarbeid. Me legg til rette og er krevjande bestillarar til offentlege innkjøp nasjonalt.

Vidare har Noreg teke ei leiande rolle i arbeidet med å setja krav til internasjonal maritim skipsfart. Erna Solberg tok initiativ til eit havpanel som består av 14 havnasjonar. Noreg leier verkeleg an.

I statsbudsjettet vidarefører me låneordninga for skip i nærskipfart og fiskefartøy, og me vidarefører kondemneringsordninga for skip i nærskipfart og fiskeflåten og inkluderer òg offshorefartøy. Me har ei stor satsing gjennom Klimasats på utsleppsfrie hurtigbåtar og ferjer, og me løyver ekstra til fylkeskommunane for å støtta innføring av lav- og nullutsleppsferjer i fylkesvegsambanda.

Eg høyrde at representanten Haltbrekken i den generelle debatten var kritisk til regjeringa si satsing på grøn skipsfart. Når ein vel å kritisere regjeringa si satsing på dette området, må ein verkeleg ha sloppe opp for kritisk argumentasjon. For innan grøn skipsfart har regjeringa levert – definitivt.

Runar Sjøstad (A) [12:36:38]: Den pågående koronapandemien er fortsatt ikke slått ned. Vaksiner er utviklet og godkjent slik at omfattende vaksinasjonsprogrammer vil bli iverksatt. Selv om utslippene går ned under pandemien, mener Arbeiderpartiet det er avgjørende å beholde fokuset på klimakrisen, menneskehetens største felles utfordring.

Klimaendringer fører til svært store endringer i folks liv, og mest sannsynlig vil konsekvensene bli

alvorligst nordpå da oppvarmingen er sterkest når man nærmer seg polene. De klimaendringene vi allerede registrerer, fører til varige og dramatiske endringer for enkeltpersoner, samfunn og næringsliv. Reindriften opplevde sist vinter en alvorlig beitekrise som en direkte konsekvens av værromslag og nedbør. Beitene ble dekket av is, noe som vanskeliggjorde reineieres mulighet til å komme ned til beitet, slik at det måtte iverksettes arbeidskrevende og kostbare foringstiltak.

Klimaendringene fører til mer nedbør, kraftigere nedbør, ekstremvær og ødeleggelse. Vi må derfor være forberedt på hyppigere flom og skred. NVE har en viktig oppgave med å kartlegge risiko og forebygge og begrense skader som følge av flom og skred som en konsekvens av bl.a. klimaendringer. Mange kommuner har ikke utført faresonekartlegging og kan dra nytte av NVE i arealplanlegging som skal sikre mot risiko knyttet til skred og flom i vassdrag.

NVE leverte i desember 2016 en rapport som slo fast at dagens bevilgningsnivå gjør at mange sikringsprosjekter ikke kan gjennomføres. Videre viser NVE til at økte bevilgninger ville kunne ført til reduserte kostnader for samfunnet ved flom og skredhendelser. I tillegg til dette vet vi at mange som lever og bor i flom- og rasutsatte områder, føler stor grad av usikkerhet og frykt. All erfaring viser at det er klokere og billigere å forebygge framfor å reparere skader i ettertid, noe som er godt dokumentert. Det er behov for økte bevilgninger. Derfor ønsker Arbeiderpartiet å øke bevilgningene til klimatilpasning og flomdemping utover regjeringens forslag.

Vi må gjøre det lettere for vannet å finne veien ned i jorda med grønne, åpne områder, la trær forsinke vannet og ha et ledningsnett som tar unna nedbøren. Mer nedbør og ekstremvær fører til økt press på vann- og avløpssektoren, hvor det allerede er et stort etterslep på vedlikehold og opprustning.

Arbeiderpartiet foreslår derfor en økning til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene. Arbeiderpartiet foreslår å styrke klimasatsingen med 100 mill. kr, i tillegg til skredsikring av riksveier i perioden 2018–2029 på 150 mill. kr. Vi føler det er for stor avstand mellom regjeringens budsjett og det reelle behovet.

Lene Westgaard-Halle (H) [12:39:52]: Om 40 år, når livet mitt går mot slutten, jeg er omgitt av verdens vakreste barnebarn, og de spør meg: Mormor, hva gjorde egentlig du i gamle dager? – da skal jeg fortelle dem om det vi gjør i dag. Jeg skal fortelle dem om dager som i dag, da vi ønsket oss snø til jul, men det eneste vi fikk, var grått, mørkt og regntungt mildvær, om at da jeg var barn, hadde vi herlige vintre med masse snø, at vi akte, sto på ski, bygde snømenn, men at etter hvert som jeg

ble eldre, og mammaen deres ble født, forsvant vinteren litt etter litt, hvert år, helt til den ble vinteren de kjenner: grå, mørk og regntung.

Så kommer jeg til å fortelle om dem som var på alderen til oldemor og oldefar, om dem som nektet å forstå konsekvensene av de kjemiske endringene vi mennesker gjorde i atmosfæren, og at noen av dem til og med prøvde å stoppe oss fra å gjøre noe. Men så kommer jeg til å fortelle at vi gjorde noe, at vi trosset skeptikerne, at vi kanskje litt sakte, men likevel sikkert tok de grepene som var nødvendige, at vi tenkte på dem, våre etterkommere, og den verdenen vi ville de skulle vokse opp i.

For det går i riktig retning. I Norge har vi nå de laveste utslippene på 27 år. Det går ikke på langt nær raskt nok, men det skjer. Og dette budsjettet er et enormt skritt i riktig retning. Ikke bare satser vi massivt på nye teknologier som karbonfangst og lagring, hydrogen og grønn skipsfart, vi satser også tungt på jernbane, sirkulær økonomi og vannkraft, i tillegg til grønne og verdiskapende investeringer gjennom Nysnø. Dette statsbudsjettet innebærer en rekordstor satsing på klima- og miljøtiltak. De reelle økningene i årets budsjett er på over 11 mrd. kr. Det er massivt, og det skaper flere jobber.

For vi trenger flere jobber. Koronakrisen har vist oss hvordan samfunnet ser ut uten økonomisk vekst. Det ser ikke pent ut. Det betyr permitteringer, konkurser og økt ledighet.

Venstresiden drømmer om å stanse økonomisk vekst fordi de tror det er en snarvei til å stanse utslippene. Det er ikke riktig. Økonomien vår har fått seg en bråbrems, men utslippene kuttes ikke tilsvarende. Vi trenger mer. Vi trenger økonomisk vekst. Vi trenger å satse på grønne teknologier for at bedriftene skal ha overskudd til å investere i klimaløsninger, og vi trenger å kutte nok utslipp. Det er ikke kampen om hvem som kan strø ut flest milliarder i klimatiltak, som skiller høyre- og venstresiden i politikken, det er ja eller nei til vekst, til framtidshåpet og drømmen om at livet til ungene dine blir bedre enn ditt.

Vår klimapolitikk er optimistisk. Vi tror på Norge, på dem som allerede går foran og viser vei, på gründerne, som tenker nytt, og på en framtid der vi fortsatt har like gode velferdstjenester som i dag – men samtidig kutter utslipp. For vi har troen på innovasjon og på at vi kan forandre for å bevare både Norge og kloden vår.

Terje Halleland (FrP) [12:43:03]: Både i vårt alternative budsjett og i vår subsidiære budsjettavtale med regjeringen har Fremskrittspartiet prioritert ordninger tilknyttet næringslivet vårt. I disse dager er det viktig

både å sikre arbeidsplasser og å gi muligheter for å skape nye. Vi har sikret oljenæringen gjennom tidligere krisepakker og fått gjennomslag for midlertid endring i oljebransjens skattesystem, noe som både har fått og vil få betydning for mange tusen arbeidsplasser innenfor petroleumsnæringen gjennom økte investeringer i sektoren. Vi styrker også rammene for Oljedirektoratet og ser fram til tildelinger av nye areal til våren, i 25. konsepsjonsrunde.

Nå fortsetter vi å rette opp i regjeringens politikk med ikke bare å reversere kutt i nettolønnsordningen, men også å forsterke dem utover det opprinnelige. Regjeringens forslag kom vel på verst tenkelig tidspunkt, med fallende oljepris og korona. Dette er ikke tiden for å kutte eller å skape usikkerhet. Nå må vi skape trygghet og forutsigbarhet, iallfall for de næringene som vi har tenkt å leve av i framtiden.

Maritim næring er blant de viktigste næringene i Norge i både verdiskaping og sysselsetting, og en næring hele kystnasjonen Norge er helt avhengig av at fungerer.

Vi står foran mange og tøffe avgjørelser for reduserte klimagassutslipp. For Fremskrittspartiet er det viktig å gjøre vedtak som virker, som gir resultater, og som ikke kun bidrar med symboler. Og det har i Norge vært stor vilje til å bidra med nye tiltak. Noen tiltak har gitt resultater, andre tiltak har ikke gitt resultater. Jeg blir skremt av den motviljen som er mot å reversere tiltak som ikke virker, som ikke reduserer utslipp, og som ikke skaper inntekter, men bare reduserer arbeidsplasser.

En av de viktigste ordningene regjeringen bruker, er CO₂-avgift i ikke-kvotepiktig sektor. Når vi da oppdaget at denne avgiften rammer mindre bedrifter med over dobbelt så høyt avgiftsnivå som større internasjonale konsern, så blir jeg bekymret når ingen andre bekymrer seg – verken for tap av verdier eller arbeidsplasser. Det ble satt en grense for mindre bedrifter for å beskytte disse mot de store.

Skipsfarten er også blitt pålagt CO₂-avgift på drivstoff – som det eneste landet i Europa. Det har medført at bunkring stort sett foregår i alle andre land enn Norge. I tillegg til at Norge taper penger på dette, og at utslippene stiger globalt, beregner norske myndigheter med reduserte klimagassutslipp fra skipstrafikken, noe som skjer samtidig som at skipstrafikken vår er økende.

Karin Andersen (SV) [12:46:14]: Vi er nødt til å redusere våre klimagassutslipp med minst 60 pst. innen 2030. Det vet alle som sitter her. Da er vi nødt til å gjøre det på en måte som skaper arbeidsplasser vi kan leve av framover, ikke fortsette å satse på det vi vet vi må slutte med.

Jeg registrerte at representanten Westgaard-Halle snakket om de barnebarna hun kanskje får. Vel, jeg har barnebarn som er store nok i dag til å spørre oss om dette. De er faktisk i stand til å se at vi er nødt til å ta mye sterkere grep, for det er framtida deres det gjelder. De forlanger iallfall av meg som bestemor at jeg gjør det.

Det er det SV driver med. I stedet blir vi møtt med skarp kritikk, som om det er noen som ikke ønsker å skape arbeidsplasser. Forskjellen mellom oss går mellom dem som fremdeles vil risikoavlaste på det som skader oss, og oss som har lagt inn store satsinger for å risikoavlaste dem som skal ta opp de nye arbeidsplassene vi skal leve av i framtida.

Jeg kommer fra Hedmark, fra Innlandet. Der har vi Norwegian Center of Expertise Heidner Biocluster, vi har Norwegian Wood Cluster, vi har Biovalley-satsingen, som har lagt på bordet en hel rekke forslag til hvordan vi skal rigge dette til. SV har foreslått de forslagene, der vi risikoavlaster alle de entreprenørene som nå vil opp med disse grønne arbeidsplassene, som skal komme også i Innlandet. Nå blir det masse arbeidsplasser av det i utlandet. Hva blir vi møtt med da? Nei, dere vil ikke skape arbeidsplasser og tjene penger. Jo visst vil vi det! Vi skal nettopp tjene penger, men vi skal ha utslippsfrie arbeidsplasser vi kan leve med, og som barnebarna og oldebarna våre kan leve med.

Vi har mange forslag. Jeg leder kommunalkomiteen. Der foreslår vi at det må legges inn kompetanse i kommunesektoren, slik at de kan ta gode avgjørelser også på natur og miljø. Der vil regjeringa svekke vernet av strandsona, av natur og miljø, uten at kunnskapsgrunnlaget eller kompetansen er til stede i kommunene.

Vi foreslår at staten skal bidra slik at vi får en overgang til utslippsfri kollektivtrafikk. Det kommer til å koste en del i overgangen, men det gir arbeidsplasser og veldig gode resultater på utslippskutt. SV er alene om forslaget. Vi ønsker at kommunesektoren også skal kunne klare å ta sitt ansvar for konsekvensene av ekstremvær. Vi legger inn forslag om det, men vi møtes av et flertall som ikke forstår og ikke tar våre klimaforpliktelser på alvor.

Liv Kari Eskeland (H) [12:49:31]: Når eg tillèt meg å ta ordet ein gong til, er det fordi eg lèt meg begeistra og inspirera av satsinga på hydrogen og ammoniakk som denne regjeringa har. Dette er eit døme på korleis me kan byggja vidare på den kompetansen som er opparbeidd gjennom kraftindustrien, maritim sektor og petroleumssektoren, og samtidig utvikla nye område der me kan skapa verdiar.

Satsinga i statsbudsjettet for 2021 er historisk med tanke på å støtta opp under utvikling og etablering av infrastruktur som vil leggja til rette for kommersiell bruk av hydrogen. Dette er ein energiberar som har betydeleg potensial til å bidra til å redusera utslipp lokalt, nasjonalt og globalt, og til å skapa verdier for norsk næringsliv. Regjeringa sin hydrogenstrategi vart fremja i 2020 og utvikla med innspel frå næringslivet og industrien. Allereie våren same år følgde me opp med pengar til innovasjonsprosjekt der hydrogen hadde ein sentral plass.

Olje- og energiministeren har no starta arbeidet med å laga eit vegkart for hydrogen. Her vil det bli lagt vekt på å auka talet på pilot- og demonstrasjonsprosjekt med hydrogen og hydrogenbaserte løysingar. I tillegg skal det bidra til at me får etablert heilskaplege verdikjeder for hydrogen, leggja til rette for bruk av hydrogen innan nye bruksområde og sikra ytterlegare teknologiutvikling for å redusera produksjonskostnader og syta for skalaproduksjon som får ned kostnadene.

Me stiller krav til bruk av hydrogen i maritim sektor gjennom ferjekontraktar i Rogaland og i Lofoten, og me støttar opp om testsenter og enkeltprosjekt gjennom Enova. Noreg sluttar seg òg no til den europeiske satsinga på innovasjons- og industrisamarbeid for hydrogen. Me ser spennande og nesten futuristiske prosjekt dukka opp, som ZEEDS-prosjektet, hydrogenleveransar til arktiske strøk og Eidesviks Viking Energy, som skal testa ut ammoniakk. Lasteskipet HySHIP, som Wilhelmsen no har sett i produksjon, vil gje oss viktig lærdom.

Me satsar på næringslivet sin kompetanse, kunnskap og evne til å gjennomføra denne omstillinga. Me har tru på dei miljøa som gror fram i Varanger og på Mongstad, hjå småkraftverk og i oppdrettsbransjen. Me legg til rette for innovasjonskraft og kompetansearbeidsplassar innan privat næringsliv. Her registrerer me at me skil oss frå andre parti, som meiner at staten må inn for å driva fram utvikling gjennom eit statleg hydrogenselskap.

For Høgre er det ikkje aktuelt å etablere offentleg konkurranse til dei private aktørane. Me ønskjer å byggja vidare på det som ligg av kompetanse i næringslivet, framfor å utarma kompetansemiljøa i privat sektor. Gjennom budsjettet viser me dette gjennom strategiar, løyvingar, vegkart, krav i offentlege innkjøp og tilrettelegging gjennom verkemiddelapparatet.

Runar Sjøstad (A) [12:52:43]: Representanten Eske-land startet sitt andre innlegg med at hun dristet seg til å ta ordet på nytt, og så grunnla hun det. Grunnen til at jeg tar ordet for andre gang, er delvis fordi Liv Kari Eske-

land gjorde det, men mest av alt fordi jeg synes jeg har et veldig godt forslag.

Energi- og miljøkomiteen er enig i at det er viktig å komme opp med en løsning som dekker kraftbehovet og samtidig sørger for nødvendig forsyningsikkerhet uten å påføre innbyggere og næringsliv i Longyearbyen for store kostnader.

Medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne registrerer at lokalstyret har inngått intensjonsavtaler med Varanger Kraft om levering av ammoniakk, og har merket seg Varanger Krafts planer om oppstart av produksjon av grønn hydrogen og ammoniakk i Berlevåg i Finnmark. De fire partiene har følgende forslag til vedtak:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget om hvordan energiforsyningen i Longyearbyen raskt kan gjøres fossilfri.»

Arbeiderpartiet mener at det er viktig å komme opp med en god løsning for Svalbardsamfunnet. Arbeiderpartiet mener også at Varanger Krafts prosjekt i Berlevåg er framtidsrettet, innovativt og godt lokalt forankret, og at det er et viktig prosjekt for å føre det grønne skiftet videre. Så vi håper ut fra det at flest mulig kan stille seg bak den ordlyden.

Åsmund Aukrust (A) [12:54:25]: Arbeiderpartiet har denne høsten lagt fram to alternative statsbudsjetter. Det er et pengebudsjett, som viser hvordan vi prioriterer arbeid og velferd foran skatteuttak, og så er det et klimabudsjett, som viser hvordan vi skal komme oss i mål med å kutte våre utslipp fram mot 2030. Utslippskutt er en like begrenset ressurs som det penger er. Vinner vi valget neste høst, vil vi gjøre også dette fra regjeringssposisjon, legge fram egne klimabudsjetter.

Ofte sier man at man lever i en skjebnetid, men på få områder er det mer sant enn i klimapolitikken, for der lever vi virkelig i en skjebnetid. Vi har få år på oss på å kutte utslippene sånn at vi unngår katastrofale endringer. Men skal vi unngå det, må det handles nå. Derfor var det veldig bra at EUs statsministre forrige uke klarte å bli enige om et opptrappet klimamål.

Tilsvarende dårlige vil jeg si signalene vi fikk fra den norske regjeringen samme uke var. Først sa klimaministeren at regjeringen ikke blir enige; derfor bryter de sitt løfte om å legge fram en klimamelding i løpet av året. Vi må altså vente til neste år før vi får den meldingen vi har ventet på i så mange år. Så sier statsministeren i helgen at det å oppjustere våre mål, som alle de andre europeiske landene har gjort, ikke er aktuell politikk fra norsk side. Dette er før regjeringen har gått til det som er blitt deres foretrukne partner i klimapolitikken, Fremskrittspartiet.

Klimaendringene har ikke tid til å vente på en treig regjering. Derfor trenger vi en regjering som kutter utslippene, som skaper tusenvis av arbeidsplasser, som har en aktiv stat som vil styre utviklingen og investere i norske arbeidsplasser, i hydrogen, i karbonfangst og lagring, i sirkulærøkonomi, i havvind, i skipsfart og på alle de andre områdene hvor Norge har så store muligheter.

Arbeiderpartiet vil forene kravene og utålmodigheten til klimastreikerne med kompetansen og erfaringene som kvinnene og mennene i kjeledress har. Arbeiderpartiets klimapolitikk er grønn fordi den kutter utslippene, og så er den rød fordi den gjør det på en rettferdig måte som fører til at forskjellene mellom folk ikke øker, men at vi tvert imot får et samfunn med mindre forskjeller mellom folk.

La meg til slutt si at vi skal gjøre utslippskuttene nasjonale. Samtidig skal Norge bidra mer internasjonalt. Vi vet at et av de store problemene i internasjonal klimapolitikk er at de rike landene bidrar for lite. Norge har under denne regjeringen kuttet dramatisk i støtten til fornybar energi, som var en storsatsing under den rød-grønne regjeringen. Igjen har vi fått store kutt til fornybar energi, og i forliket med Fremskrittspartiet blir det også kuttet 200 mill. kr til FNs grønne klimafond. Det er stikk i strid med det vi sier internasjonalt. Vi sier vi skal øke, og så kutter vi istedenfor. At dette har fått passere under en Kristelig Folkeparti-statsråd, forklarer vel litt hvorfor det partiet kaver rundt på 2 pst.

Ruth Grung (A) [12:57:34]: Norsk eksport har stått på stedet hvil i nesten 20 år mens verdenshandelen har doblet seg. Norge har den svakeste utviklingen av alle OECD-land. Det siste året har koronakrisen sammen med fall i oljeprisen rammet norsk økonomi dobbelt.

På mange av de nye vekstområdene, som hydrogen, CCS og sirkulær økonomi, må det fortsatt utvikles ny teknologi. Vi trenger nye forretningsmodeller og nye verdikjeder fram til ulike sluttbrukere. Vi må også sikre at mest mulig av verdiskapingen og sysselsettingen kommer det norske samfunnet til gode.

Det haster å få fart på omstillingen. Derfor mener Arbeiderpartiet at det ikke er nok bare å overlate det til markedskreftene. Vi trenger en ambisiøs og konkret politikk på havvind og hydrogen som gir en tydelig retning for å vri både teknologiutviklingen og investeringene i en ny retning. Utviklingen skjer raskt, og skal Norge få del i verdiskapingen, har vi ingen tid å miste. Staten må bruke sin markedsmakt på å utvikle nye markeder. Staten må også gå inn i deler av verdikjeden der det private ikke er modent nok. Og staten må bidra til å utvikle et hjemmemarked, slik at norsk teknologi blir utprøvd. Det er også viktig at konsesjonsprosessene

sikrer bredde blant aktørene. Vi trenger mer kunnskap og en offensiv satsing på forskning.

Så merker jeg meg at komitélederen fortsatt omtaler TCM, Technology Centre Mongstad, som et magesplask eller en månelanding, men det har vist seg at TCM har utviklet seg til å være det globalt ledende forskningssenteret på nettopp fangst.

Behovet for fornybar energi øker raskt, mye raskere enn prognosene la opp til. Vi er på etterskudd i utbyggingen av overføringskapasitet. Bergensområdet er vel kanskje det beste eksempelet, dessverre, på at virksomheter det siste året har fått nei fra staten, nettopp fordi man mangler overføringskapasitet, og det vil ta mellom fem og ti år å få bygd den ut.

En av de sikreste tingene vi vet med tanke på omstilling, er hvor viktig det er å få folket med seg på endringene. Det gjelder spesielt sikkerhet for arbeid, men også for bolig, og i Norge er strømregningen helt avgjørende. Derfor er det underlig at regjeringen ikke har fulgt opp vedtaket om å legge fram en plan for hvordan man skal nå målet om 10 TWh energisparing i bygg innen 2030. Det vi har sett fra svenskene, er at de har løftet opp nettopp dette området og sagt at de vil investere i energisparing i borettslag. Det samme gjelder i Norge, med boliger bygget på 1950- og 1960-tallet. Det gir også en kombinasjon med at man får økt sysselsetting. Folk ser at strømregningen blir redusert, at klimaendringene medfører nettopp økt verdi på deres egne boliger, og at de selv kan bidra.

Lars Haltbrekken (SV) [13:00:54]: I helga var jeg på skitur. Det var ikke livets første skitur, og det var ikke akkurat Marit Bjørgen, men en skitur var det. I 2020 har vi alle sett hvor viktig naturen og friluftslivet er for nordmenn. Da samfunnet stengte ned, forble naturen åpen. Det har vært mye vi ikke har kunnet gjøre det siste året, men å dra på tur har regjeringen oppfordret til, og friluftsansisasjonene har mobilisert. De har tenkt nytt i forbindelse med aktiviteter og smittevern. Og nordmenn har tatt oppfordringen. Det er anslagsvis gått 150 millioner turer bare i sommermånedene, og over 1,5 millioner nordmenn sov ute.

I budsjettet kuttet regjeringen bevilgningene til friluftslivet med flere millioner kroner. Som om ikke det var nok, fikk de støtte av Fremskrittspartiet til å kutte enda mer i forhandlingene med dem. Allikevel får klima- og miljøministeren seg til å si at friluftslivet prioriteres. Dette skjer samtidig med at regjeringen gjør det enklere å bygge ned viktige friluftsområder, enklere å bygge ned strandsonen. Regjeringens oppskrift på økt satsing på friluftslivet er mindre penger og mer nedbygging av viktige friluftsområder.

I SVs alternative budsjett legger vi inn mer penger til friluftslivet. Vi legger også inn mer penger til oppkjøp av viktige friluftseiendommer, særlig langs kysten. Vi vil også styrke kommunenes mulighet til å ta opp kampen mot pengesterke interesser som bygger ned strandsonen. Dette er viktige områder som folk skal kunne bruke også framover til helsebringende friluftsliv og til å hente inspirasjon til kampen for å ta vare på naturen.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Ketil Kjenseth (V) [13:04:09]: Vi nærmer oss slutten på denne budsjettdebatten. Jeg vil henvise til representanten Sandra Borchs replikk om å kutte dramatisk i friluftsmål, og representanten Haltbrekkens innlegg nå.

Det ble påpekt at regjeringspartiene kutter 4 mill. kr til friluftsmål. Det vi gjør, er å omfordele. Og det er egentlig 3 mill. kr, ikke 4 mill. kr. 1,2 mill. kr går til Trillemarka. Hele komiteen har i flere år vært enige om at det er viktig at de får et besøks- og barskogvernssenter. Vi bruker 0,8 mill. kr til Villakssenteret, og 1 mill. kr øremerkes Oslofjordens Friluftsråd. Så friluftsmålene er i høyeste grad ivaretatt i den omprioriteringen. Posten for friluftsmål har også økt betydelig med Venstre i flertall de siste sju årene.

Representanten Karin Andersen avla oss en visitt og pekte på NCE Heidner og Norwegian Wood Cluster i Hedmark. Jeg kommer selv fra Raufoss og Innlandet. NCE Raufoss kom inn under virkemiddelapparatet under Bondevik I og ble katapult i 2017, under Solberg II. Alle disse har fått støtte gjennom virkemiddelapparatet som borgerlige regjeringer har opprettet. Norwegian Wood Cluster ble arenasenter for tre uker siden, også gjennom Innovasjon Norge-ordningen, og Biovalley har gjennomført en rapport nå. Dessverre sier den at det er mange små kommuner i Innlandet, og at de ikke har et apparat til å ivareta næringsutvikling i det formatet som skal til, så vi er nødt til å gjøre noen strukturendringer, bla.

Så en hilsen tilbake til kommunalkomiteen: Klimasats er videreført og styrket ytterligere, så det er alle sjanser for kommuner som vil bidra til omstillingen, til å henge seg på. Det er mange kommuner som har gode prosjekter der ute nå.

Så vil jeg peke på Norden, for vi er blant topp sju på lista – hvis man tar med Finland, i hvert fall blant topp ti – over den grønne klyngen i Europa. Vi har finansmarkeder som er viktige, og det er store pensjonsfond som leter etter prosjekter å investere i. Det norske oljefondet er ute i verden og investerer i mye. Tilsvarende kan vi legge til rette for at mange kommer til Norge

med sine pensjonsfond eller andre fond for å investere hos oss. Vi har Vattenfall, Ørsted og Neste. Vi har også giganter, som Fortum, som er med på satsingen på CCS. Vi har mye å bidra med sammen, og det må vi også legge til rette for.

Representanten Aukrust var innom klimamålene – vi kutter altså utslippene. Statsråd Rotevatn sa det er viktig at vi får vite hva de 55 pst. kuttene i EU er, før vi setter samme mål i Norge.

Jon Georg Dale (FrP) [13:07:28]: 2020 har vore eit spesielt år for mange, akkurat som budsjettdebatten i dag har vore spesiell på mange måtar. Det er få debattar, om nokon, få politiske tema, om noko, der ambisjonane, måla og vedtaka går føre konsekvensutgreiinga av dei same tiltaka.

I dag har vi høyrte ei samla norsk venstreside der det einaste dei er einige om, er at ambisjonane må opp. Konsekvensane av det er det ingen som kan gjere greie for. Men norske arbeidsplassar kan verte skadelidande, som kraftkrevjande industri, som vi har langsmed heile vestlandskysten. Ta f.eks. Hydro Karmøy – eit glitrande eksempel. Etableringa auka dei norske punktutslappa med ca. 1 million tonn, men reduserer dei globale utslappa. Skal vi ikkje lenger ha råd til den typen næringsetableringar i Noreg fordi klimaambisjonane og innanlandske utslappskutt er viktigare enn konsekvensane av politikken vi fører?

Når vi høyrer Arbeidarpartiet, Senterpartiet, SV og Miljøpartiet Dei Grøne, høyrer det ut som svaret er eit rungande ja, når det burde ha vore nei. For naturlegvis skal vi bidra med nye industriarbeidsplassar i Noreg, også i kraftkrevjande industri, når det både bidreg til å auke den norske verdiskapinga og trygge norske jobbar og samtidig bidreg til å redusere dei globale klimagassutslappa.

Når poenget er eit prosenttal som ein kan slå kvarandre i hovudet med, i staden for å vise konsekvensane av ulike politiske val, skjer denne debatten seg fullstendig – så også no. Konsekvensane og utgreiingane av dei enkelte tiltaka som Klimakur har teke opp i seg, kjenner vi ikkje. Vi får håpe klimameldinga gjev betre svar enn Klimakur, som f.eks. ikkje tok opp i seg risikoen for karbonlekkasje då dei vurderte enkelte tiltak. La oss håpe det. Men heilt utanom det er fleirtalet av partia her i salen, høyrer det nesten ut til, villige til å setje i gang tiltaka nesten same kva konsekvensane ville vore for norske bedrifter.

Vi får håpe 2021 blir betre på mange måtar – også den norske klimadebatten.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidligare og får ordet til en kort merknad, begrenset til ett minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [13:10:23]: Vi har akkurat vært vitne til et innlegg fra det partiet som må sies å være kanskje den største trusselen mot framtidens arbeidsplasser i Norge, partiet som nekter å ta inn over seg den store klimaomstillingen verden står foran, partiet som vil fortsette å pumpe opp olje og gass lenge etter at det også har blitt ulønnsomt.

Jeg vil oppfordre representanten Dale til å lære av historien til en by som Arendal. Arendal var en by som levde godt under seilskutetiden og var en viktig by i skipsnasjonen Norge den gang. For sent innså Arendal at seilskutenes tid var forbi, og at det var dampbåtene som begynte å komme. Arendal ble som en følge av det i mange år hengende etter.

Espen Barth Eide (A) [13:11:38]: Jeg ble også inspirert av representanten Dales innlegg til en kort kommentar når det gjelder spørsmålet om prosentmål. Jeg tror det er viktig å ta inn over seg at vi allerede har kommet i en ganske annerledes verden når over 70 pst. av verdens bruttonasjonalprodukt nå produseres i land som har sagt, eller i nær framtid kommer til å si, at de skal ha 55 pst. kutt innen 2030 og karbonnøytralitet i 2050. 2030 er egentlig bare en mellomstasjon. Poenget er at verden er blitt enig om å kutte utslipp ned til det nivået som vi altså klarer å fange opp, netto null eller karbonnøytralt.

Med tanke på ikke å være med på den ferden da – dette er ikke noe vi bare sier fordi vi må ta vår del av ansvaret, det er fordi vi vil bli hengende etter hvis vi ikke sørger for selv å utvikle de løsningene i alle sektorer, innen energi, innen transport, innen industri, innen bygg og anlegg, når det gjelder hvordan vi bor og lever, og hvordan vi produserer og spiser mat, som gjør at vi klarer dette målet. Det er grunnen til at vi bør ha tydelige mål, og enda viktigere enn mål, at vi faktisk også lager konkrete planer, sektor for sektor, for å nå de målene. Derfor er jeg glad for at et veldig stort flertall i denne salen er enig om at det er fornuftig. Det er ikke bare fornuftig for klimaet, det er også fornuftig for norske arbeidsplasser, for at vi skal ha noe å leve av i framtiden. For de gamle løsningene vil ikke lenger fungere. Vi må gripe de nye nå.

Jeg vil si noe som kanskje er litt dristig å si i denne sal: Det finnes intelligent liv i andre land. De ser også trenden. Det kan være at de slår oss i konkurransen hvis vi ikke er ambisiøse. Det er det vi ønsker å være nå. Vi må nyindustrialisere Norge for en grønnere framtid, også for å treffe framtidens markeder i tide.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 17.

Sak nr. 18 [13:13:33]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 169 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021) unntatt kap. 1429 og 1473)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 19 [13:13:55]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Olje- og energidepartementet (Innst. 170 S (2020–2021), jf. Prop. 50 S (2020–2021))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil sakene nr. 20 og 21 bli behandlet under ett.

Sak nr. 20 [13:14:22]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Sak nr. 21 [13:14:46]

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet, Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 154 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021) kap. 1137, Prop. 44 S (2020–2021) unntatt kap. 291, 292, 3291 og 3292 og romertall III og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 923, 926 og 3926, samt romertall III)

Presidenten: Etter ønske fra utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten ordne debatten på følgende måte: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fire replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere og seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Roy Steffensen (FrP) [13:16:01] (komiteens leder): Hver eneste høst begynner titusenvis i barnehage, på

barneskole, ungdomsskole, videregående, som lærling eller de går i gang med høyere studier på fagskoler, høyskoler eller universiteter. Vårt mål som politikere er å sørge for at flest mulig av disse kommer seg gjennom barnehagen og utdanningsløpet på en god måte, at de får seg en jobb, og at de får muligheten til å fungere godt i samfunnet. For å klare dette er vi avhengig av innsatsen til alle de ansatte som jobber i sektoren vi har ansvar for. Det er de som får hverdagen til å gå rundt, enten de jobber som lærere, skoleledere, renholdere, vaktmestere, assistenter eller annet. Dette er folk som fortjener skryt, og som spesielt fortjener det i koronaåret 2020, så tusen takk for jobben dere gjør.

Fremskrittspartiet gikk i vinter ut av regjering. Vi har med det vært med i regjering i over seks år, og vi er stolte av mye av det vi har fått til på utdanningsfeltet. Det er blitt satt i gang et yrkesfagløft, hvor vi har satset på rekruttering av flere lærebedrifter, økt lærlingtilskuddene, yrkesrettet fellesfagene og endret tilbudsstrukturen sånn at det samsvarer bedre med arbeidslivets behov, for å nevne noe. Konsekvensen er at vi år etter år har satt rekord i antall lærekontrakter.

I vår regjeringsperiode har vi også vært med og styrket innsatsen mot mobbing, vi har innført fraværsgrænse, innført lærerløft, sendt rekordmange lærere på etter- og videreutdanning og økt antall lærere på de første trinnene. Resultatene viser at elevene er mer til stede, de lærer mer, færre faller fra, karakterene blir bedre, og mobbetallene er aldri blitt målt lavere.

På utdanningsfeltet gikk ting i rett retning med Fremskrittspartiet i regjering, og mye av det regjeringen har lagt opp til i sitt forslag til budsjett, er ting Fremskrittspartiet kan nikke anerkjennende til. Men det er forskjell på partiene, og derfor har vi laget vårt alternative budsjett.

Før valget i 2013 ble partiene utfordret av flere medier på hva de ville gjøre for studenter. Fremskrittspartiets tre mål var å øke byggetakten til 2 000 studentboliger i året, innføre 11 måneders studiestøtte samt koble studiestøtten til grunnbeløpet. Fasiten etter vår tid i regjering er at 11 måneders studiestøtte er innført, og en student får nå utbetalt nesten 15 000 kr mer i året. Mens snittet for bygging av studentboliger var på 900 under de rød-grønne, var snittet på 2 200 i året den perioden Fremskrittspartiet var i regjering. Vi ser at ambisjonsnivået er senket litt etter at vi gikk ut, og at det nå blir lagt opp til 1 650 studentboliger i året. Fremskrittspartiet vil øke dette, og i vårt alternative budsjett foreslår vi 225 nye.

Av målene vi nevnte før valget i 2013, gjenstår det for oss å knytte studiestøtten til grunnbeløpet. I vårt alternative budsjett foreslo vi konkret at studiestøtten

skal knyttes opp til G og på sikt økes til 1,5G. Dessverre vant vi ikke fram med det, men vi gir oss ikke.

I Fremskrittspartiet var vi ikke bare fornøyd med hva regjeringen la fram. Vi ble sjokkert over det som handlet om private barnehager. Jeg satt i salen, og jeg så at det var finansminister Jan Tore Sanner som la det fram, men budskapet som kom ut, kunne vært skrevet av venstresiden. I høst har regjeringen målrettet angrepet de private barnehagene med forslag om kutt i pensjonstilskudd, kutt i kapitaltilskudd og forslag om å endre regelverket for lån i Husbanken.

Kuttforslagene vekket et engasjement fra foreldre og ansatte som var stort å være vitne til. 1 000 barnehager hadde morgenaksjon og protesterte mot kuttene. De fryktet for kvaliteten, at dette ville føre til et dårligere tilbud til ungene, færre innkjøp av leker og mat, mindre vedlikehold, færre vikarer, ny og dårligere pensjon for de ansatte og i verste fall at barnehager ville måtte stenge ned, og at titusenvis av barnehagebarn ville stå uten barnehageplass.

Heldigvis vant Fremskrittspartiet fram med sitt krav om å reversere disse kuttene, og nå kan foreldrene trekke pusten.

Alf Prøysen har en strofe som handler om at

«Du ska få en dag i mårå som rein og ubrukt står med blanke ark og farjestifter tel,

og da kæin du rette oppatt æille feil ifrå i går (...).»

Fremskrittspartiet har nå gitt regjeringen muligheten til å starte på 2021 med blanke ark. La oss håpe at de ikke gjentar sine feil fra i går og kommer med nye forsøk på å forverre hverdagen for private barnehager.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jorodd Asphjell (A) [13:21:03]: Høyere yrkesfaglig utdanning er viktig for å heve kompetansenivået ytterligere til fagarbeidere i privat og offentlig sektor. Det å gi disse yrkesgruppene nye utviklingsmuligheter og karriereveier er viktige kompetansetiltak for den enkelte fagarbeider, bedrift og organisasjon.

Fagskoletilbudet er utarbeidet i tett kontakt med arbeidslivet, og fagskolene opplever økte søkertall. Arbeiderpartiet trenger ikke å vente lenge for å vite at Norge trenger kompetansen som fagskolene tilbyr, og vi vil levere på opptrappingsplanen Stortinget har vedtatt, med tusen nye fagskoleplasser i 2021.

Hvorfor vil ikke Fremskrittspartiet og representanten Roy Steffensen lenger stå ved stortingsflertallet, som de var en del av?

Roy Steffensen (FrP) [13:21:53]: Fremskrittspartiet var veldig fornøyd med det forliket vi inngikk med Arbeiderpartiet og Senterpartiet om å få en opptrappingsplan for høyere yrkesfaglig utdanning. I vårt alternative

statsbudsjett hadde vi lagt opp til at det skulle komme tusen nye fagskoleplasser. Dessverre registrerte vi før sommeren, i forhandlingene med regjeringen om revidert nasjonalbudsjett, at de ikke ønsket å følge opp Stortingets vedtak, og at de heller ikke fulgte opp Stortingets vedtak nå i høst ved å legge inn det som Stortinget hadde bedt om. Det synes vi er veldig beklagelig, men når vi har sittet i forhandlinger med regjeringspartiene, har vi ikke vunnet fram med vårt krav om tusen ekstra studieplasser til fagskolene. Men vi har ikke gitt oss, og vi håper at vi klarer å komme i mål med det på et senere tidspunkt.

Jorodd Asphjell (A) [13:22:44]: Jeg registrerer da at Fremskrittspartiet ikke står ved det flertallet de var en del av, og at de har prioritert lavere avgifter på alkohol, snus og tobakk osv. framfor å gi fagarbeidere en mulighet til å ta høyere yrkesfaglig utdanning. Er det sånn at Fremskrittspartiet har prioritert det foran det vedtaket som Stortinget fattet, og som Fremskrittspartiet var med på tidligere?

Roy Steffensen (FrP) [13:23:10]: Jeg skjønner at det kan være fristende bare å plukke ut enkeltelementer og framheve det, men da kunne vi like godt sagt at vi har prioritert å sikre at titusenvis av ansatte i barnehage-sektoren beholder jobbene sine. Vi har jobbet for å sikre nettolønnsordningen i maritim sektor, sånn at titusenvis skal få beholde jobbene sine i den sektoren, som også er viktig for fagskolesektoren. Vi har sett på en helhet i forhandlingene, akseptert det som lå der, men vi skulle veldig gjerne sett at det vi hadde forhandlet fram med Arbeiderpartiet og Senterpartiet om studieplasser i fagskolene, lå inne.

Det er som Alf Prøysen sa, at «over regnbuen der er himmelen blå». Vi søker mot de blå når vi forhandler, men akkurat på dette feltet er vi nok mest enig med Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Marit Arnstad (Sp) [13:24:15]: «Du skal få en dag i mårå» – jeg tror nok det var det Fremskrittspartiet følte da de gikk ut av regjering i januar i år. Det brukte de til å inngå forlik om fagskolene og skape forventninger sammen med oss, som de dessverre ikke var i stand til å følge opp. Det er synd.

Men så har også Fremskrittspartiet i løpet av høsten falt inn i folden igjen og blitt det støttepartiet til regjeringen som de egentlig alltid har vært, og inngikk til slutt et budsjettforlik for en rekke områder, bl.a. utdanning. De har bl.a. økt det såkalte ABE-kuttet som rammer norske universiteter og høyskoler sterkt, og som gjør at de får mindre rom til å drive med det viktige arbeidet de gjør innenfor undervisning og forskning.

Foretok en noen som helst vurdering av hva det å øke ABE-kuttet ville bety for det enkelte universitet og høyskole? Hadde en noen dialog med universitetssektoren om dette, eller var det bare en ren salderingspost i budsjettforhandlingene?

Roy Steffensen (FrP) [13:25:16]: Generelt i de årene som har gått siden Fremskrittspartiet kom i regjering, er sektoren blitt vesentlig styrket med midler, vesentlig mer enn det som er blitt kutt og reduksjoner i ABE-reformen. Men så er det sånn at da Fremskrittspartiet var med i forhandlingene, hadde vi alternative forslag til kutt. Vi ønsket f.eks. å kutte på lærerspesialistordningen, og vi ønsket å innføre studieavgift for utenlandske studenter, noe som deler av Senterpartiet har vært veldig opptatt av tidligere. Vi bruker milliardbeløp på å tilby gratis utdanning for utenlandske studenter i Norge. Vi ønsket å ta inn noe penger fra dem ved å innføre en studieavgift. Men det var noe regjeringen ikke ønsket, og vi var nødt til å se på regjeringens forslag til salderinger.

Mona Fagerås (SV) [13:26:17]: Representanten Steffensens partifelle og kollega i komiteen, representanten Søttar, har ved flere anledninger vært i Kabelvåg og gått i demonstrasjonstog for å bevare Nordland kunst- og filmfagskole. Denne skolen er viktig for Lofoten. Det er dessuten god distriktpolitikk å ha gode utdanningstilbud lokalt. Men først og fremst gir Nordland kunst- og filmfagskole en strålende utdanning og tilbyr et unikt kunstfaglig tilbud til filmproduksjon og er et tilbud med internasjonalt renommé.

Jeg vil skryte av Fremskrittspartiet, som tok dette inn i sitt alternative statsbudsjett. Problemet var at heller ikke dette var en stor nok sak for regjeringspartiene i budsjettforhandlingene. Hva mener representanten nå må til for at skolen skal få ta opp studenter til høsten? Er det håp, og hva vil Fremskrittspartiet gjøre i sakens anledning? Slik saken står nå, går skolen en mørk framtid i møte.

Roy Steffensen (FrP) [13:27:20]: Det er korrekt som representanten sier, at vi har lagt det inn i vårt alternative statsbudsjett. Vi har kjempet for Nordland kunst- og filmfagskole både gjennom merknader i fjor, og også ved at vi la det inn i vårt alternative statsbudsjett.

Hvordan veien videre blir nå, er ikke jeg den rette til å svare på. Her må Nordland fylkeskommune gå i dialog med departementet og forskjellige universiteter for å se om det er muligheter for å få på plass en intensjonsavtale, og slik sett kanskje få midler på sikt. Jeg håper de lykkes, for det har vist seg å være en skole som gir et godt studietilbud, og som har skapt enormt engasjement i regionen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:28:18]: Det er alvor ute i norske skoler og barnehager. Det enorme skipper-taket fra i vår har blitt erstattet av et endeløst arbeidspress gjennom hele høsten. Dugnaden er avlyst. Høyre-regjeringa møtte ikke opp.

For å si det med ordene til lærer Johan Falkenberg fra Bergen: «Jeg blir gal.» Han jobber døgnet rundt for at elevene skal få det tilbudet de har krav på.

Jeg får stadig flere alvorlige meldinger om korona-utmattelse fra skoler og barnehager over hele landet. Ansatte melder om høyt arbeidspress, økende sykefravær, mangel på vikarbudsjetter og usikkerhet rundt smittevern. Utgifter til ekstra vask, vikarer, overtid og annet koronarelatert må skolen selv fikse. Budsjettene til skoler og barnehager er sulteforet. Milliardene satt løst for næringslivet, men barnehagene og skolene ble glemt.

Det som bekymrer meg mest, er konsekvensene dette nå får, at koronautmattelsen forsterker de dramatiske trendene i skolen etter syv år med høyre-regjering: en økende lærermangel, rekordmange ukvalifiserte som underviser, og fallende rekruttering og søkning til lærerstudiet, noe Elin Måge, norsklærer fra Bærum, bekrefter med sin tydelige beskjed: Etter nyttår forlater hun læreryrket etter femten år. Den beskjeden er ikke et enkelttilfelle, en ny undersøkelse viser at 53 pst. av landets lærere har søkt eller vurderer å søke en annen jobb de to siste årene. Sykefraværet blant ansatte i barnehagene har økt dramatisk etter sommeren, og mange barnehager har ikke penger til vikarer.

Koronakrisen blir langvarig, og det er behov for å gi allerede slitne ansatte bedre svar på hvordan hverdagen skal være framover til våren. Det er regjeringa som har ansvaret for å gi svar, men de skyver det heller nedover til kommuner og fylker. Regjeringa har laget sitt eget bakvendtland, der vi alle er like tøysete og rare, og der samtlige statsråder synger en sang de ikke kan.

Koronautmattelsen i skoler og barnehager kunne ha blitt løst. Den eneste medisinen er bedre smittevern, mer penger og flere folk. Derfor er jeg glad for at Arbeiderpartiet i sitt budsjett setter av de pengene som trengs til skoler og barnehager. Dette er en tid da vi burde satse ekstra på utdanning, ikke kutte.

Det vakreste med den norske fellesskolen er at alle barn uansett bakgrunn, om en er Jørgen hattemaker eller kong Salomo, får den samme muligheten til å gå på den samme gode offentlige skolen. Og når vi vet at det å møte en kvalifisert lærer er det viktigste for elevenes læring, er det alvorlig at koronautmattelsen legger seg på toppen av flere dramatiske trender, som en økende lærermangel, rekordmange ukvalifiserte og fal-

lende rekruttering. Det får konsekvenser for elevene, spesielt de mest sårbare.

Som VG i høst avslørte: 14 000 elever har mistet spesialundervisningen sin. Det kan vi ikke godta. Det er derfor skole og barnehage er en av de største satsingene i Arbeiderpartiets budsjett. Vi vil ansette, rekruttere og utdanne flere kvalifiserte lærere, som har bedre tid, og i budsjettet for 2021 vil vi gi kommunene rom for å ansette 1 000 flere lærere. Vi vil innføre en lese-, skrive- og regnearanti og opprette innsatsteam for å bygge et sterkere lag rundt elevene i 1.– 4. klasse. Vi lanserer et nytt program for å rekruttere utdannede lærere tilbake i skolen, og vi starter innføringen av gratis SFO for alle førsteklasinger.

Arbeiderpartiet vil ha en aktiv, praktisk og fram-tidsrettet skole, der elever lærer bedre, og der de skal få kvalifiserte lærere uansett hvor i landet de bor.

Vi ser at høyrepartienes budsjett har andre prioriteringer. Det er mer til dem som har mye fra før. Kong Salomo skal bli enda rikere, mens Jørgen hattemaker må leve med et utrygt arbeidsliv og privatisering av velferden. Derfor er jeg glad for at Arbeiderpartiet viser en annen retning. Arbeiderpartiet vil ikke gi mer i skatte-kutt til de rike. Vi vil heller bruke pengene på å få folk i jobb, satse på kompetanse og prioritere skole og barnehage. Det er slutt på pengegavene til dem som har mest fra før; nå er det vanlige arbeidsfolks tur. Derfor prioriterer vi bedre og billigere barnehager, som gjør at en vanlig familie ville fått 2 800 kr mindre i barnehageregning i året.

Nå er det nok av Høyres bakvendtland, det er på tide med en sosialdemokratisk sang alle kan.

Jeg tar med dette opp de forslag som Arbeiderpartiet står bak.

Presidenten: Representanten Torstein Tvedt Solberg har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kent Gudmundsen (H) [13:33:29]: Jeg vil bare bemerke at KS samarbeider med kommunene og regjeringa for å dekke inn alle kostnader knyttet til korona, så det burde ligge på plass. Men er det én ting som er ekstra verdt å merke seg, er det at Arbeiderpartiet styrer flesteparten av de kommunene som representanten trakk fram i sitt innlegg. Så det handler egentlig ganske enkelt om prioritering. Arbeiderpartiet har f.eks. gått til valg på å få på plass en fritidsreform eller innføre hel-dagsskole, men i det alternative statsbudsjettet finner vi ikke en krone til disse formålene. Finansdepartementet har beregnet at Arbeiderpartiets fritidsreform vil koste oss 22 mrd. kr, noe som gjør at man er milevis unna å kunne levere på egen politikk med mindre man har tenkt å øke skattene betydelig mer enn 7 mrd. kr.

Mye tyder derfor på at man egentlig bare har tenkt å gå bort fra egne valgløfter. Kan Arbeiderpartiet i dag bekreftede at deres lovnad om heltidsskole og fritidsreform er skrotet?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:34:29]: Jeg er helt enig med representanten Gudmundsen i at dette handler om prioriteringer. Derfor er jeg veldig stolt av at vårt alternative budsjett gir en tydelig annen retning i skolepolitikken enn det de syv siste årene med Høyre i regjering har gitt oss. Og så synes jeg det er like fascinerende hver gang Høyres folk i Finansdepartementet skal regne på vår politikk. Jeg kan med en gang slå fast at regnestykket Gudmundsen viser til, ikke stemmer, og han sparer mye penger ved bare å få med seg at vi ikke har gått til valg på noen heldagsskole – hvis jeg har forstått regnestykket riktig, så sparer man nesten 21 mrd. kr bare på det. Våre prioriteringer ligger tydelig inne i vårt alternative statsbudsjett. Det handler om å ansette 1 000 flere lærere, starte innføringen av gratis SFO for alle førsteklassinger og satse på bedre og billigere barnehage.

Roy Steffensen (FrP) [13:35:48]: Arbeiderpartiet er med på en merknad på side 74 i innstillingen, der de kritiserer regjeringens forslag til kutt i pensjonstilskudd og skriver at de går imot det foreslåtte kuttet. Men i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett er det ikke lagt inn 215,8 mill. kr for å reversere det kuttet, tvert imot er det foreslått et ytterligere kutt på 147 mill. kr. Jeg lurer på hva Arbeiderpartiet mener – er det det som står i innstillingen, eller er det det som står i alternativt statsbudsjett? Er Arbeiderpartiet for å kutte i de private barnehagene uavhengig av en helhetlig gjennomgang, eller ønsker de en helhetlig gjennomgang og at det de har foreslått i alternativt statsbudsjett, er feil?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:36:41]: Tusen takk for spørsmålet og muligheten til å oppklare dette. Det er mye som har vært diskutert rundt barnehage, og jeg har forstått at noen har villet misforstå det Arbeiderpartiet har stått for. Vi har vært kritiske til regjeringens forslag om pensjonstilskudd. Arbeiderpartiets politikk har vært at vi vil ha en helhetlig gjennomgang av finansieringssystemet. Det vi derimot har gjort i vårt alternative budsjett, er å legge inn et kutt i de kommersielle barnehagene. Det er fordi vi mener, uavhengig av diskusjonen om pensjon og finansieringssystem, at en skal få likt tilskudd ved å gi likt tilbud. Alle de pengene, øre for øre, som vi kutter i de kommersielle, gir vi til de små ideelle private for å styrke overføringene til bemanningsnormen. Så isolert sett er det ikke et kutt for de private.

Mona Fagerås (SV) [13:37:50]: Som representanten sikkert har sett, løfter vi i SV nå SFO opp på et nivå som

fvi har kalt en ny velferdsreform for barn, etter mal av to byer hvor Arbeiderpartiet og SV samarbeider svært godt. Det er fordi vi mener at alle barn fortjener å være med på leken, uavhengig av foreldrenes lommebok.

Er dette ambisjoner Arbeiderpartiet deler nasjonalt? Vil Arbeiderpartiet være med på en reform som både sier noe om innholdet og om at gratisprinsippet skal etterleves, og mener de det er grunn til å få alle med på leken i SFO, etter mal fra Stavanger, som representanten jo kjenner godt, og det vi har i Oslo?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:38:38]: Ja, her tror jeg vi er veldig enige. Det er på høy tid med en kraftig satsing på SFO, og jeg synes det er gøy å se at så mange byer nå, spesielt de som er styrt av Arbeiderpartiet og SV, innfører gratis SFO, og de resultatene det gir. I Stavanger har det vist seg å føre til at en nå får alle med, at de som har stått utenfor SFO-tilbudet, får lov til å ta del i det viktige tilbudet det er, samtidig som en også har klart å satse på kvalitet. Og det tenker jeg er det viktige – at en klarer å gjøre de tingene samtidig.

Derfor er jeg helt enig i at det bør være et stort løft og en stor ambisjon for en ny regjering at en både kan sikre alle et godt tilbud som er gratis, få løftet kvaliteten og ikke minst prioritert kvalifiserte ansatte, noe jeg tror vi står sammen om i et forslag i dag.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [13:39:39]: Retten til å etablere og drive friskoler er nedfelt i FNs menneskerettighetserklæring og er en viktig rettighet for et mindretall i et demokrati. Jeg vil hevde at det er en kvalitet ved et demokrati at et mindretall med statlig støtte skal ha rett til å kunne etablere og drive friskoler basert på enten alternativ pedagogikk eller et definert verdigrunnlag.

Kristelig Folkeparti inngikk et kompromiss med Arbeiderpartiet under den rød-grønne perioden om at dette skulle være en rettighet, selvfølgelig såfremt norsk lov og læreplaner ble fulgt, uavhengig av beliggenheten i landet. Nå ser vi at Arbeiderpartiet tar til orde for å innføre en vetorett for kommuner og fylkesting som skal gi dem rett til å nekte etablering.

Hvordan vil Arbeiderpartiet forsvare den prinsipielle foreldreretten, slik den er nedfelt i menneskerettighetserklæringen, og samtidig gjøre den avhengig av et skiftende flertall i de ulike kommunestyre og fylkesting landet rundt?

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:40:41]: Det var jo Kristelig Folkeparti som i første runde sprang fra friskoleforliket. Det kunne ha stått seg nå også, men en inngikk et forlik med den sittende regjeringen som jeg mener ikke er like bra. Det er det Arbeiderpartiet nå er tydelig på. Vi ønsker oss sånn sett tilbake til det som

var, der en var tydeligere på krav både i loven og om læreplaner.

Jeg mener svakheten ved det forliket Kristelig Folkeparti var med på å inngå med denne regjeringen, er at det ikke finnes noe lokalt handlingsrom. Der er vi i Arbeiderpartiet krystallklare på at en lokalt vet best, kjenner sin skolestruktur best og derfor bør ha muligheten til å bestemme det selv.

Vi vil innføre et strengere og tydeligere regelverk for de private skolene, der vi også sikrer et lokalt handlingsrom over egen skolestruktur.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Kent Gudmundsen (H) [13:41:58]: Selv om vi i dag skal ha en budsjettdebatt, vil jeg starte med å slå fast at for Høyre er ikke dette en talldebatt, men en debatt om hva skolen skal bidra med for den enkelte. For som noen har påpekt så klokt, litt omskrevet: Selv om solen skinner på deg, og skyggen faller på meg, kan skolen gjøre graset grønt for alle.

Det handler om like muligheter for alle. Selv om vi nå står i en krevende tid med koronakrise, der jeg vil berømme alle lærere og dem som jobber i utdanningssektoren, for å strekke seg langt, så skal vi også gjøre det. Vi har gjort det gjennom ekstra ressurser, for det er ikke pengene det skal stå på. Samarbeidet opp mot kommunesektoren er godt. Vi har allerede gitt veldig mange milliarder.

Men det er også viktig å trekke de lange linjene, og siden dette er periodens siste budsjettdebatt, kan det være greit å se nettopp på dem. Selv om budsjettet for 2021 er viktig, er det retning og prioritering over tid som virkelig viser om politikken fungerer, om vi lykkes med å skape en trygg og god oppvekst for alle barn, at vi lykkes med å gi mestringsfølelse og skape læringsglede hos det enkelte barn, at vi bidrar til å gi flere barn mulighet til å bryte ut, skape sosial mobilitet, skape en framtid og fullføre og bestå utdanningen sin.

Selv om «nettene blir lange og kulda setter inn», finner vi på borgerlig side sammen om de store og viktige linjene i politikken og leverer vårt åttende budsjett. Vi viser også denne gangen at vi står sammen for et bedre utdanningsbudsjett. Den enigheten vi har landet på utdanningsfeltet, finner vi ikke på rød-grønn side. Valgåret 2021 er derfor på mange måter et skjebneår for hele utdanningssektoren.

Det er ingen tvil om at mye fortsatt er ugjort, men jeg er stolt over at vi kan slå fast at mye har blitt bedre i norsk skole etter at Høyre kom i regjering. Elevene lærer mer og er mer til stede i timene, flere fullfører skoleløpet, flere barn får en tettere oppfølging i barnehagene, flere får undervisning av en lærer med fordypning, flere velger yrkesfag og får læreplass, flere har fått mulighet til yrkes-

faglig høyere utdanning, mange tusen flere kan studere og med bedre økonomi og boforhold, og vi slår stadig rekorder innenfor forskning og høyere utdanning. Nå får vi faktisk mer tilbake enn vi putter inn i vårt samarbeid med Europa, og da har jeg ikke engang snakket om de enorme ringvirkningene det gir for samfunnet og for næringslivet at vi deltar i og har tilgang til dette enorme forskernetverket.

Budsjettet for 2021 har mange nye satsinger, og vi fortsetter kursen, for det er fortsatt store utfordringer vi må løse. Kravet til fullført utdanning og kompetanse øker stadig i samfunnet. Det er problematisk at mange elever ikke får med seg de grunnleggende ferdighetene som er nødvendig for å klare seg videre i livet. Fortsatt betyr elevenes bakgrunn for mye for sjansen for å lykkes i skolen, og forskjellen mellom kommunene og skolene er urovekkende stor.

Å starte tidlig står helt sentralt. En god barnehage med læring gjennom lek er viktig for Høyre. Gode overganger til barneskolen, et løft for tidlig innsats, det å få på plass begynnerspesialister og god, tilpasset undervisning med dyktige lærere er også viktig og en del av neste års budsjett. Sammen med fagfornyelsen og lærerløftet, som bl.a. startet storsatsingen på videreutdanning, masterlærere, lærerspesialister og mye annet, bidrar vi målrettet til en bedre skole.

Utdanningsløftet 2020, som vi har startet på, bygger opp under våre ambisjoner for Kunnskaps-Norge. Særlig blir satsingen på yrkesutdanningene viktig, noe også NHO og bedriftene selv har pekt på som viktig. Enten man vil bli Jørgen Hattemaker, forskalingsnekker eller ta utdanning som elektriker og jobbe med avionikk på fly, har man en lys framtid når man ser på behovene for dyktige fagarbeidere. Særlig gjennom satsingen på fagskolene, både på antall studieplasser, kvalitetsløft og status, har mulighetene åpnet seg enda mer.

Fagskolene, som den uslipte edelsteinen de er, har et enormt potensial i Utdannings-Norge. Nettopp derfor har det vært viktig for oss å få til balansen mellom flere studieplasser og utviklingsmidler som løfter kvaliteten i hele sektoren. Sånn lykkes vi med å løfte dette utdanningsvalget blant ungdom og voksne. Med studiepoengene gir vi stadig flere mulighet for gode overganger og kombinasjoner som vil kunne gi oss svært spennende fagutdanninger i tiden som kommer. Utdanningsløftet bidrar også til mange tusen flere studieplasser ved universiteter og høyskoler.

Forskningen får også sin vekst i neste års budsjett, og pilene peker oppover for våre resultater. Det handler om å gjøre samfunnet og den enkelte klar for morgendagens utfordringer og muligheter, og vi viser at vi kan.

I sum er det lett å se at utdanning og forskning har stått sentralt for Høyre og de borgerlige partiene, men vi

har større ambisjoner. Valget neste år blir derfor avgjørende for om kursen skal fortsette, eller om vi igjen skal oppleve et rød-grønt hvileskjær innen høyere utdanning og fokus bort fra kunnskap og innhold i skolen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [13:47:12]: Hvis Høyre er så positiv til hattemakerutdanningen, håper jeg regjeringspartiene kan støtte Arbeiderpartiets forslag om nettopp tradisjonshåndverksfagene i dag.

Men noe av det som bekymrer meg, som jeg også sa i innlegget mitt, er at den koronautmattelsen vi ser i skoler og barnehager, forsterker en del av de ganske dramatiske trendene vi har sett i skolen etter åtte år med Høyre i regjering. Vi har nå en økende lærermangel, rekordmange ukvalifiserte som underviser i norske klasserom, og fallende rekruttering og søkning til lærerstudiet. I forrige uke ble det presentert en ny undersøkelse blant Utdanningsforbundets medlemmer, som viser at 53 pst. av landets lærere i løpet av de to siste årene har søkt eller vurdert å søke seg en annen jobb. Lærerne vil altså bort. Er dette en trend Høyre er fornøyd med?

Kent Gudmundsen (H) [13:48:08]: Jeg vil peke på at det har kommet langt flere, flere tusen, lærere i norsk skole med faglig fordypning. Vi har etter- og videreutdannet 40 000 lærere, så det undervises nå mer i norsk skole av lærere med fordypning, godt faglig funderte lærere.

Det er ingen tvil om at vi er nødt til å fortsette jobben med rekruttering. Vi har aktive kampanjer gående i universitets- og høyskolesektoren på det. Blant annet i min egen hjemby, Tromsø, har Universitetet i Tromsø gjort en fabelaktig innsats på det feltet. Vi ser faktisk historisk sett et veldig høyt nivå på antall søkere til lærerutdanningen, og vi har fått på plass penger til en mentorordning og oppfølging av det. I sum mener jeg at vi har mye som peker i riktig retning. Vi er på ingen måte i mål, men jeg føler at balansen mellom de tiltakene vi setter inn, og den situasjonen vi står i, gjør at vi er på rett kurs – og vi har høye ambisjoner på dette feltet.

Roy Steffensen (FrP) [13:49:18]: Det er ingen hemmelighet at jeg er fornøyd med at vi fikk gjennomslag for å reversere kuttforslagene til regjeringspartiene i det som handlet om private barnehager. Jeg skal gjøre dette veldig kort: Jeg leste et intervju med statssekretær Grunde Almeland fra Venstre på barnehage.no 3. desember. Han fikk spørsmålet – enkelt og greit: Mener du fremdeles det vil være riktig å kutte i barnehagers pensjonstilskudd? Svaret var ja.

Er det en oppfatning som Høyre deler – at det er riktig å kutte i pensjonstilskuddet for private barnehager?

Kent Gudmundsen (H) [13:49:57]: Jeg føler at vi har hatt et veldig godt samarbeid med Fremskrittspartiet knyttet til å lage gode rammevilkår for private barnehager. Det mener jeg at vi fortsatt har et godt grunnlag for.

Vi vet at det har vært stilt spørsmål ved hvordan finansieringen av sektoren har vært over tid, og det er klart at skal vi greie å skape en politisk bredde i Stortinget som står seg, sånn at de som driver private barnehager, vil kunne ha en forutsigbarhet for sin virksomhet, uansett hvem som sitter med flertallet, tror jeg det er viktig at vi adresserer noen av de spørsmålene som har vært krevende.

Fra Høyres ståsted er det viktig at når vi nå skal ha en helhetlig gjennomgang av barnehageloven og se på finansiering av barnehagesektoren, skal det være sånn at vi har et godt grunnlag for drift. Det skal være fullt mulig å ha en mangfoldig sektor, og det skal være mulig å ha et overskudd som gjør at man kan satse og investere i framtidens private barnehager.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [13:51:05]: Dagsavisen har i flere oppslag omtalt smilefjeskartleggingen Udir har satt i gang, sist i et omfattende oppslag 21. november. I dag omtaler Dagsavisen, NTB og Utdanningsnytt skjemaet brukt i det nasjonale læringsmiljøprosjektet regjeringen Solberg satte i gang allerede høsten 2013. Gunn Imsen er skoleforsker og kritisk til «systematisk angiveri», og sier at skjemaet i seg selv kan være mobbing.

Jeg lurer på om Høyre setter i gang slike undersøkelser for egen del – eller hvilken nytte har disse skjemaene og kartleggingene for elever og lærere?

Kent Gudmundsen (H) [13:51:46]: For Høyre er det viktig at vi har god kunnskap om både innholdet og situasjonen i barnehagene og i skolen for at vi skal kunne målrette innsatsen og ressursene, noe som gjør at vi får et bedre tilbud til ungene våre gjennom hele oppvekstløpet.

Hvordan man kartlegger, hvordan spørsmålene utformes, og innholdet i dette er først og fremst et faglig spørsmål, ikke et politisk spørsmål. For mitt vedkommende er jeg mer opptatt av prinsippet, at man skal ha kunnskap om barnehagene og om skolene, enn nøyaktig hvordan innretningen på disse spørsmålene og den forskningen skal være. Det mener jeg at forskerne fint kan diskutere seg imellom og påpeke svakheter og styrker ved de ulike metodene. Og så skal jeg lytte til den debatten. Men i motsetning til representanten er jeg langt mer positivt innstilt til å ha denne kunnskapen,

noe jeg registrerer at Senterpartiet har jobbet iherdig imot. De ønsker egentlig å styre denne sektoren uten den kunnskapen i det hele tatt.

Mona Fagerås (SV) [13:52:53]: Vi har en regjering som ikke leverer det de har lovet når det gjelder studentboliger. Forleden år ble bare litt over 40 pst. av studentboligene som regjeringen lovet de skulle bygge, bygd, og i år er ambisjonsnivået senket til det jeg vil kalle et minimum. Dette er rett og slett altfor dårlig. Hvert år står tusenvis av studenter i boligkø etter studiestart, og samtidig som regjeringen øker antall studieplasser, står studentboligbyggingen stille.

SV har i sitt alternative budsjett bevilget penger til 4 000 nye studentboliger neste år. Er regjeringen og Høyre bare ute etter å fø et allerede mettet og altfor dyrt privat boligmarked? Hva har Høyre tenkt å gjøre for å få en helt annen fart på studentboligbyggingen?

Jeg ber om at representanten ikke legger skylden over på noen andre, for dette er vitterlig regjeringens ansvar.

Kent Gudmundsen (H) [13:53:55]: Jeg vil, med respekt å melde, minne om at det var det flertallet vi har i dag, som virkelig satte fart i studentboligbyggingen i Norge. Vi har fått flere tusen studentboliger under de årene vi har prioritert dette på statsbudsjettet. Årsaken til at man har justert tallene som ligger i budsjettet, er først og fremst de innrapporterte ferdige prosjektene som studentskipnadene har greid å få på plass.

Dermed er det et faktum at spørsmål som regulering og annet som man får til ute i kommunene, som for øvrig SV styrer ganske mange av, sammen med Arbeiderpartiet, er litt av proppen i systemet. Jeg vil kanskje anbefale representanten Fagerås i stedet for å ta papirstudentboliger på et statsbudsjett, å få til en prioritering av disse prosjektene ute i Kommune-Norge, så man får regulert, gjort prosjektene klare, så Studentskipnaden kan søke og få realisert penger over statsbudsjettet. Vi er villige til også å justere de tallene hvis behovet øker.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [13:55:21]: Senterpartiet ønsker gode tjenester nær folk i hele landet. En god oppvekst starter for de fleste ungene i barnehagen. Vi mener det må være god barnehagedekning i hele landet, med mulighet til å gå i en barnehage nær seg. Derfor prioriterer vi økt kommuneramme og reversering av kuttet i pensjonstilskuddet til barnehageansatte fra regjeringen i statsbudsjettet.

Senterpartiet ønsker videre en mer praktisk og aktiv skole, med større involvering av elevene og lærerne og mindre byråkratisk overstyring. Ungdoms-

skolen må ha rom til praktiske valgfag og hospitering som gir elevene et godt grunnlag for å velge videre utdanning. I videregående må yrkesfag ha utstyr og læringstid som ruster elevene for arbeidslivet, og studie-spesialiserende må ha valgfag og muligheter som ruster elevene for studier. Lærerne må bli involvert og hørt på, på samme måte som lærerne må ha tid og tillit til å høre og involvere elevene i skolehverdagen.

Testing og kartlegging skal ha en merverdi for elever, lærere og skoleledere samt kommuner og fylkeskommuner, der de folkevalgte sitter med det lovpålagte ansvaret. Stress og press må endres til motivasjon og muligheter. Senterpartiet mener en viktig del av dette er god fysisk og psykisk helse med skolemat og fysisk aktivitet, utformet lokalt – likeverd mellom målformer også. Elevene må få mest mulig like muligheter, fra sitt utgangspunkt.

Barnehage og skole er noe av det viktigste kommunene og fylkeskommunene har ansvar for. Det har gjennom mange år vært et stort sprik mellom krav og forventninger stilt av nasjonale myndigheter og de ressursene som regjeringen stiller til rådighet. Senterpartiet mener regjeringens budsjettforslag for 2021 setter barnehager og skoler i en ytterligere vanskelig situasjon. En sterkt svekket kommuneøkonomi og store merutgifter som følge av koronasituasjonen gir røde tall i barnehage- og skolebudsjettene. Det er oppsiktsvekkende at en regjering som i overskrifter snakker om kvalitet i skolen, ikke tar ansvar for den økonomiske situasjonen, men isteden dytter ansvaret over på de lokale barnehage- og skolemyndighetene. Resultatet blir svekket kvalitet i tilbudet til ungene og vanskeligere arbeidsforhold for de ansatte. I tillegg setter det både barnehage- og nærskolestrukturen under ytterligere press. Med innføring av nye læreplaner kombinert med et krevende smittevern risikerer vi at det hele blir et eneste stort mageplask.

Økt kompetanse og forskning er nøkkelen til den langsiktige omstillingen av Norge. Derfor må muligheten til å lære hele livet inkludere folk i hele landet.

Senterpartiet har i mange år arbeidet for en opptrappingsplan for å øke antall studieplasser i fagskolene i tråd med arbeidslivets behov for høyere yrkesfaglig kompetanse. Som følge av covid-19-pandemien har behovet for omstilling og kompetanseheving i både næringslivet og offentlig sektor økt enda mer. Dette gjelder både behovet for kortere kurs, egne moduler og ordinære fagskoleutdanninger. Våren 2020 fikk Senterpartiet endelig gjennomslag for en opptrapping av fagskoleplasser i forbindelse med behandlingen av kompetansereformen. Regjeringen har imidlertid ikke fulgt opp stortingsvedtaket i sitt forslag til statsbudsjett for 2021. I vårt alternative budsjettforslag foreslår Sen-

terpartiet derfor 1 000 fagskoleplasser mer enn regjeringen for 2021. Videre satser vi på utvikling av skolene og et eget studentombud for fagskolestudentene.

Norges største og viktigste ressurs er utvilsomt befolkningens kompetanse og arbeidskraft. Kompetanseutvikling har stor verdi for den enkelte og er en nødvendighet i et arbeidsliv i endring. Kompetansepåfyll og å tette gapet mellom arbeidstakernes faktiske kompetanse og hva arbeidslivet trenger av kompetanse, trengs. For å tilføre sårt tiltrengt kompetanse foreslår Senterpartiet 2 000 nye studieplasser innen bl.a. medisin, sykepleie og IKT. Kiropraktorutdanning vil også i framtiden gi bedre helsetjenester for folk med rygg- og skjelettplager.

Senterpartiet foreslår et eget tilskudd for å stimulere UH-institusjonene til å utvikle skreddersydde tilbud som kan imøtekomme arbeidslivets behov for kompetanse, den enkeltes kompetanseheving og regionale behov. Vi foreslår også et tilskudd til institusjoner med flere studiesteder. Samlet sett vil vi øke bevilgningen til UH-sektoren med 322 mill. kr. Dette inkluderer en økning i basisfinansieringen.

To offentlige utvalg, ledet av henholdsvis Brandtzæg og Norman, påpeker behovet for utdanning i hele landet. Det understreker Senterpartiets politikk.

Nina Sandberg (A) [14:00:47]: «Jeg kjenner to som er gode venner. Og begge to bor i Norges land.»

Arbeiderpartiet er glad for at Senterpartiet står sammen med oss i kritikken av regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform. Som følge av pandemien og andre store samfunnsutfordringer må Norge gjennom betydelig omstilling framover. Vi i Arbeiderpartiet ser høyere utdanning og forskning som helt nødvendig for å få til den omstillingen. Derfor har vi i vårt budsjett for 2021 valgt å tilbakeføre nærmere halvparten av regjeringens ABE-kutt, altså 97 mill. kr. Vi har sagt at i regjeringssposisjon vil vi stanse ABE-kuttene helt og erstatte ostehøvelen med en tillitsreform. Så jeg leste med interesse Senterpartiets budsjettforslag, men der framsto det ikke så tydelig for meg.

Spørsmålet mitt er derfor: Hvordan følger Senterpartiet opp sin kritikk av ABE-kuttene med faktiske prioriteringer i budsjettet?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:01:48]: Ja, det er et viktig poeng som representanten Sandberg tar opp. ABE-kuttene har uten tvil påført sektoren store økonomiske utfordringer. Det går nå konkret ut over aktiviteten, det er de tilbakemeldingene vi får. Senterpartiet satte seg derfor mål om å prøve å omprioritere midler på den måten at vi klarte å tilbakeføre regjeringens ABE-kutt, og det gjorde vi. Som jeg avsluttet med i innlegget mitt her: Med 322 mill. kr i omprioritering for

høyere utdanning mener vi at vi da tilbakefører ABE-kuttet. Vi ble også egentlig overrasket da regjeringen og Fremskrittspartiet i sitt budsjettforlik innførte enda mer ABE-kutt for inndekning av sine påplussinger. Så dette er en retning vi vil bort fra, og vi håper å jobbe godt med Arbeiderpartiet mot en potensiell ny regjering fra høsten 2021.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [14:02:55]: Når vi har tall som viser at det er store læringsforskjeller mellom skoler og kommuner, er Senterpartiets svar å hemmeligholde og melde oss ut av nasjonale prøver. Når vi får en PISA-undersøkelse eller en TIMSS-undersøkelse som sier noe verdifullt om hvorvidt elevene våre lærer å lese og hvorvidt de lærer å regne, er Senterpartiets svar å melde oss ut av internasjonal forskning som PISA og TIMSS. Når vi vet at en god lærer er det viktigste for at alle elever lærer, er Senterpartiets svar å fjerne krav om at lærere skal fordype seg i matte, norsk og engelsk. Senterpartiets skolepolitikk er altså en litt artig blanding av å senke kravene til at lærerne skal være faglig oppdatert, og så fjerne åpenhet om hvorvidt elevene faktisk lærer å lese og regne – og attpåtil kalle det tillit.

Så mitt spørsmål til Senterpartiet er: Hvis de skal fjerne nasjonale prøver og melde oss ut av internasjonal forskning, hva er svaret deres til en mor eller far som lurert på hvordan det går på skolen der de skal sende barna sine i ti år?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:03:56]: Jeg ser for meg at foreldre når de har elever i skolen, ikke forventer å få svar på hvordan eleven gjør det i skolen, fra nasjonale utdanningspolitikere som kommer fra Høyre. Senterpartiet forventer at det er lærere som har tid og kapasitet til å følge opp elevene tettere og enda mer aktivt, for det er det lærerne vil, heller enn å bruke tid på f.eks. PISA, som er omdiskutert, og som man ikke ser har noen direkte nytteverdi for elever og lærere. Det kan jo være et spørsmål for Høyre: Hva slags direkte nytteverdi er det for elever og lærere? Jeg synes det er fascinerende når Høyre prater om at de er så opptatt av lærerne, for lærerne har jo på ingen måte etterspurt verken kompetansekrav med tilbakevirkende kraft, firerkrav ved opptak til lærerutdanning eller at man skal ha enda tøffere kår for å gjennomføre lærerutdanningen. De ønsker etter- og videreutdanning, sterkere profesjonsfellesskap og tid og tillit til å gjøre den jobben de ønsker å gjøre, nemlig følge opp elevene.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [14:04:57]: Mitt spørsmål til representanten Knutsdatter Strand var: Hva er det man skal si til foreldrene? For man kan ikke vedta at foreldre skal ha tillit til skolen i sitt lokalsamfunn, og man kan heller ikke vedta at foreldre skal ha

tillit til at skolepolitikere eller kommunepolitikere fra Senterpartiet gjør sin jobb som skolemyndighet. Det må faktisk bygges stein for stein. Det å ha åpenhet om hvordan det går i skolen, er nettopp grunnsteinen for å ha tillit over tid.

Så er det slik at Senterpartiet ikke bare skal melde Norge ut av internasjonal forskning og fjerne nasjonale prøver, men de har også tenkt å melde Norge ut av EØS-samarbeidet og dermed også ut av viktige europeiske forskningsprogram som Horizon 2020. Horizon 2020 har ført til at vi har fått et stort forskningsnettverk i Europa som er med på å løfte norsk forskning. I tillegg får vi nå mer tilbake per krone enn vi putter inn. Brexit har vist at det ikke er slik at man bare kan melde seg ut og plutselig få en mye bedre handelsavtale i fanget.

Så mitt siste spørsmål er: Hvorfor er Senterpartiet villig til å ofre forskningssamarbeidet og nettverket som våre forskere får gjennom Horizon 2020?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:06:00]: Det er åpenbart at representanten Tybring-Gjedde ikke hører etter når jeg svarer, for jeg mener at de foresatte kan gå i dialog og prate med lærerne og dem som jobber med skolene lokalt, i stedet for nasjonale skolepolitikere fra Høyre. Det er mitt svar til hva vi skal si til de foresatte, for det er der den dialogen skole-hjem foregår, ikke her i Stortinget.

Senterpartiet er for informasjon om skolen, men vi mener det må til mye sterkere involvering av lærerprofesjonen og ikke minst også gjerne elevmedvirkning der det er rom for det, for å gi et utbytte og en merverdi for dem vi faktisk ønsker å nå her. Læringen er ikke bare tall på papir, slik det virker som om Høyre framstiller det, det handler faktisk om en merverdi, en utvikling. Den er ikke lineær, den varierer fra elev til elev og fra klasserom til klasserom. Det må skolen ha handlingsrom og mulighet til å legge til rette for, og det gjør man ikke gjennom standardiserte kartlegginger og Høyres nasjonale enkelttenkning.

Solveig Schytz (V) [14:07:13]: Senterpartiet foreslår å fjerne lærerspesialistordningen og kutter 229 mill. kr. Da er spørsmålet: Hvordan skal vi få mer rekruttering til læreryrket når de kutter i karrieremulighetene? Når Senterpartiet både er mot nye karriereveier i skolen, mot å stille kompetansekrav til lærere, mot skjerpede karakterkrav for å komme inn på lærerutdanningen, svekker vi statusen til læreryrket, og da legger vi også hinder i veien for sterkere faglig fellesskap i skolene.

Så spørsmålet er: Hvordan skal vi greie å rekruttere flere gode lærere når vi svekker og Senterpartiet fjerner karrieremulighetene på den måten de gjør med lærerspesialistordningen?

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:07:54]: Senterpartiet står støtt i det å kutte lærerspesialistordningen fordi vi mener at det er en omprioritering fra en ordning som er dårlig forankret i profesjonen og hos partene, og som i mye større grad burde gå til midler til etter- og videreutdanning for lærere som de har interesse og utbytte av.

Vi er for karriereveier og for at man skal ha muligheter til å utvikle seg også som en lærer som står i yrket i mange, mange år, men Senterpartiet ser mye mer alvorlig på den voksende lærermangelen som er flere steder i Norge, særlig i Nord-Norge. Den opplever vi ikke at regjeringen tar nok på alvor. Vi ønsker oss en overordnet stortingsmelding om dette fordi vi mener det er en omfattende utfordring, og at man ikke kan klatte på dette stykkevis og delt, men man må se lærerprofesjonen som den store, viktige yrkesgruppen det er, og samle tiltak og muligheter for denne yrkesgruppen i en stortingsmelding.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Mona Fagerås (SV) [14:09:08]: Alle barn skal være med på leken. Barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg og lek og er første skritt på veien til livslang læring og danning. Vi i SV ønsker å styrke kvaliteten i barnehagen og gi alle barn mulighet til å ta del i den. Derfor vil SV redusere maksprisen i barnehagen, heller enn behovsprøving, som både er byråkratisk og stigmatiserende. Vi vil at barnehagen skal være billigst mulig for alle.

Dessverre ser vi at maksprisen har økt under denne regjeringen – siden 2013 har den økt med 17,2 pst. Med denne regjeringen blir det dyrere å sende barna sine i barnehage, og da hjelper det lite med økt barnetrygd hvis den går direkte til å dekke dyrere barnehage.

SV gjennomførte den største velferds- og utdanningsreformen, barnehageløftet, under den rød-grønne regjeringen. Nå er det på tide med en ny velferdsreform for barn, nemlig gratis SFO. Når dagens regjering har penger til å gi milliarder – milliarder – i skattelette til landets rike – For i Erna-land «der kan alt gå an, der er de like tøysete og rare alle mann» – sier heller vi i SV at vi vil bruke de store pengene på de små barna.

I dag går åtte av ti førsteklasinger på SFO. De får være med på leken og læringen i det fellesskapet SFO jo er. Samtidig er det noen barn som står på utsiden av gjerdet og ser inn. Når skolen er over, får ikke disse barna det trygge stedet å være med voksne som gir tilsyn og omsorg. De får ikke være med på tilbudet om lek, kultur- og fritidsaktiviteter.

En tredjedel av dem som ikke sender barna sine på SFO, oppgir at pris er årsaken. Ingen barn bør holdes ute på grunn av foreldrenes lommebok. SFO skal ikke være en kilde til utenforskap og økte forskjeller, men en

viktig del av den inkluderende og utjevnerende fellesskolen.

Derfor løfter vi i SV nå SFO til alle landets førsteklassinger inn i vårt alternative budsjett, og vi går til valg på gratis SFO for alle 1.–4.-klassinger. Med SVs budsjett vil folk flest komme bedre ut av det, og ikke bare de som har nok fra før. Derfor ville en familie med barn i SFO spart over 13 000 kr i året med gratis SFO.

Vi ser at i kommuner der SV er med og styrer, er dette allerede innført, som i Oslo og Stavanger. Resultatene kan ikke overses, ikke engang fra motstanderne våre i regjeringen. I Oslo er deltakelsen på AKS høyest i landet, 94 pst., og alle bydeler har fått høyere deltakelse etter at det har blitt gratis deltids plass. På Tøyen skole gikk deltakelsen opp fra 27 pst. til 100 pst. etter at tilbudet ble gratis.

Men SFO skal ikke bare være gratis, den skal også bli bedre. Flere ansatte og god oppfølging av barna hever kvaliteten på SFO. Barn må få muligheten til å delta på flere aktiviteter gjennom SFO med lek, fysisk aktivitet og ikke minst kultur. Dette må gjøres i samarbeid med idrett, kultur og frivillighet.

At barna våre skal være ferdig med sin «arbeidsdag» når SFO er ferdig, har lenge vært et viktig prinsipp for SV. Derfor må vi inkludere lekser og leksehjelp i en del av SFO-tilbudet, slik at alle barn skal være ferdige med arbeidet sitt når de kommer hjem. Det vil gi bedre tid til familien og en mindre stresset hverdag for barnefamiliene.

SFO er viktig for vennskap, lek og læring. Det er viktig for familier for å få tiden til å gå opp. Men mest av alt er SFO viktig for barna våre – derfor er SFO viktig for SV. Nå skal endelig alle barn få være med på leken.

Jeg tar med det opp forslagene fra SV.

Presidenten: Representanten Mona Fagerås har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kent Gudmundsen (H) [14:14:05]: SV underfinansierer løftene sine stort innenfor utdanning i sitt alternative budsjett. Dersom man summerer alle løftene om heldagsskole, gratis skolemat og SFO, en times fysisk aktivitet for alle elever hver dag, så vil det altså koste 37 mrd. kr i helårseffekt. Dette er ikke noe vi i Høyre har regnet på, det er byråkratene i Finansdepartementet som har kommet fram til tallene.

SV har i sitt forslag lagt inn under 1,2 mrd. kr, og selv med en firedobling av satsene er det bare drøyt 10 pst. av det løftene vil koste. I Høyre vil vi prioritere flere og bedre lærere i skolen og sikre økt kvalitet og tidlig innsats i oppfølging av elevene. Men selv om hovedspørsmålet burde vært hvorfor SV ikke satses på læreren og prioriterer kunnskap og kvalitet i skolen, er det likevel flere enn meg som jeg tror lurere på hvorfor

SV, dersom de faktisk mener dette, ikke prioriterer skolen. Hvordan skal de levere på løftene de gir til velgerne? De legger bare inn en brøkdel av det som er nødvendig.

Mona Fagerås (SV) [14:15:06]: Dette må være noe av den frekkeste beskyldningen jeg har fått i hele mitt liv. Jeg har brukt hele taletiden min på å snakke om SVs alternative budsjett, der vi bruker 1 mrd. kr på å gjøre SFO gratis samtidig som vi ønsker å forbedre innholdet i SFO. Jeg skjønner at Høyre kan bli litt misunnelig på SV, vi bruker over 500 mill. kr mer på utdanningsbudsjettet enn det regjeringen gjør, i tillegg har vi et historisk høyt kommunebudsjett.

Så sier representanten Gudmundsen – det var mye her – at vi ikke satses på lærere. Om et par dager kommer vi i SV sammen med våre samarbeidspartnere i Senterpartiet og Arbeiderpartiet med et representantforslag for å flere lærere i norsk skole. Det er kritisk det dere har levert de siste sju årene. (Presidenten klubber.) I gjennomsnitt går alle norske barn (presidenten klubber igjen) på skolen et helt år (presidenten klubber igjen) uten en kvalifisert (presidenten klubber igjen) lærer, og da blir det (presidenten klubber igjen) litt pussig å...

Presidenten: Taletiden er over for lenge siden! Her må man følge klokken.

Kent Gudmundsen (H) [14:16:22]: Jeg synes det svaret som kommer her, er ganske oppsiktsvekkende. Det er altså Finansdepartementet som på budsjettspørsmål fra Stortinget og fra SVs stortingsgruppe har lagt fram beregninger på de ulike løftene som SV selv har prioritert – gjennom media og gjennom sine utspill – så dette er ikke noe jeg står her og bare finner på. Det er et uomtvistelig faktum at kostnadene beløper seg til 37 mrd. kr. Og når man da ser at man legger inn drøyt 10 pst. av dette beløpet i sitt alternative budsjett, er det klart at spørsmålet melder seg: Hva er det av løfter man ønsker å avlyse, eller er den skatteøkningen på flere titalls milliarder, egentlig en bløff? Snakker vi egentlig om vesentlig flere milliarder som velgerne kan forvente seg å få i skatteøkninger? Dette mener jeg vi burde få avklart. En av disse tingene må kanselleres, fordi det går rett og slett ikke i hop, dette regnestykket.

Mona Fagerås (SV) [14:17:23]: Jeg regner med at Høyre velger å tolke det som de vil. Vi bruker ekstra penger på skolemat, vi bruker ekstra penger på leksehjelp, vi bruker ekstra penger på fysisk aktivitet. At Høyre ikke synes det er nok, som ikke bruker en krone på disse tiltakene, synes jeg bare er pussig, og jeg tenker at da har jeg ikke noe annet og bedre svar enn at dette

satser vi i SV på. Vi ønsker en skole som skal ha tid til lek og fysisk aktivitet, vi ønsker en skole med flere lærere som har tid til hver enkelt elev, og vi ønsker en skole som er mer praktisk og variert, og det er noe helt annet enn det Høyre har vist gjennom syv år i regjering.

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [14:18:21]: Vi hørte nettopp en lang liste fra SV over hva de skal bruke penger på, men de ønsker også gratis barnehage og gratis SFO, og alle ungene skal være med. Ergo, det som SV vil ha, er en utvidet heldagsskole, der staten skal ta ansvaret for ungene fra morgen til kveld. De vil altså frata foreldrene valgfriheten, ved at alle ungene skal være med på dette. Så mitt spørsmål er egentlig ganske kort: Mener SV at foreldrene faktisk ikke er i stand til å velge selv om ungene skal gå i barnehage eller SFO?

Mona Fagerås (SV) [14:18:55]: En av de tingene som uroer meg mest i norsk skole, er at norsk skole reproducerer sosiale forskjeller. Kommer det en familie med små ressurser, kan man være ganske sikker på at barn her heller ikke har de største mulighetene i norsk skole. Dette er det ikke SV som sier, dette er det forskning som viser. Da tenker jeg at det er denne sal og alle stortingsrepresentantenes fordømte plikt hver dag å gå på jobb og jobbe for lik rett til utdanning. Jeg er ganske sikker på det som vi gjør i vår SV-skole, nemlig å ha penger til nok lærere, sånn at hver enkelt elev blir sett og fulgt opp på sitt nivå, en skole som er praktisk og variert, hvor alle får muligheten til å være med og delta, en skole som har tid til lek og fysisk aktivitet, og som til og med hjelper ungene med leksene – for dem som ikke har mulighet til å få den hjelpen hjemme.

Presidenten: Neste replikant er Marit Knutsdatter Strand.

Presidenten vil understreke, før Knutsdatter Strand får ordet, at selv om det blir litt temperatur, bruker man ikke uttrykk av typen «fordømte plikt» o.l. Man må være litt forsiktig med ordbruken, selv om man blir litt varm.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:20:22]: Det er godt å høre at det er rom for å bli varm.

Senterpartiet vil ha en politikk som hegner om familien – råderett over egen hverdag og familiesituasjon – og selv om vi ikke har «børi ved» og «sett opp fugelband» ennå, oppfatter vi at SV vil jobbe for en heldagsskole. Hvorfor er det bedre med en heldagsskole enn en hverdag der elever og deres familier avgjør hva tiden skal gå til?

Mona Fagerås (SV) [14:20:52]: Som jeg var inne på i mitt forrige innlegg, er jeg opptatt av at vi skal gjøre alt vi kan i denne salen for å forhindre sosiale forskjeller.

Da tror jeg vi må ha en innretning på vår nasjonale politikk som gjør at alle elever får like muligheter. Vi vet at skolen reproducerer forskjeller. Det kan vi ikke sitte stille og se på, og da tror jeg det er viktig det vi gjør i løftet vårt, når vi sier at alle barn skal få gratis SFO. Ikke bare skal alle barn være med på leken, i tillegg skal alle barn få være med på de aktivitetene som inngår i heldagsskolen i SFO. Det tror jeg vil være et løft. Det vil være en velferdsreform, og jeg er veldig glad for at det er vi i SV som står i spissen for den nye velferdsreformen for norske barn.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Solveig Schytz (V) [14:22:09]: Barn som mestrer, som mestrer å lese, å regne, å opptre foran en forsamling og å få fyr på et bål, er noe av det sterkeste og viktigste som er. Jeg har sett det, både som mor til tre barn og gjennom engasjement i frivillig arbeid for barn og unge gjennom mange år.

Jeg er utrolig takknemlig for alle lærere, fordi de gjør verdens viktigste jobb. En god skole handler om at alle barn skal få like muligheter til å lære, til å mestre og til å bygge en grunnvoll for sitt eget liv. Alle skal ikke gjøre det samme, men alle elever skal få dyrke sine talenter og interesser.

Da Venstre og Johan Sverdrup innførte folkeskoleloven i 1889, var det radikalt. Det la grunnlaget for en felles skole for alle barn. For Venstre handler det fortsatt om å gi alle barn og unge frihet og like muligheter. Ikke alle barn har en mamma eller pappa som tar imot når de kommer hjem med «sin første løvetann» eller der «saligheta» er «et bessmorfang». For disse barna er barnehagen og skolen enda viktigere. Barnehage og skole er de viktigste fellesskapsinstitusjonene vi har i samfunnet, og Venstre vil at alle barn skal ha mulighet til å gå i barnehagen og i skolefritidsordning.

I 1889 handlet det om at husmannsdatteren skulle få sitte på samme skolebenk som direktørsønnen. I dag handler det om at gutten fra asylmottaket skal få sitte i samme klasserom som professordatteren, det handler om at barna som har ekstra utfordringer skal få ekstra oppfølging i skolen så tidlig som mulig, og det handler om at barn som har mor eller far som av ulike grunner er utenfor arbeidslivet eller sliter med sykdom, også skal få gå i barnehagen, så også disse foreldrene skal få se glansen i øynene til sine barn, som mestrer. Det er dette vi prioriterer, også i dette budsjettet, også denne gangen.

Venstre er veldig glad for dette budsjettet. Vi er glad for å se hva vi har fått til i samarbeid med regjeringen, og i regjering, de sju siste årene. Aldri har det vært flere lærere i norsk skole, aldri har flere lærere fått mer etter- og videreutdanning, og aldri har det vært flere kvalifiserte lærere i norsk skole.

Vi vet at den enkeltfaktoren som betyr aller mest for en god skole, er gode lærere. Vi har vært opptatt av å gi lærerne muligheter til å skape enda større faglig og pedagogisk trygghet i norske klasserom. Dette er noe vi vil se positive virkninger av i norsk skole i lang tid framover.

Gjennom et krevende år i 2020 der mye har vært stengt ned på grunn av covid-19-situasjonen, har det vært viktig for regjeringen å holde mest mulig på det normale i barnehager, i skoler og på høyskoler og universiteter. Jeg vil rette en særskilt takk til ansatte i barnehage, lærere på skolene og dem som arbeider i høyere utdanning. Uten dem ville ikke dette vært mulig. Mange har strukket seg langt i denne situasjonen. Likevel vet vi at for noen barn og unge har ikke oppfølgingen vært god nok, og vi vet at for mange studenter har det vært, og er, svært krevende.

For 2021 er vi opptatt av å videreføre de gode ordningene innenfor barnehage, skole og høyere utdanning. En større satsing på kunnskap i skolen, flere studieplasser, forskning og integrering er avgjørende for at man ikke skal stå varig utenfor arbeidsmarkedet. Vi må få flere i jobb, og da må de ha tilgang til oppdatert kompetanse og utdanning, og flere må få sjansen til å lære norsk.

Jeg er særlig glad for at regjeringen med dette budsjettet viderefører Utdanningsløftet med en bevilgning på flere milliarder. Dette er særlig viktig for dem som er uten arbeid eller permitterte for at de skal kunne ta utdanning, omstille seg og få den kompetansen de trenger. Vår satsing på tusenvis av studieplasser ved universiteter og høyskoler, mer midler til bransjeprogram, økt lærlingtilskudd og nye midler til fagbrev, er helt avgjørende.

Regjeringens bevilgning for at flere permitterte og ledige kan fullføre videregående opplæring, vil føre til at flere står på tryggere grunn i trygg jobb. Samtidig settes det av penger for at avgangselever med hull i vitnemålet får mulighet til å fullføre.

Hele dette budsjettet er en massiv satsing på kunnskap og utdanning, fra de 430 mill. kr til kompetanse og kvalitet i barnehagene og løftene i spesialpedagogikk til regjeringens satsing å sårbare elever i skolen etter virkninger av koronapandemien, og videre til satsingen på lærerspesialistordningen, som vil kunne øke antallet lærerspesialister fra 1 500 til 2 300 fra høsten 2021. Det er satt av ekstra penger til læremidler, utjevning av digitale forskjeller mellom kommunene, inntektsgradert foreldrebetaling til også å gjelde tredje og fjerde trinn ved SFO og gratis SFO for lavinntektsfamilier i utvalgte kommuner.

Denne store satsingen på kompetansepolitikk bygger samfunn, verdier og trygghet for fremtiden. Det får

fram mestringen i norske barns skoledag, hver eneste dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Nina Sandberg (A) [14:27:15]: Venstre framstiller seg selv som et liberalt parti, ikke minst på vegne av lokaldemokratiet. Sterke, selvstyrte regioner var selve hovedbegrunnelsen for den regionreformen Venstre ivret for. Da den reformen ble vedtatt med borgerlig flertall, sa Venstres kommunalpolitiske talsperson og saksordføreren for reformen: «Dette er viktig for de som tror på maktspredning og et levende distrikts-Norge». Regionreformen skulle altså skape «større og mer robuste regioner som kan få flere oppgaver og mer ansvar», sa han.

Videregående opplæring er den klart viktigste og største oppgaven fylkeskommunene har, men for denne oppgaven tiltror altså ikke Venstre fylkeskommunene verken ansvar eller selvstyre. Hvorfor overstyrrer Venstre nasjonalt fylkeskommunenes klare ønske om selv å velge den opptaksmodellen som passer best lokalt?

Solveig Schytz (V) [14:28:19]: Venstre ønsker at elevene skal ha større valgfrihet når det gjelder videregående skole. Det er ikke å overstyre fylkeskommunen, men det er å sette rammer for at elevene skal ha en opptaksordning som gir dem frihet. Fylkeskommunene skal fortsatt kunne fastsette gode ordninger for inntaksordning til videregående skole, men vi mener at det er et nasjonalt ansvar å sikre elevenes rettigheter, slik at de har større frihet i sine valg. Da mener vi det er riktig å lage en nasjonal retningslinje og rammer for det som fylkeskommunene kan lage gode ordninger innenfor.

Roy Steffensen (FrP) [14:29:02]: Jeg skal gjøre dette veldig enkelt. Jeg stilte spørsmål til representanten Gudmundsen om oppslag i barnehage.no 3. desember. Representanten Gudmundsen har et velutviklet talent for å si mange ord på kort tid, men han svarte verken ja eller nei, så jeg spør i stedet representanten Schytz om hun deler oppfatningen til statssekretær Almeland, om at det er riktig å kutte i barnehagers pensjonstilskudd.

Solveig Schytz (V) [14:29:33]: I regjeringens forslag til statsbudsjett var det lagt inn et kutt på 250 mill. kr av det som da var en overregulering av pensjonstilskuddet til de private barnehagene. Det var ut fra et regnestykke og en forståelse av at her så det ut som de private barnehagene hadde fått for mye utbetalt over lang tid. Samtidig var man veldig tydelig på at det ikke skulle gå ut over de selvstendige og små private barnehagene. De skulle skånes, og det skulle inn en overgangsordning som gjorde at det ikke gikk ut over dem.

Så har vi senere fått en avtale med Fremskrittspartiet om statsbudsjettet som gjør at vi ikke har det kuttet, og det er en avtale jeg er glad for.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Marit Arnstad (Sp) [14:30:28]: Ja, Fremskrittspartiet reddet nok Venstre når det gjaldt det private pensjonstilskuddet for de private barnehagene, og godt var det for dem.

Men det er også slik at vi har gjennomført reformer innenfor barnehagesektoren som er sterkt underfinansiert. Det mangler kanskje over en halv milliard for å fullfinansiere den bemanningsnormen som er innført i barnehagene, og det i en tid da barnehageansatte har det utrolig tøft, dekker opp for kollegaer som er syke eller i karantene, gjør en kjempegod jobb. Takken er da fortsatt en betydelig underfinansiering av bemanningsreformen.

Hvilken betydning tror Venstre det vil ha for kvaliteten i barnehagene at en ikke fullfinansierer den reformen vi alle er enige om? Er Venstre også bekymret for at dette kan f.eks. resultere i et konkursras i de små private barnehagene?

Solveig Schytz (V) [14:31:30]: Kompetanse i barnehagene er viktig. Det er også Venstre enig i. Skal vi lykkes med å få dette på plass, må det prioriteres både nasjonalt og lokalt. Det er ikke minst avhengig av at kommunene faktisk prioriterer barnehagene i sine budsjetter. Så må vi også nasjonalt ta innover oss at her er det behov for kompetanse i barnehagene som vi må ta vår del av ansvaret for.

Marit Arnstad (Sp) [14:31:58]: Jeg synes det er litt for enkelt av representanten Schytz å skyve ballen tilbake til kommunene og si at dette skal kommunene finansiere. Det er et samlet storting som har vedtatt at vi skal ha en bemanningsnorm i barnehagene. Da må vi også ta ansvaret for at den blir fullfinansiert.

Det er staten som nå ikke har lagt inn tilstrekkelig med midler i reformen. Det er det som kan komme til å gå ut over kvaliteten i barnehagesektoren. Senterpartiet er også sterkt bekymret for at dette kan føre til at mange små og enkeltstående private barnehager vil ha store vanskeligheter i tida framover, og at vi kan oppleve at de ikke klarer seg. Det vil være et tap for hele barnehagesektoren om de små private ikke skulle klare seg.

Solveig Schytz (V) [14:32:40]: Jeg er helt enig med representanten Arnstad i at det ville være et stort tap for barnehagesektoren hvis små og selvstendige private barnehager ikke klarer seg. Derfor er regjeringen opp-

tatt av at de skal ha gode vilkår, og det må man lykkes med sammen med kommunene hvis det skal virke.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:33:15]: Landets lærere har i år byttet ut klasserom og daglig samvær med elevene med mye og nytt digitalt undervisningsopplegg. Norsk skole fikk over natten den største endringen noen gang i hvordan drive undervisning, kastet i fanget. Likevel var det for mange elever på plass gode opplegg allerede dagen etter stengingen i vår. Jeg vil her fra Stortingets talerstol takke lærerne. Dere kastet dere rundt. Takk for alt dere gjør når dere holder framtiden til landet vårt i deres hender. Og takk for at vi har et samfunn som har så stor tillit til lærerne at de kan oppleve støtte i de valg de må ta hver dag for å sikre at barna våre blir sett og får den kunnskapen de skal ha, selv om mer – for mange – nå fortsatt foregår gjennom digitale løsninger.

Barnehagen skal være et trygt og godt sted for små barn å være – et sted der barna får utvikle seg gjennom lek, samspill og kreativ utfoldelse. Dette har vært krevende å levere på fra barnehageansatte i en pandemi-situasjon. Både kohorter, reduserte åpningstider og mye sykefravær har preget hverdagen. Takk for den jobben dere gjør, og takk for at dere setter omsorgen for våre aller minste i fokus i en tid som dette.

Det aller viktigste for barnehagen er de voksne som jobber der, og for å få kvalitet på barnehagetilbudet trenger vi nok voksne med rett kompetanse. Derfor er vi i Kristelig Folkeparti fornøyd med gjennomslagene på bemanningsnorm og økt pedagogtetthet i barnehagen. Men de private barnehagene trenger også trygge, forutsigbare økonomiske rammer. Derfor jobbes det nå med et nytt tilskuddssystem for private barnehager, som både skal sikre transparens og åpenhet og forutsigbare, gode økonomiske forhold. For Kristelig Folkeparti er mangfold i barnehagesektoren viktig. Vi mener derfor de små barnehagene må tilgodeses spesielt i utforming av tilskuddssystemet.

I overgangen mellom barnehage og skole mener Kristelig Folkeparti det er et åpenbart behov for mer kunnskap om hvordan seksåringer opplever skolestarten. Da skolealderen ble senket fra sju til seks, ble barna våre lovet en hverdag med mer lek som læringsmetode. Overgangen til skolebenken skulle gjøres så god som mulig, med små elevgrupper og gode lærerressurser. «Sola skin på deg, så skuggen fell på meg, men graset» må være «grønt for æille», også for seksåringene. Vi er derfor utålmodige på resultatene fra evalueringen av seksårsreformen og ser fram til å la disse også være veiledende for framtidig utdanningspolitikk.

En lærer må ha tid til å se og støtte hver enkelt elev. Høyere lærertetthet gir mer tid til hver elev og bedre

mulighet til å tilpasse opplæringen. Derfor har Kristelig Folkeparti konsekvent prioritert flere lærere gjennom flere år, og jeg er glad for gjennomslaget om en nasjonal lærernorm på skolenivå. «Jeg er en gammel teddybjørn så snill som bare det», men med lærernormen måtte jeg brumme litt «for å få det te»! (Munterhet i salen.) Med en historisk satsing på en lovfestet lærernorm sikrer denne regjeringen nå at alle elever får lik tilgang til skolens viktigste ressurs, nemlig læreren, og da kan en gammel teddybjørn bare le fornøyd av hva han har fått til – ja, faktisk har vi økt med 4 400 nye lærerårsverk siden 2013. Historisk sett er ikke dette bare en storsatsing. Ja, det har vært veldig viktig under pandemien, men vi må følge dette nøye videre, vi må øke rekrutteringen, og vi må få ned antallet ukvalifiserte lærere ytterligere.

Yrkesfaglig utdanning handler om å koble sammen teori og praksis på en måte som forbereder eleven på det yrket en har valgt. Men vi har også troen på et større fokus på sosiale ferdigheter i yrkesutdanningen. Arbeidsmarkedet en skal ut i, har gått fra å være rene instruksjonsoppgaver til prosjekter. Da trengs også gode kommunikasjonsevner, sosiale evner og evner til å løse problemer og utfordringer.

Vi har i dette budsjettet økt kapitaltilskuddet til friskolene og sørget for en enighet om en mer rettferdig godtgjørelse for spesialundervisning i disse skolene. Det kan ikke være slik at dekningsgraden på spesialundervisning etter vedtak fra den enkelte kommune skal være både vilkårlig og ofte underfinansiert. I år har vi et budsjett som tar på alvor friskolenes viktige supplement til den offentlige skolen.

Men mest av alt handler dette budsjettet om et land i krise og vårt ansvar for å ta oss trygt gjennom denne. Det mener jeg dette budsjettet leverer på.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Jorodd Asphjell (A) [14:38:25]: Da Kristelig Folkeparti ikke var en del av høyreregjeringen, inngikk man en avtale med opposisjonen om å innføre en time fysisk aktivitet i skolen for alle. Når en nå er en del av regjeringen, har en gått bort fra denne avtalen og prioritert lavere avgifter på snus, tobakk, alkohol og sukkerholdige varer.

Ja, «har de loff med sirup på, blir lærer'n veldig gla',

og skriver i anmerkningsboka pluss og meget bra!

For i bakvendtland, der kan alt gå an.»

Forstår representanten Grøvan at Nasjonalforeningen for folkehelsen, Norges idrettsforbund, Kreftforeningen og alle organisasjoner som er opptatt av fysisk

aktivitet, folkehelse og god læring, er skuffet over Kristelig Folkepartis helomvending i denne saken?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:39:12]: For Kristelig Folkeparti – og jeg vil også si for regjeringspartiene – er det viktig at vi tilrettelegger for mer fysisk aktivitet, og vi vet at det gjøres veldig mye bra. Vi har flere kommuner og skoler som har gjort gode utprøvinger, som har gitt flere elever muligheten til å være mer aktive i løpet av en forholdsvis teoritung skoledag. Det ønsker vi å stimulere videre til. Derfor lages det nå veiledningshefter, metodehefter, som skal gi hjelp til skolen og til den enkelte lærer for å få dette til.

Det vi mener er viktig i denne sammenhengen, er måten dette innføres på. Vi tror ikke på en lovfesting av dette, men vi tror på læreren, vi tror på lærerens metodefrihet. Vi tror på at legger man godt til rette for dette, vil en også kunne få til gode resultater, men la læreren også få lov til å bruke sin metodiske frihet til å kunne gjøre dette på sin måte, noe også Utdanningsforbundet støtter godt opp om.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [14:40:24]: Siden opposisjonspartiene var interessert i hverandres tanker i dag, tenkte jeg det var innafor at jeg også kunne dele min interesse for Kristelig Folkeparti sine tanker. Høyre og Kristelig Folkeparti har begge vært for flere lærere, og sammen har vi fått over 4 000 flere kvalifiserte lærere. Men så var vi uenige om lærernorm, og der kom vi fram til et kompromiss om at vi beholder storsatsingen på videreutdanning, vi beholder kompetansekravene, men så innfører vi en lærernorm som en del av et stort lærerløft.

Vi er ikke helt i mål. Det er fortsatt mange ukvalifiserte lærere i skolen, det er fortsatt lærere som ikke har fordypning, og det er også fortsatt forskjell mellom kommuner i andelen f.eks. ukvalifiserte lærere. Så jeg vil egentlig spørre Kristelig Folkeparti: Hva mener Kristelig Folkeparti vi bør gjøre framover for fortsatt å sikre et stort lærerløft?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:41:13]: Jeg tror dette er et av de viktige spørsmålene framover med tanke på å utvikle en god skole. Dyktige, kvalifiserte lærere er noe av den beste og største og viktigste ressursen vi har å sette inn for å gi elevene det de har krav på, og det vi skal gi dem.

Jeg tror det er flere tiltak her som absolutt kan være viktige å se på. Noen av dem er vi allerede i gang med. Det ene er dette med desentralisert utdanning. Vi har sett at det rekrutterer en annen masse av mennesker enn det de vanlige høyskolene og universitetene gjør, fordi folk er mer bofaste, og de kan gjerne ta utdanning kombinert med jobb. Stipend til folk som ønsker å bli

lærere, tror jeg er en annen viktig faktor. Vi har også gode ordninger for å redusere gjeld, gjennom Statens Lånekasse. Et tiltak er å utvikle mer av det, men jeg tror kanskje først og fremst desentralisert utdanning er et av de viktigste tiltakene.

Roy Steffensen (FrP) [14:42:21]: Jeg vil fortsette den føljetongen jeg har hatt med både Høyre og Venstre og vise til intervjuet i barnehage.no den 3. desember, hvor statssekretær Almeland sier at det fremdeles vil være riktig å kutte i barnehagers pensjonstilskudd. Ut fra Høyres svar forsto jeg at de er glad for en helhetlig gjennomgang, og Venstre er glad for at Fremskrittspartiet fikk gjennomslag i forhandlingene. Så da lurer jeg på: Er det Kristelig Folkeparti som har vært pådriveren for disse kuttene, eller er Kristelig Folkeparti også glad for at Fremskrittspartiet fikk gjennomslag?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:42:58]: Rett før jul er vi vel alle veldig glade, som regel. Jeg må si at jeg tror Almeland for så vidt har rett i det han uttalte på det tidspunktet representanten henviser til. Det er en del barnehager som får mer i pensjonstilskudd enn de har krav på. Samtidig vet vi at pensjonstilskudd er en del av den helhetlige finansieringen. Vi er opptatt av at når vi nå skal se på den helhetlige finansieringen, kan vi ikke ta ut ett og ett ledd, for vi tror det gir et feil bilde. Vi har nok sett på de reaksjonene som vi har fått, at den reverseringen som kom gjennom forliket med Fremskrittspartiet, var et riktig resultat av de forhandlingene vi hadde på akkurat dette området. Det kan være med på å gi en større forutsigbarhet, og samtidig gir det barnehagene en mulighet til å drive uten å måtte nedbemanne i en tid hvor de skal sikre barna på en god måte – ikke minst i preget av koronatid.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:44:10]: Som representanten Asphjell var innom, var Kristelig Folkeparti i desember 2017 med og dannet flertall i Stortinget, med bl.a. Senterpartiet, for én time fysisk aktivitet i skolen. Det var en seier for fysisk og psykisk helse. Nå parkerer regjeringen, som Kristelig Folkeparti er en del av, dette vedtaket og sier rett ut at det blir omkamp. Da vi inngikk det vedtaket, skulle det ikke gå på metodefriheten, og jeg skjønner ikke hvorfor det skulle gjøre det nå. Så jeg lurer rett og slett på: Hvorfor vil Kristelig Folkeparti at elevenes helse må ut på en ny politisk rundtur, som «hometitten, hompetatten, hompetutten teia»?

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [14:44:56]: Dette bør ikke være en diskusjon om hvorvidt det er positivt med mer fysisk aktivitet for barn og unge. Dette er en diskusjon som handler om hvordan man gjør dette. Vi vet at

skolen i dag har mange gode, kreative forsøk og framstøt, både fra kommuner og fra enkeltskoler som får dette til i praksis. Det lages nå et veiledningshefte med masse gode forslag og ideer til hvordan dette skal la seg gjennomføre. Men vi tror at dette gjøres best ved at den enkelte skole finner ut måten å gjøre det på, uten at det skal være gjennom et lovpålegg fra sentralt hold.

Så vår holdning til dette er ja til mer fysisk aktivitet, men vi lar den enkelte skole få muligheten til å finne måten å gjøre dette på selv, uten at det skal komme som et pålegg. Det trodde vi også var god senterpartipolitikk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Guri Melby [14:46:15]: En god utdanning er nøkkelen for å lykkes. Dersom folk får utnyttet sine evner og ferdigheter på en god måte, får de både frihet og mulighet til å realisere sine ønsker og ambisjoner. Å fullføre skolen er også noe av det viktigste for barns mulighet til å skape seg et bedre og friere liv uavhengig av bakgrunn. Det er derfor avgjørende å sørge for at de møter en barnehage og skole av høy kvalitet.

Vi vet ikke hvilke utfordringer de som vokser opp i dag, skal være nødt til å løse i framtiden, men vi vet at uansett hva spørsmålet er, er svaret mer kunnskap.

For det er en usikker tid vi lever i – en tid som er svært krevende for mange. Jeg er virkelig stolt over at lærere og ansatte i skoler og barnehager gjør sitt ytterste for å sikre våre barn og unge en så normal utdanning som mulig i en veldig unormal tid. Verden settes kanskje på vent, men det gjør heldigvis ikke barns oppvekst.

En god skole er det viktigste vi som samfunn gir ungene våre for å sikre at alle får like muligheter, uavhengig av bakgrunn. Spesielt viktig er det for de mest sårbare, som vi må sikre at får den hjelpen de trenger og har krav på. Derfor er jeg glad for at vi i budsjettet viderefører et viktig tiltak rettet mot sårbare barn som har tapt undervisning å ta igjen.

Den økonomiske krisen som følger av koronapandemien, har ført til høy arbeidsledighet og mange permitteringer. De som fra før mangler utdanning, rammes ekstra hardt. Som en del av rekordsatsingen Utdanningsløftet 2020 ble det i vår bevilget nær 850 mill. kr for å la flere fullføre videregående opplæring og gi flere læreplass. Regjeringen fortsetter denne satsingen i 2021-budsjettet med bl.a. 150 mill. kr for at avgangselever som går ut med hull i vitnemålet, skal få mulighet til å fullføre, 150 mill. kr som legger til rette for et utvidet tilbud i skolen for elever som ikke får læreplass – «fagbrev som elev». I tillegg foreslår regjeringen å videreføre den ekstraordinære økningen av lærlingtilskuddet i høst til våren 2021.

Dette er satsinger som ikke bare er viktige i situasjonen vi står i nå, men også i tiden framover. Utdanningsløftet vil også bidra til å nå regjeringens mål om at ni av ti elever skal fullføre videregående opplæring i 2030. Det er også et viktig bidrag for å sikre at vi får flere fagarbeidere i framtiden, sånn at ikke alle høye ambisjoner om flotte julegaver ender i spekefjøl, slik det gjorde for lille Jensemenn.

Alle barn skal kunne delta i fellesskapet, uavhengig av hvilken bakgrunn de har. Derfor viderefører vi ordningen med gratis kjernetid for barn i alderen to–fem år fra familier med lav inntekt. Regjeringen foreslår også å bevilge 8,3 mill. kr i helårseffekt for å dekke heltidsplass for ett-, to- og treåringer i asylmottak – et lite, men kjempeviktig tiltak og et ledd i arbeidet med å gi rett til barnehageplass for barn i mottak.

Videre vil vi utvide den eksisterende nasjonale ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling til tredje og fjerde trinn fra høsten 2021 og bevilge 15,2 mill. kr til gratis SFO for lavinntektsfamilier i utvalgte kommuner.

Vi må utjevne kvalitetsforskjellene i skolen og legge til rette for at hver enkelt elev ses og løftes. Derfor er jeg også glad for at regjeringen fortsatt har en solid satsing på barnehage ved å bevilge 430 mill. kr til tiltak for å fremme kvalitet og kompetanse i barnehagene. Samtidig foreslår vi å styrke kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis fra 25 mill. kr til 50 mill. kr i både barnehage og skole.

Denne regjeringens omfattende satsing på kvalifisering av og videreutdanning for lærere og skoleledere fortsetter også i dette budsjettet. Vi har tredoblet antallet lærere som får tilbud om videreutdanning, sammenlignet med de rød-grønne. Siden 2014 har vi gitt rundt 40 000 lærere tilbud om videreutdanning. I fjor fikk mer enn fem ganger så mange lærere tilbud om videreutdanning i norsk, matematikk og engelsk som i 2013.

Med vårt høye tempo har vi ambisjoner om også å gi 40 000 lærere tilbud om videreutdanning i disse fagene før 2025. Det er mer enn 31 000 flere enn ambisjonsnivået forrige regjering la seg på i 2013. Denne opptrappingen må fortsette, og det vil regjeringen prioritere også framover. Det vil gi oss enda mer kompetente og inspirerte lærere og gjøre skolehverdagen bedre og læringsutbyttet større for elevene.

Vi er nødt til å holde på de gode lærerne i skolen. Da må klasserommet være et utviklende og interessant arbeidssted gjennom hele karrieren. Derfor har vi åpnet for å gi lærerne flere karriereveier og mulighet til å spesialisere seg. Jeg slutter aldri å undre meg over hvorfor opposisjonen er imot ordningen med lærerspesialister, som både styrker sentrale fag, og som gir lærere karriereveier og utviklingsmuligheter.

Håndteringen av pandemien krever mye av oss. Samtidig må vi også evne å levere politikk som kan ta oss styrket videre. Selv om situasjonen nå har gjort det vanskelig for mange, er jobben som gjøres i barnehager og skoler rundt omkring i hele landet, viktigere enn noen gang tidligere. Utdanningspolitikk handler om å se enkeltmennesker og sørge for at alle har frihet til å ta utdanning og delta i samfunnet, uavhengig av hvem foreldrene er, hva de tjener, eller hvor de kommer fra.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Torstein Tvedt Solberg (A) [14:51:32]: Jeg bekymrer meg, som tidligere i dag, for konsekvensene koronautmattelsen får for skolen, og at den forsterker noen av de dramatiske trendene vi har sett etter syv år med høyreregjering, med en økende lærermangel, rekordmange ukvalifiserte som underviser i norske klasserom, og fallende rekruttering og søkning til lærerstudiet, som jeg tidligere også har spurt om.

En ny undersøkelse i forrige uke viser at 53 pst. av landets lærere har søkt eller vurderer å søke en annen jobb de siste to årene. Lærerne søker seg altså bort fra den norske skolen. Er dette en trend statsråden er fornøyd med?

Statsråd Guri Melby [14:52:15]: Jeg tror jeg skal bruke svaret mitt til å rette opp faktafeil i representantens innlegg. For det første er det ikke sånn at lærerutdanningen er mindre attraktiv enn noensinne. Det er veldig mange flere som nå søker seg til lærerutdanningen enn da Solbergs parti satt i regjering. Det er historisk positive tall både når det gjelder antall søkere, og når det gjelder antallet som ikke minst gjennomfører lærerutdanningen. Det siste er kanskje det aller viktigste. Så selv om det var en svak nedgang i 2020, som jeg tror det er verdt at vi ser nøye på for å unngå at gjentar seg, har det likevel vært en veldig positiv utvikling de siste årene.

Når det snakkes om antall ukvalifiserte, er det også verdt å merke seg at ja, vi har fortsatt for mange ukvalifiserte lærere, men vi har gitt 40 000 lærere videreutdanning, og det er også flere kvalifiserte lærere i norske klasserom enn noensinne. Så jeg tror det er viktig å nyansere bildet litt.

Er det én ting jeg er sikker på, er det at den svartmalingen som jeg synes Arbeiderpartiet nå gjør av det som foregår i skolen, ikke bidrar til at en eneste ekstra søker seg til å bli lærer.

Torstein Tvedt Solberg (A) [14:53:15]: Dette var jo en helt enestående bortforklaring fra ansvarlig statsråd av viktige, alvorlige trender. At statsråden på en sånn måte bare avfeier at søkningen til lærerutdanningen

går ned og ikke tar det på et større alvor, synes jeg er overraskende. I tillegg vet vi at behovet går opp. Det er derfor lærermangelen nå øker.

Statsråden svarte ikke på mitt spørsmål. Det er helt klart at lærerne søker seg vekk fra den skolen som hun styrer. Det bør en anerkjenne og gjøre noe med – det er en trend hun har ansvaret for.

Men jeg vil også stille et annet spørsmål. Jeg ser at Melby i media har åpnet for å senke lærekravene i skolen nå i vår: Blir det unntakstilstand langt utover våren, kan en åpne for å senke lærekravene i skolen. En kan jo slå fast at det blir en viss unntakstilstand i vår på grunn av korona uansett. Derfor er spørsmålet: Hvordan definerer statsråden «langt utover våren»? Planleggingsdagen for lærerne er nå i januar. Kan statsråden gi noe tydeligere signal om hva hun mener?

Statsråd Guri Melby [14:54:21]: Det å svare med fakta vil jeg si er noe langt annet enn en bortforklaring. Jeg tror det er viktig å nyansere bildet av hva som skjer i norsk skole.

Det at vi har gjort veldig mye som er riktig de siste årene, f.eks. satset massivt på videreutdanning av lærere, betyr ikke at alle problemer er løst. Men det betyr at vi må fortsette i det samme sporet som vi har gjort i veldig mange år. Jeg tror den eneste måten vi kan sikre at vi har mange nok og gode nok lærere over hele landet på, er at vi sørger for å gjøre lærerutdanningen attraktiv, det at vi sørger for at vi har tilbud om videreutdanning, det at vi har muligheter for karriereveier, og ikke minst at vi viser både lærerstanden og alle andre som jobber i skole og barnehage, den tilliten de fortjener, og gir dem frihet til å utøve yrket på sine premisser.

Så er det ingen tvil om at det har vært en utrolig tøff og krevende høst – det tror jeg ingen skal legge skjul på. Jeg skulle virkelig ønske at jeg kunne ha gitt alle svarene her og nå på hvordan våren blir, og dermed la alle få muligheten til å planlegge: Hvordan blir det med eksamen? Greier vi å fullføre alle kompetansemål i læreplanen over hele landet? Alt dette skulle jeg veldig gjerne gitt svar på. Jeg kan dessverre ikke svare på (presidenten klubber) hvordan koronapandemien utvikler seg i løpet av 2021, men vi skal støtte norske lærere så godt vi kan. (Presidenten klubber igjen.)

Presidenten: Då er iallfall tida ute for det svaret!

Roy Steffensen (FrP) [14:55:51]: Fremskrittspartiet er veldig opptatt av utstyr på yrkesfag på videregående. I fjor fikk vi på plass at det skulle testes ut modeller med gaveforsterkningsordning. I år er det blitt bevilget nye 15 mill. kr i budsjettforliket mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene, og flertallet peker i merknader på muligheten for å se på f.eks. utstyrstrailer, som kan

være det at en region eier en utstyrscontainer som kan spres ut over flere skoler, sånn at flere skoler kan nyte godt av det utstyret. Jeg lurer på hvordan statsråden har tenkt å følge opp det i månedene som kommer.

Statsråd Guri Melby [14:56:32]: Dette er en av de endringene som skjedde i budsjettforhandlingene, som jeg var veldig glad for, det må jeg bare si. Det er ingen tvil om at det er mange videregående skoler som har stort behov for utstyr. Jeg har vært og besøkt noen av dem som virkelig har satset på utstyr, og det betyr kjempemye både for elevens motivasjon, for at de lærer, og vi har også sett at veldig mange har hatt positive tall når det gjelder frafall.

Vi har vært opptatt av å greie å bruke den ordningen på en god måte, for det er klart at selv om vi nå har plussset på med flere millioner i budsjettforliket med Fremskrittspartiet, er det fortsatt ganske mye større summer som skal til for å ruste opp videregående skole. Her er det viktig at vi greier å utforme ordningene på en sånn måte at også fylkeskommunene tar et krafttak og løfter sin innsats. Så jeg ønsker at vi skal finne gode ordninger som gjør at fylkeskommunene bidrar, kanskje at næringslivet bidrar, og så kan staten bidra. De ordningene vil jeg gjerne samarbeide med Stortinget for å finne.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:57:33]: I dag omtaler Dagsavisen, NTB og Utdanningsnytt skjemaer brukt i det nasjonale læringsmiljøprosjektet som ble satt i gang av regjeringen Solberg i 2013. Læringsmiljøprosjektet blir avdekt som enda en nasjonal motivert kartlegging med etikk og metode på tynn is. Dagsavisen har også i flere oppslag omtalt smilefjeskartleggingen som Utdanningsdirektoratet har satt i gang, sist i et omfattende oppslag 21. november.

Representanter fra Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV i utdanningskomiteen sendte 26. november statsråden et konkret brev for å få klarhet i saken, rett og slett for å få fram informasjon. Jeg lurer på når det kommer svar, og hva statsrådens kommentarer til de påstandene som kommer fram i Dagsavisen 21. november om mangelfull informasjon til Stortinget og forholdene rundt smilefjeskartleggingen, er.

Statsråd Guri Melby [14:58:32]: Jeg registrerer at vi har mottatt et brev, og det skal få et grundig svar. Det var et brev med mange spørsmål, så vi må bruke litt tid på å gi gode svar på de spørsmålene, men det skal alle representantene som har signert på det brevet, få.

Når det gjelder hva Stortinget har blitt informert om og ikke, er det ting her som handler om tiden før jeg ble statsråd, og derfor ønsker jeg å være forsiktig med å uttale meg om det. Men jeg håper at svaret på det brevet vil bidra til å belyse det.

Jeg synes det er interessant at vi får en debatt om de metodene som er brukt for å finne ut av hvordan barn har det i skolen. Jeg tror det er veldig bra at det er en faglig debatt om hva som er de beste metodene for å finne ut av hvordan barn opplever sin egen skolehverdag. Det tror jeg er kjempesunt. Jeg tror ikke det er noen som påstår at de har funnet akkurat måten å gjøre det på ennå. Derfor har vi også sagt at vi trenger mer kunnskap før vi kan rulle ut dette bredt. Men det at vi faktisk jobber med å finne ut av hvordan vi kan vite hvordan barn har det, er jeg veldig glad for at vi gjør.

Mona Fagerås (SV) [14:59:45]: I går kunne vi lese utdrag fra en rapport om at svært mange lærere er utslitt og ikke er i stand til å jobbe. Selv om dette er svært nedslående, er det ikke noe overraskende – dessverre. Både lærere og barnehagelærere har stått på og vist en enorm omstillingsevne på kort tid. I likhet med representanten Torstein Tvedt Solberg er jeg bekymret for følgene dette får, både for å beholde lærere og barnehagelærere og for framtidig rekruttering.

I barnehagene ble det i vår innført en mulighet for kortere åpningstid, som gir muligheten til å bemanne opp for å møte de utfordringene som man har stått i under pandemien. Vanligvis har ikke barnehagene krav om bemanningsnorm hele åpningstiden, men er det ikke en idé å sørge for at bemanningsnormen i barnehagene skal gjelde de timene barnehagen er åpen, også i framtiden?

Statsråd Guri Melby [15:00:46]: Jeg forstår veldig godt at det er mange ansatte, både barnehagelærere, lærere og andre ansatte, som er slitne nå, som har hatt en tøff høst, og som jeg også tror blir ekstra slitne fordi man vet at dette heller ikke er noe som går over med en gang.

Vi gjør det vi kan nasjonalt for å støtte den jobben de gjør. Vi har bevilget over 30 mrd. kr ekstra til kommunesektoren. Jeg må si at jeg blir ganske bekymret når vi ser at veldig få av de pengene har kommet ut i skolene, når veldig få rektorer opplever at de har fått økte vikarbudsjetter. Da blir jeg bekymret, for jeg mener det er viktig å prioritere.

Når det gjelder barnehagene, er det sånn at dersom vi er på rødt nivå, og dersom vi har veldig høy smitte, fins det muligheter for å redusere tilbudet. Jeg ser også at mange barnehager går i dialog med foreldrene for å finne muligheter for å kutte litt ned på tilbudet – det har jeg selv opplevd – for å ha en mulighet til å øke bemanningen og drive bedre smittevern.

Det er viktig å huske på at bemanningsnormen som Stortinget har vedtatt, er en minstenorm. Det er mulig å ha høyere bemanning enn det, og det er viktig at alle barnehageeiere tar ansvar for å sikre en forsvarlig bemanning i alle landets barnehager.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Statsråd Henrik Asheim [15:02:15]: Budsjettet vi diskuterer i dag, bidrar til å ta Norge ut av krisen på kort sikt, men samtidig er det svaret på de langsiktige utfordringene vi står overfor.

Allerede før koronakrisen traff oss i mars, visste vi at teknologisk utvikling, digitalisering og det grønne skiftet vil føre til at enkelte jobber forsvinner, nye kommer til, og at arbeidsoppgaver endrer seg. Det stiller ikke bare økte krav til formell kompetanse, det stiller også krav til ny kompetanse for dem som allerede har en utdanning i bunn.

Derfor er videreføringen av Utdanningsløftet en av de store prioriteringene. Vi utvider kapasiteten ved fagskolene, høyskolene og universitetene, vi girer opp arbeidet med fleksible og desentraliserte tilbud, og vi sørger for skreddersydde opplegg til ledige og til permitterte. Det ble satt av 1,6 mrd. kr i 2020 til dette, og i 2021 foreslår vi å øke til 2,5 mrd. kr.

Det betyr at både enkeltmennesker og bollete pinnsvin over hele landet får muligheten til å fullføre videregående, at flere kan ta fagbrev ved siden av jobb, og at enda flere nye studenter kan starte på en utdanning til høsten. I tillegg har vi gjort unntak i dagpenge-regelverket, slik at ledige og permitterte enklere kan bruke tiden sin godt til å oppdatere kunnskapen sin og være enda bedre rustet når jobbene kommer tilbake.

Ved universiteter og høyskoler vil det til høsten kunne tas opp 5 000 nye studenter. Studieplassene er målrettet inn mot områder der vi vet at samfunnet har stort behov for kompetanse i årene fremover. Det betyr at det blir flere sykepleiere, flere leger, flere lærere og flere innenfor de matematiske og naturvitenskapelige utdanningene.

I penger betyr det en realvekst i rammebevilgningene til universitetene og høyskolene på 1,4 pst. Siden 2013 har universiteter og høyskoler hatt en realvekst på hele 20,2 pst. Det vil si at de til sammen så langt har fått nesten 7 mrd. kr mer under denne regjeringen.

For fagskolesektoren viderefører og trapper vi opp, med 1 600 studieplasser, og i tillegg kommer det 500 studieplasser til Industrifagskolen. For utdanning skal bli tilgjengelig for flere, både for Jørgen Hattemaker og for Kong Salomo.

Litt enkelt sagt: Det å gi ditt «syskenbån på Gjøvik», som vi jo alle har, med boliglån og jobb i Distrikts-Norge muligheten til å ta utdanning på sine premisser er en prioritet for denne regjeringen. Derfor mer enn dobler vi satsingen på fleksible og desentraliserte utdanningstilbud.

Året vi legger bak oss, har vært en påminnelse om hvor avgjørende forskning og internasjonalt samarbeid

er. Utfordringer som koronakrisen og klimakrisen kjenner ingen landegrenser, da kan heller ikke løsningene gjøre det.

Jeg vil trekke frem tre ting:

- Vi foreslår 40,9 mrd. kr til forskning og utvikling. Det innebærer at forskningsbudsjettet har hatt en vekst på over 50 pst. siden de nåværende flertalls-partiene tok over.
- Regjeringen sier ja til å delta i verdens største forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont Europa. Muligheten til det kan vi takke EØS-avtalen for. Det gir Norge tilgang på penger, kloke hoder, samarbeidspartnere og viktig infrastruktur.
- Vi sier ja til at Norge skal delta i det nye Erasmus+ programmet. Det betyr mer utveksling for flere norske elever og studenter, og at vi lærer av hverandre på tvers av landegrensene.

Det har vært et vanskelig år for alle, også for studentene våre. Koronatiltakene har gjort studiehverdagen utfordrende både sosialt og faglig. Undervisningen har til tider vært heldigital, og mange har opplevd å sitte mye mer på studenthybelen enn i forelesningssaler og ved kantinebord med medstudenter. For mange studenter har dette året blitt ekstra tøft.

Regjeringen foreslår derfor å styrke studentsamskipnadene med 20 mill. kr til neste år. Dette kommer i tillegg til de 10 mill. kr som skal gå til oppfølging av studenter, som kom i siste tilleggsproposisjon, og som skal bidra til flere sosiale arenaer, digitale kollokviegrupper og at flere skal ta kontakt og stille det viktige spørsmålet: Hvordan går det med deg?

Veien ut av denne krisen, men også løsningen på mange av fremtidens utfordringer, er mer kunnskap, kompetanse og utdanning for flere. Dette budsjettet viser at regjeringen og de fire samarbeidspartiene nok en gang vil vedta et kraftfullt og offensivt kunnskapsbudsjett.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Nina Sandberg (A) [15:07:14]: Regjeringen har satt ned to utvalg som begge har kommet med ganske klare konklusjoner på hva som må til for å bremse sentraliseringen i Norge. Distriktsnæringsutvalget og demografiutvalget er samstemte. Begge løfter fram desentralisert utdanning som et vesentlig tiltak for å dempe fraflyttingen.

Utvalgsleder Victor Norman var overrasket over hvor dårlig det sto til i distriktene. Fullt så forbauset er vi ikke i Arbeiderpartiet. Vi ser at det trengs en offensiv og langt bedre politikk for lik tilgang til utdanning i hele landet, for å sikre bærekraftige lokalsamfunn og god velferd nært der folk bor.

Desentralisert utdanning er et hovedgrep i Arbeiderpartiets politikk for årene som kommer. Nå hører

jeg statsråden omtale de litt midlertidige studieplasesene som er lagt inn i budsjettet. Spørsmålet mitt er: Hva er regjeringens masterplan for å følge opp anbefalingene fra begge disse utvalgene politisk?

Statsråd Henrik Asheim [15:08:16]: La meg først være helt enig med representanten i at det å ha desentralisert utdanning kommer til å være veldig viktig. Jeg tror at noe av det som er løsningen for fremtiden, er å bruke de teknologiske mulighetene vi har, i tillegg til at vi har institusjoner som er i stand til f.eks. å kunne søke på midler gjennom Diku for å tilby ulik fleksibel og desentralisert utdanning. Derfor viderefører vi dette i budsjettet nå.

Så skal ikke jeg forhåndsvarsle alt som kan komme, men dette vil være en av de tingene også jeg kommer til å jobbe med frem mot sommeren 2021.

Nina Sandberg (A) [15:08:51]: Da takker jeg statsråden for svaret.

Distriktsnæringsutvalget pekte på fraflytting og mangel på kompetente fagfolk og arbeidskraft som den største trusselen for utviklingen i distriktene. Utvalget framhever utdanningssystemets betydning både for bosetting og også for tilgang på arbeidskraft. De sier at attraktive studietilbud vil motvirke et slikt framtidig kompetansegap mellom by og land.

Vi vet at rundt 70 pst. blir værende i regionen der de studerer, og den andelen er hele 80 pst. hvis man er født i den samme regionen. Derfor var jeg spent på hva Høyres partiprogram for årene framover sier om å styrke høyere utdanning i distriktene. Der fant jeg til min forbauselse så godt som ingenting.

Derfor vil jeg spørre statsråden: Har en eventuell framtidig høyre-regjering virkelig ingen ambisjoner eller tiltak for mer desentralisert utdanning for å styrke regionene og sikre lik tilgang til kunnskap?

Statsråd Henrik Asheim [15:09:52]: Jo, det mener jeg denne regjeringen viser at vi har allerede. Det mener jeg det budsjettet vi i dag kommer til å vedta, viser at vi har.

Og så er det heldigvis slik at det representanten har lest, er førsteutkastet til partiprogram. Dette er nå ute til diskusjon i hele partiet, akkurat som jeg antar at også representanten Sandbergs parti holder på med. Så det kommer en ny versjon i januar, og da anbefaler jeg representanten å lese den.

Roy Steffensen (FrP) [15:10:26]: Før sommeren fikk stortingsflertallet vedtatt en forpliktende opptrappingsplan for studieplaser for fagskoler. Sektoren har svart positivt på dette. De har sagt at de er klare til å ta imot flere studenter. Vi ser at det har vært en sterk øk-

ning i antall søkere til fagskolene, og fagskolene sier selv at de har muskler til å øke studenttallet.

Vi registrerer at regjeringen ikke har lagt inn dette i sitt forslag til statsbudsjett, og de har heller ikke akseptert å være med på å øke tallet nå i høst i budsjettforhandlingene. Så spørsmålet mitt er egentlig kort og greit: Har statsråden tenkt å følge Stortingets vedtak og vilje i dette spørsmålet?

Statsråd Henrik Asheim [15:11:19]: Ja, selvfølgelig, enhver statsråd og enhver regjering har som intensjon å følge opp de vedtak Stortinget gjør.

I det vedtaket som ble gjort i revidert nasjonalbudsjett av representantens parti og regjeringspartiene, sa man at man også skulle se dette i sammenheng med kapasitet og kvalitet. Det gjorde at vi også gjennom lønnsforhandlingene egentlig sa ja til 500 nye plasser på Industrifagskolen, i tillegg til videreføring av den økningen på 1 600 plasser. Det mener vi var i tråd med det. På den ene siden lager vi nettopp relevante tilbud som arbeidslivet etterspurte – det var et annet veldig viktig poeng fra representantens parti, nemlig at det skulle være arbeidsrelevante plasser – og vi mener vi hadde en riktig kapasitet på det. Det var derfor vi foreslo det for Stortinget, og jeg legger merke til at Stortinget gir tilslutning til det. La det ikke være tvil om at Stortingets vedtak er vi fullstendig klar over, vi leser alle vedtakene Stortinget gjør.

Marit Arnstad (Sp) [15:12:26]: La meg få lov til bare kort å si at konsekvensen av at Høyre ikke var villig til å lytte til den enigheten som er inngått, er at fagskolene nå ikke får utlyst tilbud de har planlagt, og må avbryte intensjonsavtaler som er inngått med næringslivet. Det er svært uheldig.

Det gleder et senterpartihjerte at alle plutselig har blitt opptatt av desentralisert utdanning, i kjølvannet av de to NOU-ene som har kommet. De to NOU-ene er veldig gode på det området, det er de. Det blir et viktig spørsmål å drøfte i tida framover, og det setter Senterpartiet stor pris på.

Men faktum er at statistikken viser at færre studenter studerer desentralisert, og at det har skjedd en forskyvning hos de statlige universitetene og høyskolene fra 2015 til 2019, altså i kjølvannet av den strukturreformen som både Høyre og Arbeiderpartiet var for. I 2015 var det 42 pst. som studerte fleksibelt desentralisert, nå er det tilsvarende 32 pst.

Kan statsråden garantere at ingen studiesteder ved universiteter og høyskoler blir nedlagt, og vil han pålegge universiteter og høyskoler å utforme desentraliserte studietilbud?

Statsråd Henrik Asheim [15:13:38]: Nå byr jo representanten opp til tango for to, for det er klart at på den ene siden er det slik at når det gjelder diskusjonen om det å legge ned læresteder, så er dette noe som Stortinget – riktignok mot representantens parti, men med alle andre partier – sa at skal være opp til den enkelte institusjon å vurdere. Det andre er naturligvis om man skal pålegge dem å ha desentraliserte studietilbud. Det er for det første en viktig del av oppgaven deres allerede i dag. Vi kommer også med en styringsmelding og en arbeidsrelevansmelding.

I tillegg til det er jeg veldig opptatt av at hvis vi skal ha desentralisert utdanning, må vi styrke de verktøyene vi har for å sørge for at vi har det. Da er det litt spesielt at representantens parti i sitt alternative budsjett f.eks. foreslår å kutte 18 mill. kr til Diku, som er direktoratet som utlyser midler til nettopp disse, og 23 mill. kr til Unit, som står for de digitale løsningene for å få til dette. Hvis man etterlyser mer desentralisert utdanning, må vi også styrke og ikke kutte til dem som ønsker å bidra til at det faktisk skjer.

Mona Fagerås (SV) [15:14:42]: I likhet med representantene Sandberg og Arnstad er denne representanten opptatt av desentralisert utdanning. Jeg legger merke til at ministeren flere ganger slår seg på brystet og sier at denne regjeringen skal satse eller har satset, eller hva det nå var for noe, på desentralisert utdanning. Jeg er ikke sikker på at mine venner på Nesna er enig i det. Regjeringen har vært med på å legge ned campuser, og det er det motsatte av satsing.

I mitt hjemfylke står nå kampen om kunst- og filmfagskolen i Kabelvåg og sykepleier- og lærerutdanningen på Stokmarknes. Dette er bare eksempler fra mitt hjemfylke, det finnes mange slike eksempler over det ganske land.

Hvordan vil ministeren for høyere utdanning følge opp det som står i distriktsnæringsutvalgets innstilling, og sørge for at vi har desentralisert utdanning over hele landet, ikke føre en sånn politikk at vi faktisk legger ned eksisterende studiesteder?

Statsråd Henrik Asheim [15:15:48]: Dette med desentralisert utdanning og det å tenke grundig gjennom hvordan det skal gjøres, kommer vi som sagt til å jobbe med frem mot sommeren, nettopp å ha en plan for det.

Så er det altså slik at når man f.eks. viser til Nesna, må jeg nesten bare minne representanten om at hennes eget parti stemte for at dette skulle det være opp til institusjonene selv, ikke opp til meg som statsråd eller Stortinget å bestemme. Da kan jeg mene hva jeg vil om at det faktisk ble gjort, men faktum er at det er opp til institusjonen og ikke opp til meg. Det har Stortinget

vedtatt, og da må jeg nesten følge de vedtak som Stortinget gjør.

Det er verdt å minne om at Nord Universitet altså har læresteder i Levanger, Stjørdal, Steinkjer, Namsos og Mo i Rana i tillegg til i Bodø, altså mange læresteder desentralisert rundt både i Midt- og i Nord-Norge. Det er veldig viktig at vi ser disse tingene i sammenheng, og det er verdt å merke seg at et av representantens samarbeidspartier foreslår å kutte i alle de viktige verktøyene vi har for å kunne gi nettopp desentralisert utdanning.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Nina Sandberg (A) [15:17:07]: Betydningen av kunnskap har aldri vært mer åpenbar enn under en pandemi som truer helse, økonomi og velferd. Investering i utdanning, forskning og kompetanse kommer til å bli avgjørende for omstillingen av Norge. Likevel kutter regjeringen i dette statsbudsjettet, av alle ting, i nettopp høyere utdanning og forskning. Som flua i «Vekkevisen» sa: «En må nok larne skal en få vekket opp disse her!»

Lik rett til utdanning har alltid vært en kjernesak for Arbeiderpartiet. Gresset skal være grønt for alle. Vi vil opprette 3 000 nye studieplasser i hele landet, med vekt på lærerutdanning, helse- og sosialfag, IKT, teknologi, bærekraft og realfag. Til forskjell fra regjeringen satser vi på varig opptrapping, ikke bare oppblåst kapasitet så lenge krisen varer. Med flere studieplasser kan mennesker og samfunn komme styrket ut av denne situasjonen. Vi investerer i framtidens næringer, teknologiutvikling, et bærekraftig samfunn og fortsatt utvikling av velferdsstatens profesjoner.

Det er store vedlikeholdsetterslep og behov for nybygg i universitets- og høyskolesektoren. Vi etterlyser en plan for å bygge ut, oppgradere og vedlikeholde kunnskapsbygg over hele landet. Regjeringen kutter i mulighetene for oppgradering. Mot sektorens protester gjør også regjeringen nok et flatt budsjettkutt i universitets- og høyskolesektoren og kvesser ABE-høvelen i siste innspurt. Vi tilbakefører halvparten og lover at det kommer til å bli helt slutt på ABE-kutt når Arbeiderpartiet kommer i regjering.

Studenter står svakt på både bolig- og arbeidsmarkedet. Arbeiderpartiet var første parti som programfestet 3 000 studentboliger, og vi har siden fulgt opp i alle budsjetter. Vi holder løftene våre. Regjeringen evner ikke engang å få bygd det Stortinget vedtar.

Mange studenter må få økonomisk hjelp hjemmefra, og studentene er svært utsatt for psykiske helseproblemer. Arbeiderpartiet vil unngå at pandemien rammer sosialt skjevt og har igjen og igjen bedt regje-

ringen om å sikre en økonomisk krisestøtte. Nå kan det synes som om statsråden motvillig kommer etter. Vi firedobler satsingen på psykisk studenthelse, til 40 mill. kr.

Den eneste farbare veien til omstilling og vekst for Norge kommer til å gå via forskning, utdanning, utvikling og innovasjon. Vi styrker forskningsbudsjettet betydelig og vil ha mer til bl.a. klima, bærekraft og utvikling av samfunn og velferdsstat. Vi foreslår å omprioritere 150 mill. kr gjennom nye programmer i Forskningsrådet og vil opprette nye toppforskningscentre.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [15:20:20]: Dette har vært et krevende år, og alle i norsk skole har jobbet beinhardt og omstilt seg over natten, samtidig som mange familier har kjent utryggheten på kroppen. Mange har blitt permittert og sett jobben og læreplansen forsvinne. Derfor er utdanningsløftet Høyres viktigste sak i dette budsjettet. Over 25 000 personer vil få tilbud om mer kompetanse og utdanning, flere skal få ta fagbrev i jobb, flere skal fullføre videregående skole, og mens enkelte har snakket om fagskoler, har vi handlet: Rekordmange får nå fagskoleplass.

2021 blir forhåpentligvis året vi går tilbake til normalen, «med blanke ark og fargestifter tel». Men det blir nok en ny normal, for vi kjenner ikke alle kostnadene av pandemien. Mange barn og unge sliter og har havnet bakpå i fagene på skolen, og mange lærere er veldig slitne. Det har derfor aldri vært viktigere enn nå at vi politikere prioriterer det viktigste i skolen. Det er faglig oppdaterte lærere, det er tidlig innsats i lesing, skriving og regning, og det er tettere oppfølging av ungdom som står i fare for å falle fra.

Her er det en reell uenighet mellom opposisjon og posisjon. De viktigste skoleløftene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV handler konsekvent om alt annet enn det faglige innholdet i skolen, og selv med kraftige skatteøkninger midt i en pandemi er de ikke i nærheten av å oppfylle dem. Representanten Gahr Støre har lovet en fritidsreform i skolen som skulle redde foreldre fra tidsklemma. Det koster ifølge embetsverket i Finansdepartementet opp mot 20 mrd. kr. Arbeiderpartiet bevilger totalt 0 kr. SV brukte hele sitt innlegg på å snakke om SFO og heldagsskole og mente det var frekt da det ble påpekt at regningen ikke er betalt. Problemet er bare at når man bevilger 3 kr per elev hver dag for å innføre heldagsskole, blir det ikke veldig mye fysisk aktivitet, kulturaktivitet og leksehjelp av det.

Løftene om skolemat, SFO og fysisk aktivitet er så dyre at det kommer til å spise opp skolebudsjettene til venstresiden i mange år. Min bekymring er at det da ikke blir noen penger igjen til å satse på gode lærere, tidlig

innsats og lese- og regneopplæring. Heldigvis, kan man si, skal SV og Arbeiderpartiet samarbeide med Senterpartiet, som vil fjerne nasjonale prøver og hemmelig holde hvordan det går, og da ser man kanskje på kort sikt ikke konsekvensene av denne feilprioriteringen.

Norske elever lærer mer, flere fullfører, og fagfornyelsen skal bidra til at fagene blir mer utforskende og praktiske, men vi har 10 000 barn som går ut av skolen uten å kunne lese og regne godt nok. Da må vi prioritere det viktigste først. Dersom noen i dag spør meg «Mathilde, Mathilde, hvorfor er du så glad?» er det fordi Høyre konsekvent satser på det viktigste for elevenes læring, for det er også det viktigste for elevene.

Jorodd Asphjell (A) [15:23:36]: Uansett hvor man bor i verden, er tilgangen på skole og utdanning en nøkkel i kampen for å utjevne klaseskiller mellom enkeltmennesker. Hver eneste høst starter over 60 000 forventningsfulle barn på sin første skoledag i Norge. For å sikre en god start på det lange skoleløpet må vi erkjenne at det er ingen motsetning mellom trivsel og læring.

«Det var en liten gutt som gikk og gret og var så lei. Hæin skulle tegne Babylon, men lærer'n hæin sa nei,»

Læreren var nok blitt så opptatt av høyreregjeringens mas om testing, mål og resultatstyring at han glemte å se hele eleven. Arbeiderpartiet vil ta et oppgjør med høyresidens feilslåtte tro på at mer testing av elever gir mer læring. Tidlig innsats, slik at hver enkelt opplever mestring og glede, er avgjørende for å hindre frafall i skolen.

Skolens viktigste oppdrag er å sørge for at alle barn blir sett, hørt og får god opplæring. Skolen må passe for alle. Det er ikke barna som skal tilpasse seg skolen. Arbeiderpartiet vil gi barn og unge en skole med mer fysisk aktivitet og praktisk og tilpasset undervisning der alle elever møter kvalifiserte lærere med tid og tillit til god oppfølging og variert undervisning. Derfor foreslår Arbeiderpartiet over 400 mill. kr til en styrket satsing på flere kvalifiserte lærere i skolen i budsjettåret 2021.

Hvert år står 6 000–7 000 unge uten læreplass. Samtidig sier LO og NHO at Norge kommer til å mangle 88 000 fagarbeidere i 2035. Dette vil svekke næringslivets konkurransekraft og kvaliteten på velferdstilbudene våre. Norge trenger flere stolte fagarbeidere.

«Du ska få en dag i måra», du som lærling og fagarbeider skal bli, for vi vil bruke 250 mill. kr mer på nytt og moderne utstyr, flere yrkesfaglærere og en nasjonal læreplassgaranti.

Fra å være en stolt fagarbeider er det også viktig at langt flere tar høyere yrkesfaglig utdanning. Derfor er det svært skuffende at regjeringen ikke vil levere 1 000 nye fagskoleplasser i 2021, som Stortinget har vedtatt.

Det er i kommunene folk bor og lever sitt liv. Arbeiderpartiet foreslår 2,5 mrd. kr mer til kommunene. Det er kommunene som bygger og drifter våre velferdstilbud, og da er det helt uforståelig at regjeringen ikke bevilger mer penger, slik at kvaliteten på barnehager, skoler og eldreomsorgen kan styrkes og utvikles. Men i bakvendtland, der kan vel alt gå an, der er de like tøysete og rare alle mann.

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [15:26:40]: En viktig læringsarena, spesielt for ungdom, er freds- og menneskerettighetsentrene i Norge. Alle elever bør få mulighet til å besøke et slikt senter når de går på ungdomsskolen, for å lære om viktige hendelser i vår nære historie. Norsk krigshistorie er kunnskap vi ikke kan la gå tapt.

Disse viktige sentrene bidrar med forskning, dokumentasjon og formidling. En enstemmig komité støtter nå opprettelsen av et register ved Narviksenteret over norske soldater som deltok i kampene om Norge under den andre verdenskrigen. Rundt 25 000 norske soldater fra hele landet deltok, og dette registeret vil gi oss mulighet til å løfte fram disse på en bedre og ny måte

Narviksenteret søkte om 2,2 mill. kr til oppstarten av jobbingen med dette registeret. Det fant Fremskrittspartiet plass til i sitt alternative budsjett, men regjeringen sa dessverre nei i forhandlingene. At en enstemmig komité nå likevel er såpass tydelig og ber departementet vurdere løsninger for finansiering, er kjempeflott. Så jeg vil si tusen takk til hele komiteen for støtten og den jobben som har blitt gjort.

Med dette som bakteppe var det derfor skikkelig gledelige nyheter som kom i Prop. 44 S for 2020–2021, som vi også behandler i dag. Der har man tatt inn over seg at også freds- og menneskerettighetsentrene har fått økonomiske utfordringer på grunn av covid-19, og har økt tilskuddet til Narviksenteret med 1 mill. kr og tilskuddet til Falstadsenteret med 500 000 kr. Men sentrene trenger også en varig økning, så jeg regner med at vi kommer tilbake til det ved en senere anledning.

Narviksenteret har hatt en betydelig nedgang av cruiseturister i Narvik, og Falstadsenteret har hatt en stor økning i antallet skoleklasser. Ettersom de finansieres over Kunnskapsdepartementets budsjett, faller de på et vis mellom to stoler når det gjelder de forskjellige kompensasjonsordningene vi har hatt, selv om de har hatt de samme utfordringene som f.eks. museene når det gjelder bortfall av ordinære billettinntekter og butikksalg.

Alle disse sentrene må vi passe godt på, og jeg ber derfor statsråden om å løfte denne problemstillingen spesielt neste gang regjeringen diskuterer kompensasjonsordningene, slik at også disse sentrene skal få mulighet til å søke om kompensasjon og ekstra støtte.

Lise Christoffersen (A) [15:29:39]: I Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2021 er det kompetente arbeidslivet et satsingsområde – fordi vi trenger det. Kompetente ansatte er Norges fremste aktivum i den globale konkurransen. Det sier alle eksperter, det er et kjennetegn ved den norske velferds- og samfunnsmodellen, basert på det trepartssamarbeidet vi har videreutviklet helt siden mellomkrigstida. Den dagen vi tar kompetente arbeidstakere som en selvfølge, er det fare på ferde.

Industrien i Norge er i stor grad eksportrettet og sliter, ikke i utgangspunktet på grunn av korona, men samtidig forsterket av pandemien. Da gjelder det å styrke vårt fremste fortrinn, kompetente arbeidstakere, men jeg lurer på om regjeringspartiene har tatt dette inn over seg.

Jeg viser til en merknad som Arbeiderpartiet dessverre står alene om:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av å styrke koblingen mellom næringsliv og høyere utdanning og følger med interesse Universitetet i Sørøst-Norges utvikling av en såkalt industri-master i Kongsberg. Disse medlemmer er positive til et slikt prosjekt, utviklet etter anbefaling fra både NHO og industrien, og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det foreslås 3 000 nye studie-plasser i 2021. Disse medlemmer ser også verdien av å pilotere en støtteordning for bedrifter som har studenter ansatt i en 50 pst. stilling over tre år.»

I 2019 fikk Kongsberg Utdanningskvalitetsprisen, som går til fremragende, nyskapende utdanning som er av vedvarende karakter.

Industrien og utdanningsmiljøet på Kongsberg ønsker nå å videreutvikle og eskalere dette til fordel for ikke bare Kongsberg, men for hele industrien i Norge, der ingeniørutdanningen får en ny dimensjon, med ingeniører utdannet gjennom utviklingsprosjekter i et samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og aktuelle bedrifter.

Kongsberg Industrilederforum har bedt statsråden om støtte til ytterligere finansiering av industrimasterprogrammene. Jeg lurer på hva statsråden har tenkt å svare på det. Alle partiene på Buskerud-benken har fått samme informasjon, herunder også Høyres parlamentariske leder. Hvorfor er det bare Arbeiderpartiet som svarer opp? Det er vanskelig å tolke tausheten fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og SV som annet enn manglende forståelse for den krisa som norsk industri nå står i, herunder industrien på Kongsberg. Buskerud Arbeiderparti og Arbeiderpartiets stortingsgruppe lytter til industriens, fagbevegelsens og utdanningssystemets varsku og gode innspill. Men det ser dessverre ut til at vi blir stående alene om det.

Marit Arnstad (Sp) [15:32:55]: Debatten om desentralisert høyere utdanning skal bli interessant i årene framover. Det er godt å kunne støtte seg på disse NOU-ene som nå har kommet. Victor Normans utvalg slår nokså utvetydig fast at utdanningsinstitusjoner er en viktig forutsetning for vekst i den regionen de befinner seg i. Nærhet til utdanningsinstitusjoner øker rekrutteringen til utdanning, og det fører til at flere i en region tar utdanning.

Jeg synes nok statsråden for litt med harelabb over det da han i replikkvekslingen ga uttrykk for at dette først og fremst handlet om fleksible tilbud og desentralisert utdanning. Nei, det handler om mer enn det. Det handler om at studiesteder må bestå, og at studiesteder ikke må tappes for tilbud. Senterpartiet har bestandig ment at organiseringen av høyere utdanning og studiesteder ikke er et tema en bare skal overlate til den enkelte institusjon, men også et tema som har behov for en overordnet politisk styring.

Noe av hovedkritikken mot hele strukturreformen i 2015 var jo at en lot være å styre, at en overlot det til institusjonene sjøl. Da ble det – ærlig talt – litt blandet drops av det, både når det gjaldt retningen på utdanning og forskning, og også når det gjaldt spørsmålet om desentralisering og distriktsorientering.

Jeg bor i nedslagsfeltet til Nord universitet. De har tappet Namsos for studietilbud, de har tappet Steinkjer for studietilbud. De plukket med seg 300 mill. kr fra Nesna, og så la de Nesna ned. Dragningen for å få mer og mer til Bodø ligger der hele tida.

Statsråden mener åpenbart at Diku driver med desentralisert utdanning. Det gjør de ikke. De har fått midler av regjeringen til å jobbe med problemstillingen, men det de først og fremst gjør, er å bidra til et økende byråkrati i universitets- og høyskolesektoren, som både detaljstyrer og overlapper og gjør det vanskelig for universitetene. Det er universitetene sjøl meget klare på.

Senterpartiet mener at en må garantere at ingen studiesteder skal legges ned, og vi mener også at en må pålegge universiteter og høyskoler å ha et desentralisert utdanningstilbud.

Ellers synes jeg debatten i stor grad er preget av at posisjonen snakker om andre ting enn egen politikk. De snakker ofte om opposisjonens feil. Statsråden mente til og med at manglende rekruttering til lærerutdanningen er opposisjonens feil fordi vi svartmaler. Jeg synes nok representanten Mathilde Tybring-Gjedde er uetterrettelig når hun sier at Senterpartiet har gått inn for å melde oss ut av TIMSS. Det har vi aldri gjort. Jeg skjønner at Høyre kanskje skulle ønske at vi hadde gått inn for det, men det har vi ikke gjort. Vi mener det er et forskningsbasert prosjekt hvert fjerde

år som er nyttig. Derimot er vi svært kritisk til andre typer kartlegging – PISA, nasjonale prøver og ikke minst de prøvene som kommer fram i Dagsavisens oppslag nå i dag.

Nina Sandberg (A) [15:36:15]: Nesten dobbelt så mange studenter har søkt om betalingsutsettelse i Lånekassen som på samme tid i fjor. Over 40 pst. har brukt av egne oppsparte midler for å klare seg økonomisk under pandemien. Én av tre har fått økonomisk hjelp hjemmefra. Det er ikke like lett hvis far er permittert og mor jobber deltid. Likevel vil ikke Høyre-regjeringen lage en krisepakke som monner. Alt de foreslo, var ekstra lån. Det er som å gi kredittkort til arbeidsledige. Det som var en dårlig løsning, var det likevel 50 000 som søkte på. Det sier noe om alvoret for studentene.

Når studentene første dagen går til universitetets grind, tar de opp et studielån når de skrives inn. De har i tillegg deltidsjobb som bidrar pø om pø, så de har samla nok til Tuborg og til brød. Men da koronaen kom, falt deltidsjobben bort, og i regjeringen tenkte de nok mange tanker fort. Vi har løsningen, vi bruker bare teft. Vi gir dem bare ekstralån, så holder de nok kjeft. For i regjeringen, der kan alt gå an, der er de like tøysete og rare alle mann.

Men slik er det i regjeringen, slik er det ikke her. I Arbeiderpartiet starter vi med det viktigste for alle og enhver. Her får du ikke bare lån, men også mer penger, og tak over hodet er det studentene trenger. Men i regjeringen, der kan alt gå an.

Pandemien kan bli langvarig, men statsråden nøler og venter. Arbeiderpartiet mener det trengs ny krise-støtte som monner for vårsemesteret 2021. Nå er det snart jul. Jeg håper statsråden kommer med et løfte og en dato sånn at de studentene som er i faresonen, slipper å vente i det uvisse på noe som burde vært en realitet for lengst.

Marianne Synnes Emblemsvåg (H) [15:38:41]: I denne perioden har det vært et tydelig fokus på viktigheten av utdanning og forskning. Vi lener oss på institusjonene i høyere utdannings- og forskningssektoren når vi viser til det viktige samfunnsoppdraget som ligger til institusjonene, og deres bidrag til å løse de store globale utfordringene. Utvikling av ny teknologi og nye tjenester er helt sentralt for framtidig verdiskaping, og videreføring av 4 000 studieplasser bl.a. innen matematisk-naturvitenskapelige- og teknologifag var veldig viktig. 250 rekrutteringsstillinger som ble opprettet i

Utdanningsløftet våren 2020, videreføres også i 2021. En videreføring av MARKOM2020 og videre styrking av maritim utdanning og forskning må også nevnes i budsjettet.

Vi ser at det er et stort behov for oppgradering og modernisering av bygg og infrastruktur. Derfor foreslås det midler til bl.a. Vikingtidsmuseet, nytt livsvitenskapsbygg ved Universitetet i Oslo og videre forprosjektering av nytt campus til NTNU.

Studentvelferd har vært på agendaen hele perioden, og studentombud, foreldrestipend, rekordsatsing på studentboliger og elleve måneders studiestøtte må løftes fram. Regjeringens satsing på studenters psykiske helse over år må også nevnes.

Satsingen på forskning og revidering av ny langtidsplan for forskning og utdanning har vært solid. De tre opptrappingsplanene for teknologiløft, FoU for fornying og omstilling i næringslivet og kvalitet i høyere utdanning er sentrale. Økt basisbevilgning til forskningsinstitutter er også gledelig. Det er viktig at regjeringen nå har bekreftet å gå inn for norsk deltakelse i Horisont Europa, som er verdens største forsknings- og innovasjonsprogram, og Digital Europa, som skal understøtte digital transformasjon i bred forstand.

Stimuleringsmidler for økt EU-deltakelse for forskningsinstitutter har vært helt sentralt for å gi en forutsigbar ramme for deltakelse i Horisont 2020 og har delvis kompensert for kostnadene ved deltakelse. STIM-EU-ordningen vil også være avgjørende for deltakelse i Horisont Europa, slik at instituttene fortsatt kan være en motor i norske virksomheters EU-deltakelse.

Da blir det et skår i gleden at utdanning og forskning synes å stå lagelig til for kutt under budsjettforhandlingene med Fremskrittspartiet i dette siste budsjettåret. Kutt til STIM-EU, NOKUT, Forskningsrådet, forskningsinfrastruktur, vitenskapelige priser og ytterligere økning i ABE-kuttene for hele sektoren er vanskelig å forsvare. Men Fremskrittspartiet skal «få en dag i mårrå som rein og ubrukt står», der representantene Steffensen og Søttar kan rette opp alle «feil ifrå i går».

Mona Fagerås (SV) [15:41:41]: Regjeringen vil bygge 1 650 nye studentboliger i 2021, noe som nesten er en halvering av målsettingen fra i fjor. Ambisjonsnivået til regjeringen har sunket til noe som bare kan kalles for et minimum, og det er det ikke bare SV som mener. Dette har høstet kritikk fra flere hold, bl.a. fra Norsk studentorganisasjon.

Hvert eneste år står tusenvis av studenter i boligkø etter studiestart, og disse blir presset inn i det private boligmarkedet, som allerede i dag er altfor dårlig og altfor dyrt. Boligmarkedet har blitt en stor driver til økte

forskjeller i Norge, der bolig er noe man spekulerer i, ikke noe man bor i. Også i mindre byer er presset på det private boligmarkedet stort og leieprisene høye. Regjeringen finner på flere unnskyldninger når de skal forklare hvorfor de ikke vil bygge flere studentboliger.

Alle trenger et sted å bo og boutgifter man kan leve med, også studenter. Vi husker sikkert alle her i salen hvordan det var å måtte snu på krona da vi var studenter, for å finne penger til faste utgifter. SV mener at muligheten til å ta utdanning skal være for de mange, ikke bare for de få. Størrelsen på foreldrenes lommebok skal ikke være avgjørende for at man kan få ta en utdanning, og heller ikke for at man kan få et sted å bo under utdannelsen. Derfor vil SV bygge 4 000 nye studentboliger neste år.

Dagens studenter har dessverre fått en ekstra belastning i år; studenter er en av gruppene som har tapt under koronakrisen, som har mistet ekstrajobber og dermed ekstrainntekter. At regjeringen heller ikke i år øker studiestøtten, er skammelig og viser at de ikke har hørt studentenes rop om hjelp. Studiestøtten er i dag lagt opp slik at studentene skal jobbe ved siden av studiene for å få livet til å gå rundt. Når tall viser at omtrent 23 pst. færre jobber er ledige på arbeidsmarkedet nå, er det klart at det ikke lenger er mulig for alle studentene å jobbe ved siden av studiet.

Så kom jo nyheten i går om at høyere utdannings- og forskningsministeren likevel – etter langvarig press fra studenter og opposisjonen – ville se på om det fantes en ordning for studenter som har mistet sin sårt tiltrengte ekstrainntekt under koronakrisen. For krisen tok ikke slutt for studentene i juni da ordningen med ekstra lån og stipend til studenter stoppet; krisen foregår i aller høyeste grad fortsatt. Derfor var signalene om utvidelsen etterlengt, men det er trist at studenter med vilje er sendt ut i økonomiske problemer før Høyre gidder å utrede dette. Men jeg skal velge å være glad nå og si at dette kom sent, men godt.

Kent Gudmundsen (H) [15:45:03]: Slik som Prøysens teddybjørn var syk av lengsel hver gang karusellen gikk, så gledet representanten Turid Kristensen seg til årets budsjettdebatt. En kjedelig forkjølelse og forsiktighetshensyn på grunn av pandemien stakk kjepper i hjulene denne gangen. Jeg får ta på meg rollen som Marian og sørge for at Kristensen ikke helt blir liggende i et kott, men får være med på budsjettkarusellen på et vis likevel, ved å løfte fram hennes innlegg om videregående og yrkesfag i årets debatt.

Et av de viktigste satsingsområdene for Høyre og regjeringen er å sørge for at flere elever fullfører videregående skole, og at flere elever fullfører med et fag- eller svennebrev. Koronapandemien har hatt sine konse-

kvenser også for elevene i videregående skole. Heldigvis har ikke Høyre og regjeringen bare dratt krakken «bortåt glaset» og satt seg for å se. I stedet var regjeringen raskt på banen med en kraftfull tiltakspakke for å sørge for at også elever i videregående fikk hjelp til å fullføre. Hele 2,5 mrd. kr ble satt av til Utdanningsløftet 2020. Tiltak i budsjettet skal sikre at flere får muligheten til å fullføre, får seg en læreplass og får muligheten til å ta et fagbrev, og det er tiltak som ivaretar permitterte lærlinger.

Jeg har registrert at flere uttrykker bekymring for at et av tiltakene, fagbrev i skolen, skal bli en hvilepute og erstatte jobben for at alle kvalifiserte elever skal kunne få seg en læreplass, og jeg kan forsikre om at dette ikke er hensikten. Læreplass skal fremdeles være målet, ikke gjennom en nasjonal læreplassgaranti, som Arbeiderpartiet og SV tar til orde for – selv om dette ble både utredet og forkastet som en løsning under Stoltenbergregjeringen – for læreplasser kan ikke vedtas, de må skapes. Og Høyre og regjeringens politikk legger til rette for nettopp det, gjennom gode og forutsigbare rammevilkår for bedriftene våre, gjennom satsing på yrkesfagene.

Men vi skylder dem som ikke har fått en læreplass, et tilbud som er så godt som mulig. Fagbrev i skolen er nettopp det, et tiltak som skal bidra til at bedriftene kan involveres mer, f.eks. som instruktører i Vg3 gjennom praksisplasser. Vi vet av erfaring at elever som får møte bedriftene i løpet av Vg3, har større sannsynlighet for å få en læreplass i løpet av året og ta fatt på et ordinært lærlingløp.

Høyre har store ambisjoner for den varslede stortingsmeldingen for videregående skole som kommer til våren, og som vil være et viktig bidrag for å styrke videregående skole generelt, og yrkesfag spesielt.

Jeg vil avslutningsvis gi ungdommen vår honnør for måten de har taklet denne pandemien på. De har ofret mye, men de skal vite at vi skal komme oss gjennom dette, og at de «ska' få en dag i mårå som rein og ubrukt står». Selv om det «homper og domper i ruta vår» akkurat nå, så skal dette gå bra.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [15:48:05]: Noen ord om studentene våre: Smittefare gjør at vi holder avstand til hverandre, og den nye pandemien har for mange skapt mer ensomhet. Vi holder ut så godt vi kan gjennom digitale møter, men vi savner berøring, anskitsuttrykk og alle de små tingene som skaper nærhet og forståelse i de fysiske møtene mellom mennesker. Ensomheten har endret status hos hvermannsen, fra å bli definert som et personlig problem til nå å handle om samfunnet og hvordan vi velger å organisere det.

Jeg er bekymret for studentene våre. Jeg er bekymret for at helt nødvendige smitteverntiltak over lang tid gjør

at mange studenter føler seg ensomme og sliter med motivasjonen. I dette budsjettet foreslår regjeringen å øke midlene til studentsamskipnadene med 20 mill. kr for å styrke velferdstilbudet til studentene, f.eks. det psykiske helsetilbudet. Samlet blir det tildelt en ramme på 104,8 mill. kr, og det er viktige kroner og ører.

Våren og høsten har vært krevende for denne gruppen, og vi ser at de må leve videre med smitteverntiltakene en god stund til. Dette betyr at vi må legge planer for hvordan vi skal følge opp studentene på kort og lengre sikt for å ta vare på deres psykiske helse, og at de ikke faller fra utdanningen og mister motivasjonen. I dette arbeidet er studentsamskipnadene særlig viktige. Det mente også ekspertgruppen som så på dette nå i høst. De vurderte ulike modeller som kunne gjøre at studentene kunne følges opp på en best mulig egnet måte, med tiltak som f.eks. å etablere arenaer for samarbeid mellom institusjonene, studentsamskipnadene og studentene hvor de sammen planlegger hvordan de best kan følge opp studentene, ved å tilby alternative treningstilbud til studentene i samarbeid med andre aktører, som studentidrett og lokale turlag, og ved å gi god tilgang til psykisk helsehjelp i samarbeid med kommunen. I regjeringens siste krisepakke kom det derfor en bevilgning på 10 mill. kr til nettopp å skape lavterskeltilbud for å bedre studentenes psykiske helse.

Men ikke alt kan løses med penger. Vi må også tørre å være medmennesker for hverandre. Et smil og en samtale kan også være noe av medisinen mot økt ensomhet blant studenter. Jeg vil gi honnør til statsråden for raskt å nedsette denne ekspertgruppen, som kunne komme opp med gode og helt nødvendige tiltak for å avhjelpe en del av de akutte utfordringene mange studenter har møtt på under pandemien. Først kommer jula, og på julekvelden skal også studenter «være glad». Men snart er det faktisk sommer, og da håper jeg virkelig at «graset er grønt for æille».

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [15:51:16]: Senterpartiet har i sin hundreårige eksistens kjempet for folkestyre, imot embetsveldet, for arbeidsfolka i førstelinje og imot byråkratiet.

Regjeringen Solberg har ivret for ABE-kutt. Men hva er den reelle stoda etter sju år? Senterpartiet har spurt Finansdepartementet. Jo, det viser seg nemlig at samtidig som regjeringen har innført et akkumulert kutt til universiteter og høyskoler på 1,5 mrd. kr, vokser byråkratiet. I Kunnskapsdepartementet ser det ut til å være 10 pst. flere ansatte nå enn i 2013, i Utdanningsdirektoratet ser det ut til at det er så mye som 30 pst. flere ansatte, mens i NOKUT er det nesten dobbelt så mange, samtidig som konsulentbruken er nærmest doblet – basert på prognosene vi har fått fra Finansdepartemen-

tet. Dette er mildt sagt umusikalsk når universiteter og høyskoler kutter så det går på fag og helse løs.

Jeg må kommentere et poeng ifra debatten. Høyre sier fra talerstolen at de nærmest var alene om å handle i saken for fagskolene. Det er direkte feil. Stortingsflertallet påførte regjeringen nederlag da vi i opposisjonen sikret flertall og vedtok opptrapping av fagskoleplasser med 1 000 nye de neste årene i forbindelse med Kompetansereformen.

Til slutt: Senterpartiet mener det trengs en ny regjering fra neste høst for å sikre gode vilkår for oppvekst og utdanning i hele landet. For hvis regjeringen ikke leverer, vil Senterpartiet stille opp og si som Nøtteliten: «Og hopp og sprett og tjo og hei, og fire kvister deler seg», så sitter vi på stubben og sier: «Her er jeg». For det er nettopp Senterpartiet som jobber for en bedre sosial og geografisk utjevning, med gode tjenester nær folk, bl.a. sikret med desentralisert utdanning og en styrket kommuneøkonomi som gjør at den satsingen vi ønsker for barnehage og for skole, skal være mulig i hele landet.

Torstein Tvedt Solberg (A) [15:53:53]: Jeg vil starte med to ganske konkrete utfordringer til statsråd Asheim. Det første handler om fagskoler. For regjeringa har lagt seg på at behov er avgjørende for friske midler og plasser til fagskolene. Fagskolerådet er nå tydelig på at det er meldt inn et større behov enn plasser i 2021, som representanten Arnstad viste til. En må nå si opp intensjonsavtaler. Betyr det da at en kan garantere at det kommer penger i revidert når det er et behov?

Det andre er denne studentkrisepakken. Det er like alvorlig for studentene nå som det var i vår, og bare dager etter at de 600 millionene som var avsatt til studenter, forsvant, sier statsråden at det nå muligens kommer en ny ordning. Jeg er glad for bevegelse, men det er ikke godt nok, og jeg håper statsråden kan gi noen tydeligere svar før jul på hva som kan komme. Det er ikke satt av noen penger til dette. Å klare dette uten penger høres litt ut som et løfte som raskt kan ende opp med å bli en liten spekefjøl.

Så ble jeg ganske sjokkert da jeg hørte statsråd Melbys svar på utfordringene i skolen. Denne regjeringa sier at en skal fortsette i det samme sporet. Det er det sporet som målrettet har økt lærermangelen med avskilting med tilbakevirkende kraft, som har svekket rekrutteringen med et rigid firerkrav i matematikk på lærerutdanningen, som har sulteføret skoleøkonomien, og som har åpnet bakdøren for ukvalifiserte inn i norske klasserom. Dette viser at vi har en regjering som lever i bakvendtland, langt fra virkeligheten ute i skolene.

Så vil jeg si til representanten Tybring-Gjedde at hun kanskje bør ønske seg en ny kalkulator til jul, for hadde hun lest vårt budsjett og program bedre, hadde

hun kanskje spart seg både for tid og ikke minst en del penger. Hovedsatsingene i Arbeiderpartiets alternative budsjett er både bedre og billigere barnehager. Det er en av våre store satsinger, sammen med bedre og billigere SFO. Og en av de største satsingene er tusen flere lærere enn regjeringa – en målrettet satsing på det som er det viktigste for barns læring. At Høyre har lyst til å snakke om helt andre ting, er merkelig.

Til slutt vil jeg også minne representantene Tybring-Gjedde og Gudmundsen, som refererer til budsjettsspørsmål i denne debatten, om at statsråden svarer Stortinget, ikke byråkratene, og at vi ber regjeringa gjøre beregninger om kostnader før vi ser på hva vi skal legge inn i våre alternative budsjett. Og hvis en snur det litt rundt, tror jeg regjeringspartiene skal være veldig glad for at Stortinget forholder seg til regjeringas framlagte budsjett og ikke til alle beregningene bak. Det bør en tenke på når en refererer så uklokt som en gjør.

Jorodd Asphjell (A) [15:57:12]: I Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2021 foreslår vi hele 1,7 mrd. kr mer til barnehage og skole enn det hele regjeringen gjør. Det sier alt om manglende prioritering av utdanningsfeltet fra Høyre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Venstre. Arbeiderpartiet mener at vår viktigste investering er å satse på barn og unges oppvekst slik at de får en god start på livet.

Arbeiderpartiet vil ha sløydbenken tilbake og foreslår et utstyrsloft i ungdomsskolen for mer praktisk læring, flere skoleverksteder og moderne utstyr og å gi elevene en mer praktisk læring fra 1. klasse, slik at barn og unge får lære mer med både hode og hender i ulike fag. Derfor vil vi gi lærerne bedre tid og mer penger til praktisk, aktiv og lekende læring. Arbeiderpartiet vil ha et utstyrsloft for ungdomsskolen og foreslår 50 millioner, som kan bidra til lokale investeringer i flere skoleverksteder, nye sløydbenker og å fylle naturfagrommet med utstyr igjen.

Skolen er for stillesittende, og regjeringen er mer passiv enn elevene. Det varierer hvor mye fysisk aktivitet elevene får i løpet av skolegangen. Derfor har et stortingsflertall vedtatt at det skal komme en ordning som sikrer elever fra 1. til 10. trinn minst 1 time fysisk aktivitet hver dag innenfor dagens timetall. Det skremmer meg at høyreregjeringen og Venstre fortsatt er like passive. De foreslår like godt å oppheve vedtaket i statsbudsjettet for 2021. Det har gjort at Idrettsforbundet, Kreftforeningen og tolv andre helse- og idrettsorganisasjoner har kastet seg inn i kampen for en mer aktiv opplæring.

Barn som er aktive, trives bedre og lærer bedre. En skole som skal se alle, må også lytte til elevene som gang på gang tar opp at skolen er for teoretisk, for stille-

sittende, med mye undervisning bak pulten – når det er rom for så mye mer.

Som folkevalgte møter vi ofte skoler som virkelig får det til, selv om den nasjonale politikken henger langt etter.

Det som overrasker meg mest, er at Kristelig Folkeparti har snudd etter at de fikk plass rundt Kongens bord, og ikke lenger vil gjennomføre egen politikk. Kristelig Folkeparti er plutselig opptatt av å ha lokale bestemmelser knyttet til dette med skole. Men i forbindelse med karakterbasert opptak på videregående skole har de gått bort fra lokal forankring. Da slutter dette med den lokale handlefriheten.

Ved å fjerne nærskoleprinsippet risikerer mange unge elever å få en ekstra lang skolevei på nedslitte, svingete og rasfarlige veier i Kommune-Norge. «Men veggen er hompete, hei hvor det går, det homper og domper i ruta vår. Å hompetitten, hompetatten, hompetutten teia» – så galt kan det gå etter sju år med ulike statsråder.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [16:00:06]: Jeg tenkte jeg skulle benytte taletiden til på en måte å betrygge representanten Tvedt Solberg om to ting.

Det ene er at jeg har blitt ganske god til å prioritere tiden min, og i dette tilfellet, da jeg skulle se på hvor mye løftene til Arbeiderpartiet koster når det gjelder skole, gikk jeg inn på finansdepartementet.no, og der er det faglig utredning av hvor mye det koster. Med andre ord: Det er ikke Guri Melby eller Asheim som har gått inn og lagt på en ekstra null, det er faglige utredninger fra Finansdepartementet. De kom fram til at f.eks. løftet om å utvide skoledagen og plassere fritidsaktiviteter inn i skolen koster opp mot 21 mrd. kr. Det koster i hvert fall ikke 0 kr, som Arbeiderpartiet har satt av i sitt budsjett. Hvis man skal innføre gratis SFO for alle førsteklasse, koster det 1,9 mrd. kr, det koster ikke 300 mill. kr.

Grunnen til at jeg tar det opp, er ikke at jeg er så opptatt av tall, jeg heller, men når man skal prioritere i norsk skole, mener jeg man skal prioritere det viktigste. Det jeg blir redd for når man mangler så mange milliarder kroner for å oppfylle sine løfter, er at enten blir det brutte løfter, og det fortjener ikke velgerne, eller så blir det at man nedprioriterer faglig dyktige lærere, og det fortjener ikke elevene. Det er nettopp derfor vi snakker om prioriteringer – 4 000 flere kvalifiserte lærere i skolen skyldes knallharde prioriteringer. At over 40 000 lærere har fått videreutdanning skyldes knallharde prioriteringer. Vi ser rundt omkring i byene nå, f.eks. i Oslo, hvor man skal kutte 500 mill. kr til skolen i årene framover, at det går ut over tidlig innsats, det går ut over faglig oppdaterte lærere.

I Trondheim har det vært et foreldreopprør de siste årene, ikke på grunn av korona, men fordi man over tid har nedprioritert skole og kuttet i lærerstillinger. Hvis man spør foreldre og elever i Oslo, i Trondheim, i Bodø og i Tromsø, tror jeg de vil foretrekke en satsing på gode lærere og innhold i undervisningen i stedet for nye løfter om skolemat og heldagsskole.

En ting er kroner og øre, men det som gjør meg enda mer bekymret, er at Senterpartiet vil fjerne åpenhet om hvordan det går i skolen. Det er flott at de ikke vil fjerne TIMSS, men PISA ønsker man å fjerne, selv om det egentlig ikke er noen forskjell på de to, det er internasjonal forskning og de samme nasjonale prøver. Det man i realiteten sier, er at man kaller det tillit når Senterparti-styrte kommuner skal få lov til å hemmelig holde hvordan det går i skolene deres, samtidig som man ikke har tillit til at lærerne skal kunne velge undervisningsopplegg selv, for der skal man detaljstyre dem om 60 minutter fysisk aktive oppgaver, og så bevilger man totalt 100 kr per lærer for å gjennomføre det neste år. Det er Senterpartiets svar til lærerne ute i skolen. Jeg kaller ikke det tillit, jeg mener at det er en nedprioritering av kunnskap som gjør det verre for skoler å lære av hverandre, og det kommer ikke elevene til gode. Det er elevene vi må tenke på hver gang vi prioriterer en krone på dette budsjettet.

Ingjerd Schou hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Henrik Asheim [16:03:21]: La meg først adressere noen av de direkte spørsmålene jeg har fått i løpet av debatten.

Det var to spørsmål fra representanten Torstein Tvedt Solberg. Det ene var om studentøkonomi. Det er verdt å minne om at da vi stengte ned 12. mars, betød det stor arbeidsledighet, men også at mange studenter jobbet i sektorer som ble stengt ned, f.eks. i barnehage-sektoren. Det første vi gjorde, var 15. april å betale ut hele restbeløpet på studielånet, nettopp for å gi sikkerhet om at det kommer penger, det skal være mulig å betale husleien sin også neste måned, osv. Så laget vi dette tillegglånet, som Stortinget bevilget ytterligere en milliard til å omgjøre til stipend, som var mulig å søke på fra mai. Det betød 26 000 kr, den 12. og 13. måneden med studiestøtte, inkludert anslått inntekt ved jobb ved siden av.

Dette var en ordning som vi så utvidet søknadsfristen på, fordi vi så at få søkte, så vi utvidet den til 30. juni. Allikevel var det bare søkere nok til at 400 av millionene ble brukt. Da er det slik, som det har vært med mange ulike krisepakker, at de pengene som ikke blir brukt på en pakke, flyttes over til noe annet. Det var grunnen til at denne tidsbegrensede ordningen da gikk

tilbake som den gjorde. Jeg registrerer at jeg av representanten er blitt kalt «Grinchen» i VG. Det er jeg dypt uenig i, og jeg tror ikke man mener det om noen annen krisepakke som er underforbrukt.

Når det er sagt, er det slik at denne høsten har man hatt en helt annen situasjon, når det gjelder både arbeidsmarkedet og ikke minst smittesituasjonen. Den har vært veldig fordelt på den måten at noen steder lokalt, f.eks. i de store byene, har det vært mye smitte og nedstenging, men andre steder ikke. Derfor jobber vi nå – og vi skal også ha et møte med studentene om det – med hvordan vi kan målrette en pakke som både gir et svar som de ønsker, og som treffer bedre enn det ordningen gjorde den gangen.

Så må jeg bare si til Senterpartiet, som for det første bruker mye tid på å snakke om ABE-reformen: Man kan gjerne være mot ABE-reformen – jeg er veldig for ABE-reformen, for det er en forutsigbar effektivisering – men hvordan kommer man på å kutte 2 mill. kr i Kompetanse Norge i 2021, slik Senterpartiet foreslår, og med det altså kutter i kompetansopolitikk på etter- og videreutdanning? Hvordan kommer man på å kutte 18 mill. kr i Diku, som bevilger penger til fagskoler, høyere utdanning, for fleksible utdanninger, i et år hvor landet er i krise? Hvordan kommer man på å kutte 23 mill. kr til Unit, som står for de digitale løsningene, i en tid da vi vet at veldig mye av undervisningen skjer digitalt? Vi har jo nå sett baksiden av medaljen, og man må gjerne være mot ABE-reformen, men da må man også forklare hvor man ellers kutter, og dette er målrettet med kirurgisk presisjon på noen av de områdene som vi kommer til å trenge mest.

Derfor mener jeg det er mye bedre å sørge for at man har effektivisering sammen med budsjettøkninger. Siden 2013 har budsjettene til UH-sektoren altså økt med 7 mrd. kr, og også neste år, etter ABE-kutt, er det en reell vekst i bevilgninger til sektoren.

Statsråd Guri Melby [16:06:35]: Jeg er ganske trygg på at alle som sitter her i salen, deler oppfatningen om at det er noen utfordringer i norske skoler og norske barnehager. Det er fortsatt for mange elever som møter lærere som ikke har fått fullført utdanningen sin, som kanskje ikke har studiepoeng i det faget de underviser i, og som kanskje ikke har fått verken påfyll eller grunnutdanning i det de underviser i. Det er altfor mange barn som ikke lærer seg å lese, skrive og regne, og som ikke har de digitale ferdighetene de trenger, og det er altfor mange som ikke greier å fullføre utdanningen.

Likevel synes jeg det er viktig å presisere at det er veldig mye som går bra i norsk skole. Det skyldes først og fremst den jobben som gjøres hver eneste dag, både i norske barnehager, i norske skoler og i hele utdan-

ningssystemet. Det er nå færre elever per lærer enn på noe annet tidspunkt de siste ti årene. Lærertettheten har økt på alle trinn og aller mest på 1.–4. trinn.

I 2019 fikk 77 pst. av alle søkere lære plass, og det er den høyeste andelen siden vi startet å måle det i 2011. Antall lærlinger har økt med 23 pst. siden 2014. Dette er en viktig årsak til at andelen elever som fullfører videregående opplæring i løpet av fem år, er den høyeste siden de målingene også startet, og den er nå på 78 pst. Vi har tenkt å fortsette jobben slik at vi greier å komme helt opp på 90 pst.

40 000 lærere har fått videreutdanning siden 2014, og 1 600 lærere er blitt lærerspesialister innenfor viktige områder som f.eks. begynneropplæring og andre helt grunnleggende ting i norsk skole. Vi har fått flere ansatte og flere pedagoger i barnehager i omtrent alle landets kommuner, og ikke minst har godt over 30 000 barn fått gratis kjernetid i barnehage. Det betyr at det er enda flere av dem som har aller størst behov for å gå i barnehage, som går i barnehage.

Dette viser at vi er på riktig vei på veldig mange områder innenfor norsk skole- og utdanningspolitikk, og det er fordi vi har hatt veldig tydelige prioriteringer over mange, mange år. Vi har systematisk prioritert lærerne og deres kompetanse, vi har systematisk prioritert satsing på kvalitet. Det ser vi gir resultater. I forrige uke ble TIMSS-undersøkelsen presentert, og der ser vi at norske elever presterer langt over OECD-snittet i matematikk. Dette er ikke tilfeldig. Vi ser en klar sammenheng mellom antall lærere som har spesialkompetanse i matematikk, og de resultatene vi får i skolen.

Derfor mener jeg det jeg sa i mitt innlegg, at den beste måten å fortsette å utvikle norsk skole på er at vi fortsetter å gjøre det som vi vet fungerer. Vi satser på profesjonene, vi satser på dem som jobber i skolen og i barnehagen.

Presidenten: Representanten Mona Fagerås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mona Fagerås (SV) [16:09:44]: Representanten Mathilde Tybring-Gjedde har regnet litt i vilden sky, og jeg er ikke sikker på at firerkravet i matte ville ha blitt oppnådd. SV legger opp til en innføring av gratis skolemat og starter der forskerne mener at behovet er størst, nemlig hos ungdomsskoleelevene. Om ikke dette er tydelig nok i vårt alternative budsjett, beklager jeg det. Det samme gjelder fysisk aktivitet.

I tillegg har vi klart å finne rom til 1 mrd. kr til gratis SFO til alle førsteklasinger.

En skulle tro at Høyre hadde lært, etter sju år i regjering, at en får ikke til alt over ett budsjett. Høyre har ikke fått videreutdannet 40 000 lærere på ett år. Dessverre er

fortsatt mange avskiltet, og jeg er redd for at Høyre heller ikke vil nå sine mål innen 2024, som er forutsatt.

Marit Arnstad (Sp) [16:11:11]: Jeg er glad for at representanten Mathilde Tybring-Gjedde nå slår fast at Senterpartiet ikke er imot TIMSS, og at hun dermed har brukt en uriktig retorikk om Senterpartiet i dette tilfellet – det er bra. Det er riktig at Senterpartiet fortsatt er veldig skeptisk til både PISA, nasjonale prøver og den typen kartlegging. Vi mener det tar mye tid, og vi sliter med å se nytteverdien av de prøvene. Vi tror foreldre vil ha god læring, ikke stadig nye prøver som stjeler tid og krefter fra den individuelle læringen.

Vi mener at Høyres tro på standardiserte kartlegginger og lærerspesialister som skal reise rundt og fortelle andre lærere om hvordan de skal drive læring er unødvendig. Vi ønsker å sørge for at det er færre ufaglærte i norsk skole. Vi vil ha en bedre etter- og videreutdanning.

Representanten Mathilde Tybring-Gjedde nevner veldig ofte Oslo, Trondheim, Bodø og Tromsø, men andelen ufaglærte som underviser i norsk skole, er et kjempeproblem. Det er mye viktigere enn lærerspesialister.

Dagens oppslag i Dagsavisen er ganske alarmende. En velger å foreta en kartlegging av elever uten anonymitet og uten samtykke fra de foresatte. Det er mye en kan si om det, det er personvernmessige spørsmål knyttet til dette, men det er også noe med spørsmålene som blir stilt i en slik undersøkelse.

Ellers merker jeg meg at Høyre og Senterpartiet er uenige når det gjelder direktoratene i høyere utdanning. Høyre ønsker å øke i direktoratene og kutte i universitetene. Vi øker på universitetene og kutter i direktoratene. Det er fair det, men jeg mener at den byråkratiseringen man har sett i sektoren de siste årene, er svært uheldig. Universitetene synes det sjøl også. De synes at dette er overlappende, stadig nye rapporter, stadig mer detaljert når det gjelder hva direktoratene krever av universitetene. Det er en veldig uheldig utvikling.

Til slutt har jeg lyst å si, bare som en merknad til det med universitetene, at mye av debatten om universitetene i denne salen, preges av at vi egentlig aldri har tatt debatten om hva de ulike universitetene skal være. Skal noen være internasjonalt fremragende, mens andre ikke skal være det? Skal vi ha A- og B-universitet? Skal alle kjempe etter de samme standardene? Den debatten om den typen kvalitet og innhold har vi egentlig aldri tatt, fordi strukturen og sammenslåingene kom i veien.

Jeg er også bekymret for studentene. Det har nok vært særlig tungt for førsteårsstudentene. Men jeg er også ganske imponert over studentene, for de har lagt

seg til kohorter og forholdt seg samvittighetsfullt til den situasjonen som er, sjøl om mange av dem sikkert lengter veldig etter normalitet.

Presidenten: Representanten Hans Fredrik Grøvan har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [16:14:25]: En liten kommentar til innlegget fra representanten Asphjell om fysisk aktivitet: Dette er ikke et spørsmål om å være for eller imot mer fysisk aktivitet i skolen – vi er alle for – men det som er viktig å få fram, er hva de lærerne som skal gjennomføre dette, sier hvis man spør dem. Vi pleier jo vanligvis å lytte til dem som har skoen på. Jo, de ønsker å gjøre det, men de ønsker å få frihet til å kunne gjøre det på sin måte, slik at dette blir et opplegg som går sammen med det de ellers gjør. Det er ikke lenge siden Arbeiderpartiet fremmet forslag om en tillitsreform for lærerne i skolen i denne salen. Nå ser det ut som om den tilliten ikke strekker seg så veldig langt hvis man er imot noe av det som Arbeiderpartiet her kjemper for.

Inntaksordning i videregående opplæring: Ja, det skal utredes en modell som skal kombinere fritt skolevalg med en desentralisert skolestruktur. Så får vi se hva den utredningen bringer fram, før vi konkluderer.

Presidenten: Representanten Kent Gudmundsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Kent Gudmundsen (H) [16:15:40]: Det forsøkes å skape et bilde av at vi er for så fryktelig mye kartlegging, men det må også være betimelig å påpeke at av de 10 000 skoletimene man leverer i løpet av 13 års skolegang, er det altså 15 timer som benyttes til disse nasjonale kartleggingene som gir oss nasjonale styringsdata. Jeg mener dette handler om et grunnleggende prinsipp. Det handler om å ha denne kunnskapen og på den måten kunne målrette ressursene.

Når vi snakker om prioritering: Det er altså et viktig område, det å kunne prioritere, men jeg ser at de rødgrønne ikke evner det. Man har fått gode, solide beregninger fra Finansdepartementet på hva de ulike tiltakene koster. Jeg registrerer at man ikke tror på dem, og det er egentlig litt oppsiktsvekkende, for vi må alle forholde oss til de samme folkene i departementet, uansett hvem som styrer i dette landet. Representanten Mona Fagerås sier at de innfaser – ja, det er greit det, men når man legger inn 1,2 mrd. kr og det koster 37 mrd. kr, snakker vi om en innfasing på nesten 31 år.

Helt på tampen vil jeg – siden dette er den siste debatten til utdanningskomiteen før jul – ønske alle sammen en god jul og et riktig godt nytt år!

Presidenten: Representanten Torstein Tvedt Solberg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torstein Tvedt Solberg (A) [16:16:59]: Å høre på Høyres representanter i denne debatten minner meg litt om Nøtteliten. De gjør «mange rare hopp ifra tre til tre og stamme ned og opp», og «glemmer skolen og det hele».

Ser en på vårt budsjett, ser en det motsatte. Vi klarer å prioritere, og det er ingen motsetning, som en ser i vårt budsjett, mellom å satse både på SFO med pris og kvalitet og på 1 000 flere lærere. Jeg forstår jo at Høyre er mer interessert i å snakke om vår politikk; den er mye mer interessant og spennende enn Høyres og regjeringens.

Jeg vil takke statsråd Asheim for historietimen. Jeg kan berolige ham med at jeg ikke synes han er like grønn som Grinchen, men jeg mener denne regjeringen stjeler julen fra studentene. Vi hører nå flere og flere historier om at sparepengene til studentene er brukt opp i løpet av høsten. Det haster å få en ordening på plass. Stortinget er i hvert fall med om statsråden byr opp til tango for to.

Presidenten: Representanten Jorodd Asphjell har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Jorodd Asphjell (A) [16:18:16]: Jeg erkjenner og ser at Kristelig Folkeparti har gått bort fra lovnaden om å innføre én time fysisk aktivitet for alle barn i skolen – i stedet for å støtte opp under et forslag om å etablere flere private idrettsskoler for ungdom, som har råd til det, og som har foreldre som kan støtte opp under det.

Arbeiderpartiet ønsker en offentlig fellesskole med én time fysisk aktivitet for alle elever, slik at alle får det riktige og gode tilbudet. Vi har gode eksempler fra Sogndal, med Geir Kåre Resaland, som viser at de gjennom god handlefrihet og god tillit vil tilrettelegge god undervisning med fysisk aktivitet i skolegården og i klasserommet, noe som gir meget gode resultater. Dette ser vi at regjeringen, med Kristelig Folkeparti og Venstre, ikke ønsker å dra nytte av, men heller velger å ha private skoler hvor de få kan få et slikt tilbud, og ikke alle elevene.

Presidenten: Representanten Mathilde Tybring-Gjedde har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Mathilde Tybring-Gjedde (H) [16:19:17]: Først til representanten Asphjell: Det er ikke tillit å påby at norsk-, matte- og engelsklærere må bruke et visst antall minutter av sin undervisning til fysisk aktive oppgaver,

dersom de ikke mener det er pedagogisk riktig. Det er lærerne som bør ta den beslutningen.

Til representanten Fagerås: Når man øker skattene ganske kraftig under en pandemi og allikevel kun klarer å bevilge 3 kr til å innføre heldagsskole, er ikke min bekymring at man bryter skoleløftet – det får vel velgerne til SV reagere på. Min bekymring er at da har man ikke noe penger igjen de neste årene til å satse på gode lærere, tidlig innsats, og det er det Høyre mener er viktigst.

Sist til representanten Arnstad fra Senterpartiet: Problemet til Senterpartiet er ikke at man er skeptisk til nasjonale prøver og PISA, det er at man er mot nasjonale prøver og PISA, og at man da også kommer til fjerne de verktøyene som gjør at folk som bor i et lokalsamfunn, vet hvordan det går på skolen som de sender barna sine til, over tid. Jeg mener at i et demokratisk samfunn bør det være åpenhet om det, og så bør man heller diskutere hvordan den informasjonen kan brukes til å utvikle undervisningen til det beste for elevene.

Presidenten: Representanten Marit Knutsdatter Strand har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [16:20:36]: Avslutningsvis vil jeg også takke for en god debatt.

Jeg må kommentere her til slutt også at Høyre har telt timer på de nasjonale kartleggingene og prøvene, men glemmer glatt timevis med for- og etterarbeid som legges ned i tillegg til de timene. Høyres omtanke for lærerne stikker altså ikke dypere enn som så.

Høyre kritiserer også, ved forrige taler, opposisjonens engasjement for fysisk aktivitet, men er jo også uttalt, både i budsjettinnstillingen og gjennom regjeringens innsats, for fysisk aktivitet i skolen. De er bare ikke for opposisjonens forslag om fysisk aktivitet i skolen, eller opposisjonens budsjettforslag for økt innsats for fysisk aktivitet i skolen.

Som flere har vært inne på, er det likevel elever, lærere, studenter og fagfolket, som gjør en ekstremt stor innsats og løser en krevende hverdag under den pågående pandemien, som fortjener den aller største takken og den aller største lykkønskningen om en god jul og et godt nytt år.

Presidenten: Representanten Nina Sandberg har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Nina Sandberg (A) [16:21:51]: Jeg skal være kort.

Jeg tror salen er enig om at forskning er nøkkelen til den omstillingen Norge skal gjennom framover. Selv om vi er uenige om ABE-kuttene, er det helt åpenbart

sånn at de påvirker arbeidssituasjonen til forskere og dem som underviser. Det samme gjør pandemien og mange andre tunge endringstendenser i akademien, så det jeg ønsker å si, er at ambisjonene og kravene som vi stiller til forskere, bør være høye, men de bør også være realistiske og ta utgangspunkt i deres situasjon. Derfor foreslår Arbeiderpartiet en utredning av forskeres arbeidsvilkår med sikte på å legge til rette for noe som er veldig viktig, nemlig utøvelse av forskerrollen og framtidig rekruttering. Vi håper på å få bred støtte for det i en vanskelig tid for forskerne. «Og at det er en nyttig ting, kan ingen komme fra.»

Jeg ønsker god jul til begge statsrådene og til hele komiteen.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marit Arnstad (Sp) [16:23:03]: På mange måter har dette vært en bra debatt som har fått fram en del viktige forskjeller mellom de ulike partiene i Stortinget. Det syns jeg er bra, det er ok.

Det er ikke min oppgave å forsvare andre partiers budsjett, men når vi har noen regjeringspartier som så grovt underfinansierer en rekke av sine løfter – bl.a. mangler de over 600 mill. kr på å oppfylle bemanningsnormen i barnehagene – syns jeg kanskje at de skal være litt forsiktig med å angripe et parti som SV for SVs løfter, særlig når representanten fra SV ikke lenger har noe taletid igjen. Det syns jeg er et dårlig retorisk grep, rett og slett.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 20 og 21.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Da er vi klare til å gå til votering.

Votering i sakene nr. 1–16

Presidenten: Sakene nr. 1–16 er andre gangs behandling av lovsaker og gjelder lovvedtakene 33 til og med 48.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overenstemmelse med Grunnloven.

Votering i sak nr. 17, debattert 14. desember 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitlene under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 50 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Espen Barth Eide på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 2–14, fra Espen Barth Eide på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 15–19, fra Ole André Myhrvold på vegne av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 20 og 21, fra Ole André Myhrvold på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 22–49, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 50, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 29 er under debatten endret og lyder nå:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig komme tilbake til Stortinget med et forslag om å avvikle leterefusjonsordningen, og senest innen 1. mars 2021.»

Det voteres først over forslag nr. 50, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge følgende til grunn for utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel: Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 7 mrd. kroner.

Hvert enkelt prosjekt må vise høy samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være robust mot klimarisiko og endringer i prisutviklingen for olje og gass.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.21)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 23, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om elektrifisering på alle utbyggingsprosjekter på norsk sokkel i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.33.46)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 22 og nr. 24–49, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre virkemidler for å redusere faklingen på norsk sokkel i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kontraktsinngåelser i forbindelse med petroleumsutbygginger som skal behandles i Stortinget, avventer Stortingets behandling før de inngås.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe tildelingen av utvinnings- og letetillatelse på norsk sokkel og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for å teste alle søknader om forlengelse av utvinningstillatelse for klimarisiko og sørge for at de som ikke er lønnsomme i et scenario hvor Parisavtalen nås, ikke gis forlenget tillatelse.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen rapportere på lønnsomhetsutvikling på alle enkeltfelt under utbygging, og dessuten statens utsikter for inntekter fra feltene. Den første rapporteringen skal skje ved revidert nasjonalbudsjett 2021.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede lønnsomheten på norsk sokkel for fellesskapet og gjennomføre en vurdering av klimarisiko for alle felt i et scenario hvor verden når Parisavtalen. Utredningen må legges fram som egen stortingsmelding våren 2021.»

Forslag nr. 29 lyder i endret form:

«Stortinget ber regjeringen snarest mulig komme tilbake til Stortinget med et forslag om å avvikle leterefusjonsordningen, og senest innen 1. mars 2021.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan:

3. inngå avtale med Fortum Oslo Varme i tråd med prinsippene beskrevet nærmere under kap. 1840 CO₂-håndtering, post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ og i Meld. St. 33 (2019–2020) Langskip – fangst og lagring av CO₂, der statens maksimale støtte kan utgjøre inntil

a. 4 300 mill. 2021-kroner i investeringer (CAPEX)

b. 2 500 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) inntil ti år med tillegg av en eventuell tilleggsstøtte for fanget CO₂ som ikke er kvotepliktig, tilsvarende kvoteprisen per tonn CO₂ fratrukket eventuell CO₂-avgift per tonn.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og iverksette strengere miljøkrav til industrien i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav til fjernvarmebransjen om å omstille fjernvarmen fra gass til elektrisitet, samt å omstille bruken av fossil olje til bio i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om bruk og innblanding av trekull i industrien i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot fossil gass til oppvarming innen 2025 i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre forbud mot bruk av fossile brenslere på byggeplasser i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre påbud om lav- og nullutslippsløsninger for supplyskip og arbeidsbåter i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om elektrifisering av ikke-veigående maskiner i offentlige anbud i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for uttak av metan fra gamle deponier i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre tilskuddsordning for utskiftning av og forbud mot forurensende ovner i soner med høy luftforurensning i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide nullutslippskravet til cruisebåter og andre turistbåter i verdensarvfjordene fra 2026 til å gjelde alle norske fjorder, og melde tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av våren 2021.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for vern av Børgin i Trøndelag som lovet i fremlegget til statsbudsjett for 2020.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme lovforslag om å stanse nedbygging av myr i løpet av våren 2021.»

Forslag nr. 43 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til globale utslippskutt som et eget resultatmål for Enova i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 44 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide Enovas støtteordning til å også inkludere tilskudd til å gjøre oppsamling av metangass fra deponier mer lønnsomt i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i ny fireårsavtale med Enova å øke summen som avsettes til en rettighetsbasert ordning for energiltak i husholdningene til minimum 500 mill. kroner og melde tilbake til Stortinget på egnet måte. Ordningen må også utvides med nye tiltak, herunder støtte til trinnvise bygningstekniske tiltak. Borettslag og sameier må bli egen målgruppe i Enova.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot nybilsalg av fossilbiler i 2025 dersom målet Stortinget har vedtatt, ikke er nådd i 2025.»

Forslag nr. 47 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendring som sikrer at skip i havner må være utslippsfrie eller koblet til landstrøm.»

Forslag nr. 48 lyder:

«Stortinget ber regjeringen doble Enovas støtte-satser for energiltak i husholdningene, inkludert for solenergi.»

Forslag nr. 49 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at borettslag og sameier blir egen målgruppe i Enovas program.»
Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.06)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 20 og 21, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en plan for kraftig økning av det langsiktige opptaket av karbon på norske skogarealer. Planen må, i tillegg til å omfatte en nærmere plan for skogplanting på nye arealer, utrede hvilke verdiskapningstiltak og konkrete klimatiltak som fører til at skogbruket kan bidra til å nå utslippsmålene.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fordele mer av midlene til Naturinformasjonssentre direkte ut til sentrene med utgangspunkt i dimensjonen i autorisasjonen, ved at tildelte midler avspeiler 5-årsplanen som utarbeides ved autorisasjonen og står i forhold til det totale ansvaret til hvert besøkssenter. Dette må utformes på en måte som gir en omfordeling av ressursbruken fra prosjektskriving og søknadsbehandling til direkte aktivitet som nøytrale kunnskapsformidlere, i tråd med merkerevaren Norges nasjonalparker.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 78 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.22)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 15–19, fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommuner og fylkeskommuner tilstrekkelig økonomisk handlingsrom for å møte sammensatte behov og utfordringer som følge av befolkningsendringer og klimaendringer, og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette tiltak for å øke bruken av prestasjonsbaserte anskaffelser i

stedet for prisbaserte anskaffelser i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og innføre krav til høyere omsetningskrav av avansert biodrivstoff i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene mulighet til å si nei til anløp av cruisetraffikk og melde tilbake til Stortinget på egnet måte i løpet av 2021.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan en ordning for utbygging av hurtigladere kan etableres for å kompensere for anleggskostnader ut over en 'normal' kost.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.34.42)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede et forbud mot bruk av fossile brenslere i industrien i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 55 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.35.00)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 2–4 og nr. 6–14, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det utarbeides klimaregnskap for alle statlige virksomheter fra 2021.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen innføre krav om klimaledelse i forurensningsloven.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Norsk institutt for naturforskning (NINA) innhenter kunnskap om tilstanden til naturen på kommunenivå, slik at kommunene får et bedre kunnskapsgrunnlag som legges til grunn for arealforvaltningen.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om utslippsfrie bygg- og anleggsplasser i offentlige innkjøp i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen forskriftsfeste krav om utslippsfri kollektivtransport for alle kommende anbud i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en nasjonal handlingsplan for reduksjon av vedlikeholds- og oppgraderingsbehovet for bygg og infrastruktur i offentlig sektor i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at restaurering av natur og artsmangfold i og langs vassdrag sikres gjennom de kommende vilkårsrevisjonene for vassdrag.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en forbedret logistikk og økt effektivisering av maskiner på bygge- og anleggsplasser ved å redusere bruk av diesel i anleggsmaskiner.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede ulike avgiftsmodeller på uttak av jomfruelige naturressurser i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede kommunenes mulighet til å støtte lokale avfallsdeponier sam-

tidig som det stilles strengere krav om vedlikehold av anlegg for økt metanuttak.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det ikke gis avgiftsfritak for biodrivstoff med høy avskogingsrisiko, både innenfor og utenfor omsetningskravet.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram i revidert nasjonalbudsjett for 2021 et forslag om at omsetning av avansert biodrivstoff ut over omsetningskravet fritas for avgift.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.35.21)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen øke betinget medfinansiering for Fortum Oslo Varme (OFV) sitt fangstanlegg til 4,5 mrd. kroner.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.35.58)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

A.

Rammeområde 12

(Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	192 146 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 50, 71 og 72</i>	16 983 000	
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	499 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.....	8 500 000	
	71	Norsk Oljemuseum.....	14 700 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	4 500 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	310 090 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	64 931 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsevirsomhet, <i>kan overføres</i>	121 881 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	356 640 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	608 904 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	26 968 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	199 780 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsevirsomhet, <i>kan overføres</i>	88 913 000	
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	44 955 000	
	26	Driftsutgifter, Reguleringsmyndigheten for energi	62 242 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	23 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	68 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	6 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	20 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	7 200 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	50	Norges forskningsråd.....	730 670 000	
	51	Infrastruktur og markedsutvikling for hydrogen	100 000 000	
	70	Nordisk Energiforskning	10 000 000	
	72	Norwegian Energy Partners.....	35 000 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering.....	163 840 000	
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	99 890 000	
	71	Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	165 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Langskip-- fangst og lagring av CO ₂ ,kan overføres.....	2 275 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer.....	23 800 000 000	
Totale utgifter				29 626 232 000

Inntekter

4800		Olje- og energidepartementet		
	10	Refusjoner.....	717 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco.....	1 400 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter.....	30 775 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	121 881 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter.....	35 967 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter.....	88 913 000	
	40	Flom- og skredforebygging.....	30 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter.....	129 100 000 000	
		2 Driftsutgifter.....	-28 600 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter.....	-1 600 000 000	
		4 Avskrivninger.....	-24 900 000 000	
		5 Renter av statens kapital.....	-2 300 000 000	71 700 000 000
	30	Avskrivninger.....	24 900 000 000	
	80	Renter av statens kapital.....	2 300 000 000	
Totale inntekter				99 209 653 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2021 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved kjøp/salg av aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Equinor ASA.
2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5

mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan utgiftsføre uten bevilgning under

kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	150 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i forbindelse med flom- og skredhendelser	20 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan gi tilsagn ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	130 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.

2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Equinor ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for

det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

IX

Forpliktelse før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å

tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XIV

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XV

Regnskapsføring av kontantinnkallinger mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan gi Petoro AS fullmakt til å postere inn- og utbetalinger for SDØE mot mellomværendet med statskassen. Mellomværendet omfatter over-/underinnkalling av kontanter fra operatørselskapene (differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør), arbeidskapital, avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler med mer.

XVI

Fullmakt til å inngå avtaler og pådra staten forpliktelser for Langskip-prosjektet (fangst og lagring av CO₂)

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2021 kan:

1. inngå avtaler med Norcem og Northern Lights om å etablere og drive sine deler av Langskip-prosjektet (fangst og lagring av CO₂) innenfor en samlet kostnadsramme på
 - a. 14 700 mill. 2021-kroner i investeringer (CAPEX)
 - b. 6 600 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) over ti år.
2. inngå avtaler hvor utgiftene skal deles mellom staten, Norcem og Northern Lights i tråd med prinsippene som er beskrevet nærmere under kap. 1840 CO₂-håndtering, post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ og i Meld. St. 33 (2019–2020) Langskip – fangst og lagring av CO₂, der statens andel maksimalt utgjør inntil
 - a. 11 100 mill. 2021-kroner i investeringer (CAPEX)
 - b. 5 100 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) inntil ti år med tillegg av eventuell tilleggsstøtte for fanget CO₂ som ikke er kvotepliktig, tilsvarende kvoteprisen per tonn CO₂ fratrukket eventuell CO₂-avgift per tonn.
3. inngå avtale med Fortum Oslo Varme forutsatt tilstrekkelig egenfinansiering og finansiering fra EU eller andre kilder i tråd med prinsippene beskrevet nærmere under kap. 1840 CO₂-håndtering, post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ og i Meld. St. 33 (2019–2020) Langskip – fangst og lagring av CO₂, der statens maksimale støtte kan utgjøre inntil
 - a. 2 000 mill. 2021-kroner i investeringer (CAPEX)
 - b. 1 000 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) inntil ti år med tillegg av en eventuell tilleggsstøtte for fanget CO₂ som ikke er kvotepliktig, tilsvarende kvoteprisen per tonn CO₂ fratrukket eventuell CO₂-avgift per tonn.
4. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktelser for kostnader ved eventuelle utslipp av CO₂ med inntil 80 prosent av kvoteprisen opp til og med 40 euro per tonn og 100 prosent av den delen av kvoteprisen som overstiger 40 euro per tonn CO₂, for den forholdsmessige andelen fanget CO₂ i støtteperioden på inntil ti år fra Norcem og eventuelt Fortum Oslo Varme av totalt lagret mengde CO₂ i lageret.
5. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktelser i støtteperioden på inntil ti år for inntil 80 prosent av utgiftene til eventuelle preventive og korrektive tiltak for avtalt årlig lagringsvolum på 1,5 millioner tonn av total lagringskapasitet for CO₂, dersom det skulle oppstå ekstraordinære hendelser med fare for lekkasje av CO₂ fra lageret eller skade på miljøet eller liv og helse.
6. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktelser etter opphør av driften av CO₂-lageret, for den forholdsmessige andelen fanget CO₂ i støtteperioden på inntil ti år fra Norcem og eventuelt Fortum Oslo Varme av totalt lagret mengde CO₂ i lageret, med inntil 80 prosent av utgiftene til
 - a. eventuelle preventive og korrektive tiltak dersom det skulle oppstå ekstraordinære hendelser med fare for lekkasje av CO₂ fra lageret eller skade på miljøet eller liv og helse
 - b. avslutning, overvåking og fjerning etter nedstengning av lageret.

B.

Rammeområde 13

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	294 508 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	66 985 000	
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger	10 785 000	
	51	Den naturlige skolesekken	10 432 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgittige miljøstiftelser	52 541 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	91 774 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	5 162 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	143 178 000	
1410		Kunnskap om klima og miljø		
	21	Miljøovervåking	276 890 000	
	22	Miljøkartlegging	130 180 000	
	23	MAREANO, <i>kan overføres</i>	46 754 000	
	50	Basisbevilgninger under Norges forskningsråd til miljøforskningsinstituttene	220 552 000	
	51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	379 503 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	7 267 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	39 723 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	5 310 000	
1411		Artsdatabanken		
	1	Driftsutgifter	32 715 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	10 242 000	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 666 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	379 917 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekter	142 857 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	720 734 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 044 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	240 627 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	147 386 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	30 167 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	90 419 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	540 000	
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern, <i>kan overføres</i>	950 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	2 053 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	435 101 000	
	36	Statlige erverv, marint vern, <i>kan overføres</i>	6 200 000	
	37	Skogplanting, vidareføring av pilotprosjekt for stadeigne treslag, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	17 090 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	1 000 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	224 244 000	
	62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	13 820 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	1 000 000	
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 560 000	
	69	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79	92 962 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, kan overføres	42 792 000	
	71	Marin forsøpling, kan overføres	70 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, overslagsbevilgning	145 885 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, kan overføres	80 426 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	2 567 000 000	
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, overslagsbevilgning	534 000 000	
	76	Refusjonsordninger, overslagsbevilgning	141 000 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	16 416 000	
	78	Friluftsmål, kan overføres	177 776 000	
	79	Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69	450 000	
	81	Naturarv og kulturlandskap, kan overføres, kan nyttes under post 21	67 933 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, kan overføres	42 806 000	
	83	Tilskudd til tiltak mot fremmede arter, kan overføres	4 000 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	5 508 000	
	85	Naturinformasjonssentre, kan overføres	79 826 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	7 904 000	
	70	Tilskudd til private, kan nyttes under post 21	32 188 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	28 799 000	
1425		Fisketiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, kan overføres	15 960 000	
1428		Enova SF		
	50	Overføring til Klima- og energifondet	3 315 744 000	
1471		Norsk Polarinstittutt		
	1	Driftsutgifter	241 105 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	100 271 000	
	50	Stipend	535 000	
1472		Svalbards miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond	20 658 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 70	24 509 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, kan overføres, kan nyttes under post 50	28 812 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, kan overføres	3 059 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, kan overføres	280 000 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, kan overføres	310 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	99 222 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, kan overføres	2 981 543 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Totale utgifter			15 920 348 000	
Inntekter				
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	470 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	34 046 000	
4411		Artsdatabanken		
	2	Diverse inntekter	420 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	7 766 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	46 950 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	37 784 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 712 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	672 000	
	9	Internasjonale oppdrag	46 665 000	
4423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Gebyrer, radioaktiv forurensning	1 026 000	
4471		Norsk Polarinstittutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter	6 674 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	65 438 000	
	21	Inntekter, Antarktis	14 619 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	1 022 183 000	
Totale inntekter			1 293 425 000	

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1411 post 21	kap. 4411 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 post 1
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1423 post 1	kap. 4423 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan:

- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter

under statens kvotekjøpsprogram som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimavoter, post 1 Salgsinntekter.

IV
Kjøp av klimavoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan inngå avtaler om kjøp av klimavoter innenfor en samlet ramme på 1 150 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimavoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gjøre bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	5 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	0,6 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	0,7 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	351,3 mill. kroner
	36	Statlige erverv, marint vern	3 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	1,5 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1411		Artsdatabanken	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	11,7 mill. kroner
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	287,7 mill. kroner
	62	Tilskudd til grønn skipsfart	80 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner
1428		Enova SF	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	1 500 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at

samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 98,5 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 gis unntak fra bestemmelsene i stortings-

vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, FNs kontor for narkotika og kriminalitet (UNODC), Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og Bio-Carbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til Det grønne klimafondet (GCF) og til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetalinger for fremtidige utslippsreduksjoner

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Emergent Forest Financing Accelerator kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetalinger av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 gis unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetalinger av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetalinger av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73, kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

XII

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2021 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser. gene i Trondheim, Bergen, Fredrikstad, Kristiansand og

XIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 108, punkt 8, 5. desember 2016 oppheves.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 46 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.36.23)

Videre var innstilt:

C.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for industriell satsing på produksjon av batterier. Strategien må også ha fokus på gjenvinning av batterimaterialer.

II

Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget om hvordan energiforsyningen i Longyearbyen raskt kan gjøres fossilfri.

III

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan målet om å redusere energiforbruket i bygg med 10 TWh skal nås med nye virkemidler.

IV

Stortinget ber regjeringen sørge for at mottakere av statlige midler til anlegg for karbonfangst i Norge må innfri følgende krav:

1. Etablere et FoU med hovedkontor i Norge som sikrer at kompetanse og teknologiutvikling som skjer med statens støtte, eies av fellesskapet og bidrar til fremtidig verdiskaping i Norge,
2. Mottakere av statlige midler skal stille med egne ressurser og kompetanse til et miljøteknologiprogram for CCS.

V

Stortinget ber regjeringen starte utredning om hvordan fangst av CO₂ fra avfallsforbrenningsanlegg Stavanger kan realiseres.

VI

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021 med forslag til økte bevilgninger til å utrede karbonfangst for forbrenningsanleggene i Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand og Fredrikstad.

VII

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget i løpet av første halvår 2021, med en total gjennomgang av virkemiddelapparatet som bidrar til en bærekraftig omstilling av samfunnet i et klimaperspektiv.

VIII

Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for en styrket basisfinansiering av instituttsektoren for at forskning skal kunne bidra til å finne nye klimaløsninger, utvikle ny teknologi, styrke konkurransevne og legge grunnlaget for nye arbeidsplasser.

IX

Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2021 om å opprette ordningen 'Natursats' etter modell fra 'Klimasats'. Formålet med ordningen skal være å bistå og gi støtte til kommuner og fylkeskommuner for å redusere tap av natur og biologisk verdifulle arealer.

X

Stortinget ber regjeringen stille krav om gjenvinning av varme fra røykgass og utrede og innføre krav om redusert fakling på raffinerier i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

XI

Stortinget ber regjeringen utrede og iverksette strengere krav til bruk av beste tilgjengelige teknologi i asfaltindustrien i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

XII

Stortinget ber regjeringen utrede og iverksette krav til materialgjenvinning av tekstiler i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

XIII

Stortinget ber regjeringen gjennomføre holdningskampanjer og opprette flere returpunkter for materialgjenvinning i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

XIV

Stortinget ber regjeringen utrede og iverksette tiltak for å stimulere til planlegging av bærekraftig infrastruktur og offentlige bygg i løpet av 2021 og melde tilbake til Stortinget på egnet måte.

XV

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for utrydding av villsvin i Norge. Planen må innebære muligheter for statlig jakt, tiltak som skuddpremie, tillatelse til bruk av egnet hund og egnet jaktform.

XVI

Stortinget ber regjeringen vurdere tiltak som for eksempel organisert statlig jakt, økt godtgjøring for innsendte trikinprøver og skuddpremie ved gjennomføringen av Handlingsplan mot villsvin 2020–2024.

XVII

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at risikoavlastning for bruk av tilgjengelig teknologi med miljønytte blir en del av Enovas nye mandat for å redusere klimaavtrykket og øke konkurransekraften.

XVIII

Stortinget ber regjeringen foreta innstramming i kvotehandelssystemets markedsliberaliseringsmekanismer ved å gjøre skillet mellom kvotepliktig og ikke-kvotepliktig sektor mindre relevant og likebehandle prosjekter fra de to sektorene i det nye mandatet til Enova.

XIX

Stortinget ber regjeringen likebehandle prosjekter fra de to sektorene kvotepliktig og ikke-kvotepliktig i det nye mandatet til Enova.

XX

Stortinget ber regjeringen utrede støtteordning for bruk av ny teknologi og programmer knyttet til elektrifisering for å få redusert klimagassutslippene fra havner.

XXI

Stortinget ber regjeringen sørge for en ordning for lading i borettslag.

XXII

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for ladeinfrastruktur, både på land og til havs.

XXIII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at målsettingen for utslippsfrie nye tyngre varebiler og nye bybussar innen utgangen av 2030 økes fra 75 pst. til 100 pst.

XXIV

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at 70 pst. av nye ikke-veigående maskiner og kjøretøy er elektriske i 2030.

XXV

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan kommunene kan regulere krav om bærekraftige/fossilfrie løsninger for oppvarming av bygg, samt hvilke insentiver som kan fremme omlegging fra fossile til fossilfrie løsninger.

XXVI

Stortinget ber regjeringen sørge for en utfasing av mineralolje og gass til byggvarme på byggeplasser.

XXVII

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at 70 pst. av nye ikke-veigående maskiner og kjøretøy er elektriske i 2030 gjennom å bedre ladeinfrastruktur på byggeplasser og stille strengere miljøkrav i anbudsprosesser.

XXVIII

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan virkemiddelapparatet kan brukes for å legge til rette for en raskere utfasing av gassbruk til permanent oppvarming av bygg.

XXIX

Stortinget ber regjeringen sørge for at sirkulær økonomi blir en del av Enovas mandat – Pilot-S.

XXX

Stortinget ber regjeringen sørge for at beste praksis og tidsriktig teknologi blir innført i kommunale innsamlingsløsninger for plastavfall.

XXXI

Stortinget ber regjeringen innføre en produsentansvars ordning som binder produsent til å vise til et livsløp for produktet som er bærekraftig og som viser til eventuelle muligheter til gjenvinning.

XXXII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett for 2021 med et for-

slag til produsentavgift til erstatning for den foreslåtte avgift på forbrenning av avfall, som følger prinsippet om at forurenser betaler. En slik avgift kan ilegges på produsenter som bruker ikke-materialgjenvinnbare materialer.

XXXIII

Stortinget ber regjeringen innføre en produsentavgift for aktører som produserer produkter eller tjenester som ikke legger gjenvinningsprinsippet til grunn.

XXXIV

Stortinget ber regjeringen utrede forbedringsområder innenfor eksisterende regelverk for å øke innsamling og destruksjon av brukte HFK-gasser.

XXXV

Stortinget ber regjeringen forbedre tilgjengeligheten av nødvendig informasjon som kan bidra til å øke kunnskapen i samfunnet om viktigheten av å destruere HFK-gasser og hvor leveringspunktene er.

XXXVI

Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan for omsetning av avansert biodrivstoff til 40 pst. i 2030 uten dobbeltelling.

XXXVII

Stortinget ber regjeringen igangsette en utredning om konsekvenser for innføring av full veibruksavgift på alt flytende biodrivstoff i samråd med brukere og leverandører. En slik utredning bør også inkludere et forslag til langsiktig plan for avgiftsmessig behandling av alternativt drivstoff for å sikre ønsket forutsigbarhet.

XXXVIII

Stortinget ber regjeringen stille samme krav til anleggsbruk som til veibruk og at anleggsdiesel inkluderes i omsetningskravet for biodrivstoff.

XXXIX

Stortinget ber regjeringen legge til rette for bruk av avansert biodrivstoff og hydrogen til skipsfart.

XL

Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2021, vurdere om det kan etableres ytterligere incentivordninger for produksjon av biogass i Norge.

XLI

Stortinget ber regjeringen følge opp det nasjonale målet om engasjement ved å sørge for at alle med-

lemsorganisasjoner i Kulturvernforbundet fra og med 2022 får grunnstøtte over kap. 1400 post 70 fra Klima- og miljødepartementet eller på annet egnet vis.

XLII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert budsjett 2021 med forslag til hvordan Den norske friluftslivsprisen kan videreføres.

Presidenten: Det votes først over I–XXXIX samt XLI og XLII.

Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.36.47)

Presidenten: Det votes så over C XL.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 18, debattert 14. desember 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Klima- og miljødepartementet (Innst. 169 S (2020–2021), jf. Prop. 49 S (2020–2021) unntatt kap. 1429 og 1473)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med..... fra kr 288 191 000 til kr 282 191 000	6 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med..... fra kr 85 474 000 til kr 78 324 000	7 150 000
	71	Internasjonale organisasjoner, nedsettes med..... fra kr 89 371 000 til kr 80 871 000	8 500 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, kan overføres, nedsettes med..... fra kr 134 928 000 til kr 132 428 000	2 500 000
1412		Meteorologiformål	
	50	Meteorologisk institutt, forhøyes med..... fra kr 341 654 000 til kr 342 154 000	500 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekt, forhøyes med..... fra kr 139 647 000 til kr 146 077 000	6 430 000
1420		Miljødirektoratet	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, kan overføres, forhøyes med..... fra kr 149 260 000 til kr 150 732 000	1 472 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, kan overføres, nedsettes med..... fra kr 30 167 000 til kr 23 467 000	6 700 000
	33	(NY) Statlige erverv, nytt landbasert vern, kan overføres, bevilges med.....	500 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, kan overføres, forhøyes med..... fra kr 2 053 000 til kr 9 653 000	7 600 000
	36	Statlige erverv, marint vern, kan overføres, nedsettes med.....	500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 6 200 000 til kr 5 700 000	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	7 600 000
		fra kr 16 625 000 til kr 9 025 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i> ,	
		nedsettes med	90 820 000
		fra kr 257 832 000 til kr 167 012 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter, nedsettes med	1 500 000
		fra kr 2 000 000 til kr 500 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien, nedsettes med	37 800 000
		fra kr 1 472 500 000 til kr 1 434 700 000	
	75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter,	
		<i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med.....	23 900 000
		fra kr 475 276 000 til kr 499 176 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med.....	22 000 000
		fra kr 170 659 000 til kr 192 659 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i> , for høyes med	6 500 000
		fra kr 77 413 000 til kr 83 913 000	
1471		Norsk Polarinstittutt	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	5 000 000
		fra kr 239 826 000 til kr 234 826 000	
1472		Svalbards miljøvernfond	
	50	Overføringer til Svalbards miljøvernfond, nedsettes med.....	14 000 000
		fra kr 20 658 000 til kr 6 658 000	
Inntekter			
4420		Miljødirektoratet	
	4	Gebyrer, forurensingsområdet, for høyes med.....	5 463 000
		fra kr 52 045 000 til kr 57 508 000	
	9	Internasjonale oppdrag, nedsettes med	3 991 000
		fra kr 45 218 000 til kr 41 227 000	
4471		Norsk Polarinstittutt	
	1	Salgs- og utleieinntekter, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 11 575 000 til kr 6 575 000	
5578		Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet	
	70	Sektoravgifter under Svalbards miljøvernfond, nedsettes med.....	14 000 000
		fra kr 20 670 000 til kr 6 670 000	
4481		Salg av klimakvoter	
	1	Salgsinntekter, for høyes med.....	918 000 000
		fra kr 7 160 421 000 til kr 8 078 421 000	

II

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gjøre bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	2,7 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt landbasert vern	1,7 mill. kroner

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2020 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	68,3 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	515,4 mill. kroner

V o t e r i n g :

Votering i sak nr. 19, debattert 14. desember 2020

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Olje- og energi-departementet (Innst. 170 S (2020–2021), jf. Prop. 50 S (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overført, kan nyttast under postane 50, 71 og 72, blir sett opp med</i>	5 000 000
		frå kr 36 500 000 til kr 41 500 000	
	70	Tilskot til internasjonale organisasjonar mv. blir sett opp med.....	1 400 000
		frå kr 8 500 000 til kr 9 900 000	
1810		Oljedirektoratet	
	23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overført, blir sett ned med</i>	34 000 000
		frå kr 119 000 000 til kr 85 000 000	
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overført, blir sett ned med</i>	22 000 000
		frå kr 87 000 000 til kr 65 000 000	
	25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, blir sett opp med	5 000 000
		frå kr 45 000 000 til kr 50 000 000	
1840		CO ₂ -handtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overført, kan nyttast under post 72, blir sett ned med</i>	5 000 000
		frå kr 105 000 000 til kr 100 000 000	
	71	Tilskot til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad, blir sett ned med	13 000 000
		frå kr 193 000 000 til kr 180 000 000	
	72	Fullskala CO ₂ -handtering, <i>kan overført, kan nyttast under post 70, blir sett ned med</i>	9 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 215 000 000 til kr 206 000 000	
		Inntekter	
4810		Oljedirektoratet	
	1	Gebyrinntekter, blir sett ned med frå kr 30 000 000 til kr 22 000 000	8 000 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, blir sett ned med frå kr 119 000 000 til kr 85 000 000	34 000 000
4820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter, blir sett ned med frå kr 87 000 000 til kr 65 000 000	22 000 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsverksemda	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter.....	115 800 000 000
		2 Driftsutgifter	-28 400 000 000
		3 Leite- og feltutviklingsutgifter.....	-2 000 000 000
		4 Avskrivningar	-22 700 000 000
		5 Renter av statens kapital	-2 500 000 000
			60 200 000 000
	30	Avskrivningar, blir sett ned med..... frå kr 22 900 000 000 til kr 22 700 000 000	200 000 000
	80	Renter av statens kapital, blir sett ned med..... frå kr 2 600 000 000 til kr 2 500 000 000	100 000 000
5685		Aksjar i Equinor ASA	
	85	Utbytte, blir sett ned med..... frå kr 15 700 000 000 til kr 15 000 000 000	700 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 20, debattert 14. desember 2020

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2021, kapitler under Kunnskapsdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Innst. 12 S (2020–2021), jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2020–2021))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 40 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–27, fra Torstein Tvedt Solberg på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 28, fra Torstein Tvedt Solberg på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet

- forslagene nr. 29–32, fra Torstein Tvedt Solberg på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 33 og 34, fra Torstein Tvedt Solberg på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslagene nr. 35–37, fra Marit Knutsdatter Strand på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 38–40, fra Mona Fagerås på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- Det votes først over forslag nr. 40, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om basisstøtte til Norges Vitenskapsakademi for Polarforskning for å opprettholde akademiets aktivitet senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.38.40)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 38 og 39, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre Sjunkehatten folkehøgskole et tilskudd på 100 mill. kroner på tvers av ulike departement for et universelt tilpasset nytt bygg som skal være ferdig høsten 2024. Det bør også vurderes om Statsbygg kan være ansvarlig for byggingen.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå en startbevilgning til UiT Norges arktiske universitetsmuseum senest i statsbudsjettet for 2022.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 81 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.38.59)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 37, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til finansiering av ViteMeir i revidert nasjonalbudsjett for 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.39.19)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 35 og 36, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at utlysningen og tildelingen av videreutdanningsmidler ikke favoriserer enkelte teorifag, men ivaretar det reelle behovet for videreutdanning innen bredden av fag.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avsette 500 mill. kroner av de samlede midlene til videreutdanning for lærere til skolebasert kompetanseheving knyttet til innføringen av fagfornyelsen.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.39.39)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 33 og 34, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at manuellterapeutene inkluderes på lik linje med kiropraktorene i arbeidet med å etablere en femårig masterutdanning.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag som styrker teknologioverføringskontorenes arbeidsvilkår og sikrer fleksibel finansiering i den tidligste fasen av et kommersialiseringsløp. Dersom denne finansieringen blir borte, vil tempoet i innovasjonene reduseres, og Norge vil få mindre kommersialisering ut av forskningen ved landets offentlige forskningsinstitusjoner. Dette må sees i sammenheng med regjeringens gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 60 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.39.59)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 29–32, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å kartlegge planene for initiativet Fri Digital Arena (FriDA) i grunnopplæringen, og hvilke konsekvenser dette får for mangfoldet og kvaliteten i tilbudet av digitale læremidler.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig plan for kompetanseutvikling for ansatte i SFO senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021, herunder en oversikt over SFO-ansattes kompetanse. Planen skal sørge for at fagarbeidere i SFO får dekket fagskoletilbud på linje med det fagarbeidere i barnehage får gjennom Kompetanse for framtidens barnehage, og inneholde en plan for finansiering av fagskoleutdanning i oppvekstfag, og sørge for at flere får mulighet til å ta fagbrev på jobb.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det gis tilskudd til opplæring på skoleskip ved Maritim videregående skole Sørlandet fra høsten 2021 i revidert nasjonalbudsjett for 2021, forutsatt at det kommer et nytt skoleskip på plass for å erstatte det tidligere skoleskipet MS Sjøkurs.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til dekning av det underfinansierte femte året på grunnskolelærerutdanningen, senest i revidert nasjonalbudsjett for 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.40.20)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 28, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at spesialundervisningsmidlene kan følge eleven over i tida med opplæring i bedrift.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 50 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 16.40.40)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre fortgang i arbeidet med å realisere talentsentre i realfag nasjonalt.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 46 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.41.01)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–5 og nr. 7–27, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i kommuneproposisjonen for 2022 med forslag til finansiering av egne målformgrupper i ungdomsskolen i kommuner der det både er nynorsk- og bokmåselever i barneskolen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i forslaget til ny opplæringslov med forslag til rett til opplæring på eget skriftspråk gjennom hele grunnskolen.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avklare ansvarsforhold for oppfølging av studenter i høyere utdanning som soner i fengsel.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det tilrettelegges for opplæring og studier i kriminalomsorgen på lik linje med elever og studenter utenfor fengsel. Dette gjelder spesielt digitale muligheter og ressurser til oppfølging og veiledning.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge tilgang på rom og utstyr for praktisk-estetiske fag i grunnskolen.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke etter- og videreutdanningstilbudet for lærere innen fysisk aktiv læring.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til framtidig organisering og finansiering av kulturarvskolene, slik at man også i framtiden sikrer Norges immaterielle kulturarv.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for fagarbeidere i barnehagen med nødvendige tiltak for å sikre nok fagarbeidere i alle barnehager. Strategien bør minimum inneholde mål og tiltak for rekruttering til barne- og ungdomsarbeiderfaget, nok læreplasser, tilrettelegging for at flere kan ta fagbrev på jobb, og en systematisk satsing på kompetanseutvikling for fagarbeidere i barnehage. Strategien må ta utgangspunkt i et tydelig mål om hvordan kompetansen til barne- og ungdomsarbeidere og andre fagarbeidere, sammen med andre yrkesgrupper i barnehagen, skal brukes for å gi barna et best mulig tilbud.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg som kan foreta en helhetlig vurdering av satsene og

finansieringssystemet innen høyere yrkesfaglig utdanning (fagskolene).»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt fagskoleombud.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021, med forslag til en endring av tilskuddsmodellen slik at folkehøgskolene kan søke om investeringstilskudd til særskilte ekstrakostnader for å oppfylle krav til universell utforming.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en egen sak for Stortinget knyttet til studenters gjennomføring av studier, og i framlegget gjøre greie for vurderinger og konsekvenser av endret konverteringsordning for omgjøring av lån til stipend for studenter.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utredning av forskernes arbeidsvilkår og karriereutvikling i hele forskningssektoren.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021 utarbeide en investeringsplan, en kørordning for investeringer og større bygg og vedlikeholdsprosjekter for bygg i universitets- og høyskolesektoren.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gå i drøftelser med Høgskulen i Volda for å finne en løsning som innebærer at høgskolen selv finansierer investeringer i inventar og utstyr oppad begrenset til 30 mill. kroner som trekkes fra kostnader i husleien for det inngåtte kurantprosjektet for nytt mediebygg.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med prosjektering av nytt forskningsfartøy med mål om å erstatte dagens fartøy «Helmer Hansen» innen 2026.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen intensivere innsatsen for å løse utfordringene som bremses eller stanser nye studentboligprosjekt. I den grad klimakrav fordyrer prosjektene, forutsettes dette kompensert, eller forhindret på annen måte, for eksempel ved økt kostnadsramme.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for økt dekningsgrad av studentboliger og sikre at midler til nybygging også kan gå til rehabilitering av eksisterende studentboliger.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av økonomiske og juridiske barrierer for utenlandsstudenter og komme tilbake til Stortinget med forslag til forenklinger.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avklare regelverket rundt studenters arbeid i utlandet og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag om at utenlandsstudenter skal kunne arbeide ved siden av studiene uten å risikere å miste plass i den norske folketrygden.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 med forslag som sikrer en forutsigbar grunnfinansiering av infrastrukturen og arbeidet med tilrettelegging av studietilbud som skjer gjennom lokale studie- og utdanningsentre.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan studiesentre, karriereveiledning og ytterligere tilbud hos fylkeskommunene kan styrkes for å sikre bedre tilgang til utdanning i hele landet, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som del av kunnskapsgrunnlaget for revisjonen av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, utrede norske institutters rammevilkår sammenlignet med institutter i andre europeiske land og vurdere om langtidsplanen bør inneholde en opptrappingsplan for grunnfinansiering til instituttene.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang av konsekvensene av endringene i stipend- og låneordninger for elever i videregående opplæring siden 2014, og en vurdering av om nivået på utstyrsstipendene ivaretar prinsippet om lik rett til utdanning.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre nødvendige justeringer i stipendordningen for videregående opplæring, slik at elever på studieretninger med store egenandeler til verneutstyr eller annet utstyr/materiell som er nødvendig for å følge opplæringen, får dekket dette fullt ut.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med en helhetlig tiltakspakke for å gjøre det enklere å være student med barn.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.41.24)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

A.

Rammeområde 16

(Utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2021 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	395 075 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 143 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 096 000	
201		Analyse og kunnskapsgrunnlag		
	21	Spesielle driftsutgifter	233 782 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	357 094 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	208 305 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	72 807 000	
221		Foreldreutvalgene for grunnsopplæringen og barnehagene		
	1	Driftsutgifter	16 037 000	
222		Statlige skoler og fjernundervisningstjenester		
	1	Driftsutgifter	143 419 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 019 000	
224		Tilskudd til freds- og menneskerettighetsentre		
	70	Freds- og menneskerettighetsentre	100 838 000	
	71	Det europeiske Wergelandsenteret.....	11 084 000	
225		Tiltak i grunnsopplæringen		
	1	Driftsutgifter	23 970 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	112 446 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	243 207 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnsopplæringen, <i>kan overføres</i>	87 660 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	36 265 000	
	66	Tilskudd til skoleturer i forbindelse med handlingsplan mot antisemittisme	15 480 000	
	67	Tilskudd til opplæring i kvensk eller finsk.....	9 185 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen.....	302 816 000	
	69	Tiltak for fullføring av videregående opplæring	691 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Prosjekttilskudd	6 739 000	
	75	Grunntilskudd.....	95 942 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 562 093 000	
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere.....	1 600 858 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	35 826 000	
	61	Tilskuddsordning til veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere	61 919 000	
	64	Programfinansiering av 0-24-samarbeidet.....	40 529 000	
	71	Tilskudd til vitensentre	88 802 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	63	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner.....	43 502 000	
	78	Tilskudd	186 434 000	
228		Tilskudd til frittstående skoler mv.....		
	70	Frittstående grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	3 154 601 000	
	71	Frittstående videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 718 569 000	
	72	Diverse skoler som gir yrkesrettet opplæring, <i>overslagsbevilgning</i>	161 878 000	
	73	Frittstående grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	128 845 000	
	74	Frittstående videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	22 133 000	
	75	Frittstående skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	365 466 000	
	76	Andre frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	42 046 000	
	77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	30 104 000	
	78	Kompletterende undervisning	24 772 000	
	79	Toppidrett.....	77 403 000	
	81	Elevutveksling til utlandet.....	2 190 000	
	82	Kapital- og husleietilskudd til friskoler	83 337 000	
	84	Redusert foreldrebetaling i skolefritidsordningen.....	3 000 000	
	85	Kompensasjon for merutgifter knyttet til covid-19	40 000 000	
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Driftsutgifter	648 213 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	35 995 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 678 000	
231		Barnehager		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	469 691 000	
	63	Tilskudd til tiltak for å styrke den norskspråklige utviklingen for minoritetsspråklige barn i barnehage	144 549 000	
	66	Tilskudd til økt barnehagedeltakelse for minoritetsspråklige barn.....	17 342 000	
	70	Tilskudd til svømming i barnehagene	72 233 000	
240		Fagskoler		
	60	Driftstilskudd til fagskoler.....	1 025 451 000	
	61	Utviklingsmidler til fagskoler.....	44 543 000	
241		Felles tiltak for fagskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 692 000	
242		Norges grønne fagskole - Veia		
	1	Driftsutgifter	30 425 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 307 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
251		22. juli-senteret		
	1	Driftsutgifter	15 714 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	987 051 000	
	71	Tilskudd til Folkehøgskolerådet.....	5 549 000	
	72	Tilskudd til Nordiska folkhögskolan.....	708 000	
254		Studieforbund mv.		
	70	Tilskudd til studieforbund.....	68 920 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner.....	3 510 000	
256		Kompetanse Norge		
	1	Driftsutgifter	119 365 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 042 000	
257		Kompetanseprogrammet		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	376 134 000	
258		Tiltak for livslang læring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	159 707 000	
260		Universiteter og høyskoler		
	50	Statlige universiteter og høyskoler	38 808 991 000	
	70	Private høyskoler	1 901 329 000	
270		Studentvelferd		
	74	Tilskudd til velferdsarbeid mv.....	123 380 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	803 507 000	
271		Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	170 451 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 000	
272		Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning		
	50	Virksomhetskostnader.....	157 375 000	
	51	Tiltak for internasjonalisering	236 190 000	
	52	Tiltak for høyere utdanning	282 703 000	
273		Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning		
	50	Unit - Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning.....	213 101 000	
274		Universitetssenteret på Svalbard		
	70	Tilskudd til Universitetssenteret på Svalbard.....	36 322 000	
275		Tiltak for høyere utdanning og forskning		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	186 958 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	97 843 000	
284		De nasjonale forskningsetiske komiteene		
	1	Driftsutgifter	19 424 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Langsiktig, grunnleggende forskning.....	1 756 471 000	
	53	Sektorovergripende og strategiske satsinger	1 885 791 000	
	54	Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse	784 695 000	
	55	Virksomhetskostnader.....	795 599 000	
286		Regionale forskningsfond		
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning.....	194 982 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
287		Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter		
	57	Basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	223 756 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	49 295 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	327 390 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, <i>kan overføres</i>	2 529 593 000	
	74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett.....	827 055 000	
	75	UNESCO-kontingent.....	24 303 000	
	76	UNESCO-formål	4 240 000	
289		Vitenskapelige priser		
	51	Holbergprisen	17 341 000	
	71	Abelprisen.....	16 288 000	
	72	Kavliprisen.....	11 340 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd til næringsrettet forskning.....	1 661 331 000	
	51	Tilskudd til marin forskning	405 680 000	
923		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	604 572 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	427 383 000	
	22	Fiskeriforskning og -overvåking, <i>kan overføres</i>	203 930 000	
926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy		
	1	Driftsutgifter	180 247 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	160 762 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	94 900 000	
928		Annen marin forskning og utvikling.....		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 800 000	
	50	Tilskudd til Veterinærinstituttet	69 134 000	
	72	Tilskudd til Nofima AS.....	101 101 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet, Norges forskningsråd.....	231 235 000	
	51	Basisbevilgninger m.m., Norges forskningsråd.....	193 568 000	
	54	Næringsrettet matforskning m.m.....	169 830 000	
	70	Innovasjonsaktivitet m.m., <i>kan overføres</i>	2 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning.....		
	1	Driftsutgifter	399 680 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 1</i>	12 000 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	7 815 409 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 669 245 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	578 232 000	
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	602 555 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	956 359 000	
	74	Tap på utlån.....	415 500 000	
		Totale utgifter		88 539 211 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag.....	13 962 000	
3222		Statlige skoler og fjernundervisningstjenester		
	2	Salgsinntekter mv.	15 614 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	12 495 000	
3230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem		
	1	Inntekter ved oppdrag.....	35 984 000	
	2	Salgsinntekter mv.	11 064 000	
3242		Norges grønne fagskole - Vea		
	2	Salgsinntekter mv.	5 004 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 307 000	
3256		Kompetanse Norge		
	1	Inntekter ved oppdrag.....	8 643 000	
	2	Salgsinntekter mv.	388 000	
3271		Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen		
	1	Inntekter fra oppdrag.....	10 000	
	2	Salgsinntekter mv.	633 000	
3275		Tiltak for høyere utdanning og forskning		
	1	Inntekter fra oppdrag.....	10 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	14 582 000	
3923		Havforskningsinstituttet		
	1	Oppdragsinntekter	441 520 000	
3926		Havforskningsinstituttet, forskningsfartøy		
	1	Oppdragsinntekter	160 962 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter.....	13 000 000	
	29	Termingebyrer	3 077 000	
	89	Purregebyrer	103 570 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter.....	2 509 820 000	
Totale inntekter				3 351 645 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2021 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 220 post 1	kap. 3220 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 post 2
kap. 230 post 1	kap. 3230 post 2
kap. 242 post 1	kap. 3242 postene 2 og 61
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 271 post 1	kap. 3271 post 2

- Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.
- Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.
- overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.
 - avhende fast eiendom, jf. Instruks om avhending av statlig eiendom mv., og bruke inntekter fra salg av eiendommer ved de selvforvaltende universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.
 - gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntektene blir ført til eiendomsfondet til Norges forskningsråd.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2021 kan:

- gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	60 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	35 mill. kroner
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	237 mill. kroner
270		Studentvelferd	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	743 mill. kroner

- gi tilsagn om å utbetale 20 pst. av tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen over kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen, post 68 Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen påfølgende budsjettår, når endelig regnskap foreligger.
 - gi tilsagn om å utbetale utdanningsstøtte for første halvår 2022 (andre halvdel av undervisningsåret 2021–22) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2021 (første halvdel av undervisningsåret 2021–22), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Økt lån og rentegjeld samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
 - gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2022 (andre halvdel av undervisningsåret 2021–22) etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2021 (første halvdel av undervisningsåret 2021–22), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
- le et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale 1 186 kroner dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og 2 373 kroner ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale 1 011 kroner per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og 2 027 kroner ved senere forsøk.

V

Fullmakt for universitet og høyskoler til å delta i selskap

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2021 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:

- opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
- bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskap eller ved deltagelse i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
- bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.
- bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra opp-

IV

Gebyr for privatisteksamen

Stortinget samtykker i at privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal beta-

dragsvirksomhet, eller etter fullmakt forvalter, til drift av virksomheten eller til kapitalinnskudd.

VI

Foreldrebetaling i barnehage

Stortinget samtykker i at:

1. maksimalgrensen for foreldrebetaling for et hel-dags ordinært barnehagetilbud blir fastsatt til 3 230 kroner per måned og 35 530 kroner per år fra 1. januar 2021, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 1.
2. inntektsgrensen for fritak i foreldrebetalingen i barnehage for 20 timer settes til 583 650 kroner per år fra 1. august 2021, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager § 3.

VII

Fullmakt til postering mot mellomværendet med statskassen

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2021 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å inntektsføre utestående midler mot Konverteringsfondet i samme periode som konvertering av lån til stipend blir gjort, og mot Lånekassens mellomværende med statskassen. Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra Konverteringsfondet.

VIII

Oppheving av anmodningsvedtak

Vedtak nr. 106, 7. desember 2017 oppheves.

IX

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2021 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 923 post 21	kap. 3923 post 1
kap. 926 post 21	kap. 3926 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas

med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 923 post 22, slik at summen av overskridelser tilsvarer merinntekter under kap. 5574 post 74.

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2021 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1137 post 54	kap. 5576 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 45 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.41.49)

Videre var innstilt:

B.

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at UiB får anledning til å bruke egne avsatte midler til å fortsette pro-

sjekteringen av nye lokaler for Griegakademiet i samarbeid med Statsbygg.

Presidenten: Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

II

Stortinget ber regjeringen gå i dialog med Studenteramfundet i Trondhjem om planene for nybygg og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 30 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 16.42.09)

Votering i sak nr. 21, debattert 14. desember 2020

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2020 under Landbruks- og matdepartementet, Endringer i statsbudsjettet 2020 under Kunnskapsdepartementet og Endringer i statsbudsjettet 2020 under Nærings- og fiskeridepartementet (Innst. 154 S (2020–2021), jf. Prop. 39 S (2020–2021) kap. 1137, Prop. 44 S (2020–2021) unntatt kap. 291, 292, 3291 og 3292 og romertall III og Prop. 45 S (2020–2021) kap. 923, 926 og 3926, samt romertall III)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

I statsbudsjettet for 2020 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1137		Forskning og innovasjon:	
	54	Næringsretta matforskning m.m., blir økt med..... fra kr 170 000 000 til kr 175 000 000	5 000 000
222		Statlige skoler og fjernundervisningstjenester	
	1	Driftsutgifter, for høyes med..... fra kr 145 726 000 til kr 146 516 000	790 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med..... fra kr 13 629 000 til kr 10 848 000	2 781 000
	21	Spesielle driftsutgifter, for høyes med	4 370 000
		fra kr 19 614 000 til kr 23 984 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, kan overføres, nedsettes med	6 133 000
		fra kr 80 107 000 til kr 73 974 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge, nedsettes med	7 179 000
		fra kr 52 343 000 til kr 45 164 000	
	65	Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg kan overføres, for høyes med.....	13 296 000
		fra kr 165 704 000 til kr 179 000 000	
	67	Tilskudd til opplæring i kvensk eller finsk, nedsettes med	1 355 000
		fra kr 8 967 000 til kr 7 612 000	
	69	Tiltak for fullføring av videregående opplæring, nedsettes med.....	4 260 000
		fra kr 671 000 000 til kr 666 740 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	71	Tilskudd til vitensentre, for høyes med.....	18 600 000
		fra kr 82 705 000 til kr 101 305 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
228		Tilskudd til frittstående skoler mv.	
	70	Frittstående grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med fra kr 2 874 145 000 til kr 3 117 719 000	243 574 000
	71	Frittstående videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med..... fra kr 1 678 750 000 til kr 1 721 118 000	42 368 000
	72	Frittstående skoler godkjent etter kap. 4 i voksenopplæringsloven, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	16 902 000
		fra kr 169 916 000 til kr 153 014 000	
	73	Frittstående grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med..... fra kr 124 389 000 til kr 116 507 000	7 882 000
	74	Frittstående videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	6 911 000
		fra kr 23 235 000 til kr 16 324 000	
	75	Frittstående skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med.....	19 378 000
		fra kr 347 299 000 til kr 366 677 000	
	76	Andre frittstående skoler, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med.....	781 000
		fra kr 41 071 000 til kr 41 852 000	
	77	Den tysk-norske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i> , for høyes med	1 199 000
		fra kr 28 288 000 til kr 29 487 000	
	83	Kompensasjon til friskoler for refundert foreldrebetaling for SFO i forbindelse med stenging av skole og SFO, nedsettes medv	3 500 000
		fra kr 15 000 000 til kr 11 500 000	
	85 (NY)	Kompensasjon for merutgifter knyttet til covid-19, bevilges med.....	50 000 000
230		Statlig spesialpedagogisk støttesystem	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med.....	1 695 000
		fra kr 678 276 000 til kr 676 581 000	
231		Barnehager	
	60	Tilskudd til bemanningsnorm i barnehage, nedsettes med.....	853 000
		fra kr 111 210 000 til kr 110 357 000	
253		Folkehøgskoler	
	70	Tilskudd til folkehøgskoler, for høyes med	10 000 000
		fra kr 1 013 066 000 til kr 1 023 066 000	
	73 (NY)	Ettergivelse av utlån til Raulandsakademiet AS, bevilges med	400 000
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre	
	77	Tilskudd til freds- og menneskerettssentre, for høyes med.....	1 500 000
		fra kr 97 711 000 til kr 99 211 000	
256		Kompetanse Norge	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	2 900 000
		fra kr 8 814 000 til kr 5 914 000	
260		Universiteter og høyskoler	
	50	Statlige universiteter og høyskoler, nedsettes med	35 779 000
		fra kr 37 217 256 000 til kr 37 181 477 000	
	70	Private høyskoler, for høyes med.....	40 779 000
		fra kr 1 686 038 000 til kr 1 726 817 000	
270		Studentvelferd	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i> , nedsettes med.....	153 304 000
		fra kr 801 408 000 til kr 648 104 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
272		Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning	
	50	Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høyere utdanning, nedsettes med fra kr 636 995 000 til kr 628 108 000	8 887 000
273		Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning	
	50	Unit – Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning, nedsettes med fra kr 194 518 000 til kr 194 186 000	332 000
275		Tiltak for høyere utdanning og forskning	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70, for høyes med..... fra kr 175 355 000 til kr 183 327 000	7 972 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, for høyes med..... fra kr 309 226 000 til kr 315 944 000	6 718 000
	73	EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, kan overføres, for høyes med..... fra kr 2 677 801 000 til kr 2 794 919 000	117 118 000
	74	EUs program for utdanning, opplæring, ungdom og idrett, for høyes med..... fra kr 733 245 000 til kr 762 260 000	29 015 000
923		Havforskningsinstituttet	
	22	Fiskeriforskning og -overvaking, kan overføres, blir redusert med..... frå kr 204 500 000 til kr 195 000 000	9 500 000
926		Havforskningsinstituttet, forskingsfartøy	
	21	Særskilde driftsutgifter, kan overføres, blir auka med frå kr 88 000 000 til kr 125 000 000	37 000 000
	45	Større utstyrsanskaffingar og vedlikehald, kan overføres, blir redusert med..... frå kr 107 000 000 til kr 104 900 000	2 100 000
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 8 591 047 000 til kr 7 981 047 000	610 000 000
	71	Andre stipend, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 695 412 000 til kr 511 523 000	183 889 000
	72	Rentestøtte, overslagsbevilgning, for høyes med..... fra kr 1 140 105 000 til kr 1 219 670 000	79 565 000
	73	Avskrivninger, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 936 469 000 til kr 916 204 000	20 265 000
	90	Økt lån og rentegjeld, overslagsbevilgning, nedsettes med..... fra kr 34 178 819 000 til kr 32 095 472 000	2 083 347 000
Inntekter			
3220		Utdanningsdirektoratet	
	2	Salgsinntekter mv., nedsettes med fra kr 1 295 000 til kr 0	1 295 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 18 034 000 til kr 13 658 000	4 376 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3256		Kompetanse Norge	
	1	Inntekter fra oppdrag, nedsettes med..... fra kr 8 425 000 til kr 5 525 000	2 900 000
3926		Havforskningsinstituttet, forskingsfartøy	
	1	Oppdragsinntekter, blir auka med..... fra kr 88 150 000 til kr 125 150 000	37 000 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med..... fra kr 21 900 000 til kr 20 488 000	1 412 000
	29	Termingebyrer, nedsettes med	510 000
	89	Purregebyrer, nedsettes med	13 603 000
	90	Redusert lån og rentegjeld, nedsettes med	51 019 000
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend, nedsettes med	560 402 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter, for høyes med..... fra kr 4 352 912 000 til kr 4 594 925 000	242 013 000

Presidenten: Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 85 stemmer mot 1 stemme.

(Voteringsutskrift kl. 16.42.44)

Videre var innstilt:

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2020 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Navn	Samlet ramme
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, spesielle driftsutgifter	35 mill. kroner
270	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	948 mill. kroner

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2020 kan gi Havforskningsinstituttet fullmakt til å foreta bestillingar ut over gitte løyvingar med inntil 34 mill. kroner under kap. 926 Havforskningsinstituttet, forskingsfartøy, post 45 Større nyanskaffingar og vedlikehald.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 22 [16:42:58]

Referat

1. (187) Saker som Stortinget ikke har behandlet i sesjonen 2019–2020 (Dokument 11 (2019–2020))
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (188) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ole André Myhrvold, Ruth Grung, Nils T. Bjørke, Kjersti Toppe, Øystein Langholm Hansen og Ingrid Heggø om ny konsesjon for Røldal-Suldal kraftanlegg (Dokument 8:82 S (2020–2021))

Presidenten: Presidenten foreslår at referatsak 188 sendes energi- og miljøkomiteen. Ole André Myhrvold har bedt om ordet.

Ole André Myhrvold (Sp) [16:43:32]: Vi ba om hastebehandling av denne saken fordi det var signaler om at konsesjonen kom til å bli gitt før nyttår. Nå har vi fått signaler om at dette vil dra noe mer ut i tid. Vi tar da presidentskapets avgjørelse til etterretning, men vi forutsetter også at regjeringen og statsråden har såpass stor respekt for Stortinget at man avventer komitébehandling.

Presidenten: Da har representanten tydeliggjort Senterpartiets syn.

Presidentens forslag til behandlingsmåte av referatsak 188 er enstemmig vedtatt, og representantforslaget vil bli sendt energi- og miljøkomiteen.

Videre ble referert:

3. (189) Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om verneprosess for utvalgte hellige fjell i samisk kultur (Dokument 8:80 S (2020–2021))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
4. (190) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Knutsdatter Strand, Marit Arnstad, Åslaug Sem-Jacobsen, Bengt Fasteraune og Ole André Myhrvold om å sikre tradisjons- og håndverksfag som bærere av norsk kulturarv (Dokument 8:81 S (2020–2021))
Enst.: Sendes utdannings- og forskningskomiteen.

Presidenten: Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 16.45.

